

Talousarvio 2023 Taloussuunnitelma 2023-26

Kaupunginhallitus 5.12.2022
Kaupunginvaltuusto 12.12.2022

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS TALOUSARVIOVUOTEEN 2023	2
2. YLEISET LÄHTÖKOHDAT.....	4
2.1 VÄESTÖ.....	5
2.2 HENKILÖSTÖ	9
3. TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT.....	12
3.1 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	13
3.2 KUNTATALOUS.....	13
3.3 YLIVIESKAN KAUPUNGIN TALOUS	16
3.4 TULO- JA MENOPERUSTEET.....	19
3.5 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE	22
3.6 TALOUSARVION SITOVIUUS	22
3.7 TILIVELVOLLISET	23
3.8 TALouden KEHITYS JA MUUTOKSET	24
3.9 KUNTALAIN 110 §:N MUKAINEN TOIMENPIDEOHJELMA	28
4. YLIVIESKAN KAUPUNGIN STRATEGIA 2022-2030: YLIVIESKA – KASVUN KAUPUNKI.	29
4.1 TALOUSARVIOTEOT.....	30
5. KÄYTTÖTALOUSOSA.....	33
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	35
<i>Vaalit.....</i>	35
TARKASTUSLAUTAKUNTA	36
<i>Tarkastustoiminta</i>	36
KAUPUNGINHALLITUS.....	37
<i>Hallintopalvelut.....</i>	37
<i>Elinkeinopalvelut.....</i>	39
PELASTUSLAITOKSEN JOHTOKUNTA	42
<i>Jokilaaksojen pelastuslaitos</i>	42
SIVISTYSLAUTAKUNTA.....	43
<i>Yleissivistävät koulutuspalvelut</i>	43
<i>Varhaiskasvatuspalvelut</i>	46
<i>Nuorisopalvelut.....</i>	50
HYVINVOINTILAUTAKUNTA.....	52
<i>Kirjastopalvelut</i>	52
<i>Kulttuuripalvelut</i>	55
<i>Liikuntapalvelut.....</i>	58
MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA.....	61
<i>Musiikkiopiston toiminta</i>	61
KANSALAIOPISTON JOHTOKUNTA.....	63
<i>Kansalaisopiston toiminta.....</i>	63
TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA.....	65
<i>Tekniset palvelut</i>	65
<i>Viemärlaitos</i>	69
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	71
<i>Ympäristöpalvelut</i>	71
YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA.....	74
<i>Ympäristöterveydenhuolto.....</i>	74
JÄTELAUTAKUNTA.....	76
<i>Jätelautakunta</i>	76
6. TYTÄRYHTIÖT.....	78
7. TULOSLASKELMAOSA.....	81
8. INVESTOINTIOSA.....	86
9. RAHOITUSOSA	88

1. Kaupunginjohtajan katsaus talousarviovuoteen 2023

Ylivieskan kaupungin, kuten muidenkin kuntien, talousarviota 2023 on valmisteltu historiallisen poikkeuksellisessa tilanteessa. Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluista siirtyy kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023. Ylivieskan kaupunki on uudistuksen jälkeen noin 700 henkilön monialainen organisaatio, joka vastaa sivistystoimen, teknisten palveluiden, hyvinvointipalveluiden ja hallintopalveluiden mukaan lukien elinvoimapalvelut, tuottamisesta.

Ylivieskan kaupungilla on tulevana vuonna useita kehitys- ja investointihankkeita, jotka tukevat kaupungin kasvua ja kehittymistä. Vähäkankaan uuden koulun rakentaminen alkaa. Asemanseudun 2. vaiheen eli ns. kasarmin alueen rakentamis- ja kunnostustyöt jatkuvat. Lisäksi varaudutaan Junnikankankaan uuden teollisuusalueen rakentamiseen ja Salmiperän uuden asuntoalueen kaavan toteuttamiseen. Uimahallin tekniikan kuntotarkastus toteutetaan, mikä toimii tulevien vuosien investointisuunnittelun perustana. Talousarvion mukaiset investoinnit katetaan talousarviovuonna tulorahoituksella ja kaupungin velkamäärä kääntyy laskuun.

Talousarvion mukaan vuoden 2023 tulos olisi 2,9 miljoonaa euroa positiivinen. Myös vuoden 2022 tilinpäätöksen tuloksen ennakoidaan osavuosikatsauksen perusteella olevan yli kaksi miljoonaa euroa positiivinen. Ylivieskan kaupungin tase kääntyy näin ollen alijäämäisestä ylijäämäiseksi ja taloustilanne vahvistuu. Tämä onkin erittäin tärkeää, koska taloussuunnitelman vuosien 2024-2025 ennakoidaan olevan taloudellisesti haastavia ja asioiden ennustaminen on poikkeuksellisen epävarmaa hyvinvointialueuudistukseen liittyvistä seikoista johtuen.

Vuoden 2023 talousarvio sisältää tavallista isomman määrärahavarausten hankkeiden omarahoitusosuuksiin. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakauden 2021-2027 rahoitushaut jatkuvat ja myös JTF-rahoitushaun ennakoidaan avautuvan vuonna 2023. Näin ollen mm. Pohjois-Pohjanmaan liitolla on ennätysmäärä rahoitusta haettavana. Ylivieskan kaupunki valmistautuu osaltaan tähän.

Yksi vuoden 2023 tärkeimpiä tehtäviä tulee olemaan TE 2024 uudistukseen valmistautuminen. Uudistuksessa on kyse siitä, että tällä hetkellä valtion vastuulla olevat työntekijöiden ja työnantajien palvelut siirtyvät kunnille tammikuussa 2025. Kyseessä on melkoisen mittava uudistus, vaikkakin Ylivieska toimii jo tällä hetkellä yhdessä Kalajoen, Oulaisten, Alavieskan ja Merijärven kanssa työllisyyden kuntakokeilun alueena. Ensi vuoden marraskuuhun mennessä tulisi olla hyväksyttynä kuntien väliset yhteistyösopimukset siitä, minkälaiset yhteistoiminta-alueet toiminnan järjestämiseksi muodostetaan. Lähtökohtaisesti kullakin yhteistoiminta-alueella tulee olla vähintään 20 000 työllistä. Ylivieskan työllisyyden kuntakokeilualue ei ihan riitä sellaisenaan täyttämään tuota vaatimusta, mutta toimii hyvänä lähtökohtana neuvotteluille.

Kulttuurikeskus Akustiikka täyttää 20 vuotta tulevana vuonna. Juhlavuotta tullaan juhlistamaan muun muassa erilaisten tapahtumien muodossa.

Venäjän hyökkäyksellä Ukrainaan viime helmikuussa on ollut kauaskantoisia vaikutuksia. Meille on tullut Ukrainasta henkilöitä sotaa pakoon ja olemme järjestäneet heidän palvelunsa ja asiansa sitä mukaa, kun tarpeita on ollut. Tulijoiden määrä on kuitenkin ollut koko ajan kasvussa ja kaupungin on syytä järjestää kotoutumispalvelut pysyväille tolalle tilapäisten järjestelyjen sijaan. Kaupunginvaltuusto saa myös käsiteltäväkseen kotoutumisohjelman päivityksen.

Kiitos jälleen kerran yhteisestä matkasta talousarvion kokoon saattamiseksi koko henkilöstölle ja luottamushenkilöille!

Maria Sorvisto
Kaupunginjohtaja
Ylivieskan kaupunki

2. Yleiset lähtökohdat

2.1 Väestö

Väestökehitys

Tilanne 31.12	Väestö	Muutos	%
1880	4.471		
1900	6.313		
1920	7.865		
1940	8.046		
1960	10.100		
1980	11.738		
1990	13.053		
1996	13.435	-86	-0,6
1997	13.357	-78	-0,6
1998	13.263	-94	-0,7
1999	13.276	+13	+0,1
2000	13.248	-28	-0,2
2001	13.235	-13	-0,1
2002	13.220	-15	-0,1
2003	13.185	-35	-0,3
2004	13.343	+158	+1,2
2005	13.482	+139	+1,0
2006	13.571	+89	+0,7
2007	13.650	+79	+0,6
2008	13.803	+153	+1,1
2009	13.895	+92	+0,7
2010	14.067	+172	+1,2
2011	14.266	+199	+1,4
2012	14.533	+267	+1,9
2013	14.748	+215	+1,5
2014	14.976	+228	+1,6
2015	15.039	+63	+0,4
2016	15.199	+160	+1,1
2017	15.251	+52	+0,4
2018	15.216	-35	-0,2
2019	15.255	+43	+0,3
2020	15.304	+49	+0,3
2021	15.357	+53	+0,3
9/2022	15.290	-67	

Väestötavoite

Vuosi	Ylivieskan väestötavoite	Tilasto- keskuksen ennuste
2023	15.380	15.443
2024	15.420	15.466
2025	15.460	15.486
2026	15.500	15.498
2030	15.640	15.445

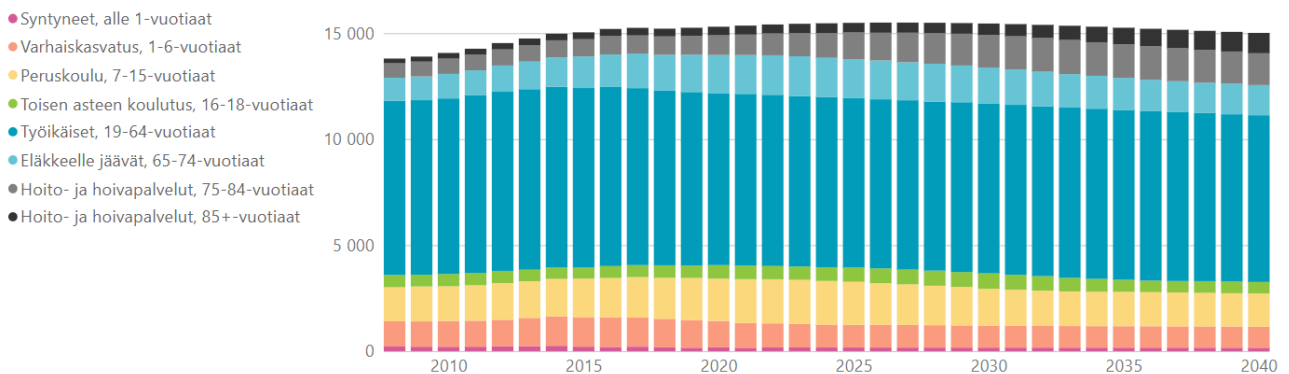
Väestönmuutokset

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Syntyneet	225	231	251	213	200	205	180	160	175	158
Kuolleet	103	107	112	104	102	139	126	122	116	124
Syntyneiden enemmitys	122	124	139	109	98	67	54	38	59	34
Kuntaan muutto	947	880	900	890	858	883	838	764	759	833
Kunnasta muutto	802	789	811	936	830	917	935	771	772	831
Muuttovoitto/-tappio	145	91	89	-46	28	-16	-94	-7	-13	2
Väestönmuutos	+267	+215	+228	+63	+160	+52	-35	+43	+49	16
Asukasmäärä	14 533	14 748	14.976	15.039	15.199	15.251	15.216	15.255	15.304	15.357

Taulukosta voidaan havaita, että luonnollinen väestönkasvu on säilynyt Ylivieskassa pitkään hyvänä. Syntyvyys on heikentynyt parina viime vuonna jäaden alle 200 lapsen ja näin käy myös 2022. Muuttovoittoa on saatu varsinkin vuosina 2010-2014, mutta viime vuodet nettomuutto on ollut lähellä nollaa. Vuosien 2004-2017 väestönlisäys oli keskimäärin 1,1 % vuodessa. Viime vuosina 0,3 %. Tilastokeskuksen väestöennuste 2021 ennakoii Ylivieskan väestökasvun olevan lähivuosina noin 40 henkeä vuosi, mutta kääntyvän laskuun 2029. Näyttäisi siltä, että Ylivieskan väestökasvu jää tilastokeskuksen ennustetta pienemmäksi.

Väestö 2008-2021 ja väestöennuste 2022-2040 (tilastokeskus 2021)

Väestö 2008-2021, väestöennuste 2022-2040 (Tilastokeskus 2021)

Väestöllinen huoltosuhde (Tilastokeskuksen ennuste 2021)	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2040
Ylivieska	71,9	73,6	73,6	73,9	73,9	72,2	74,8

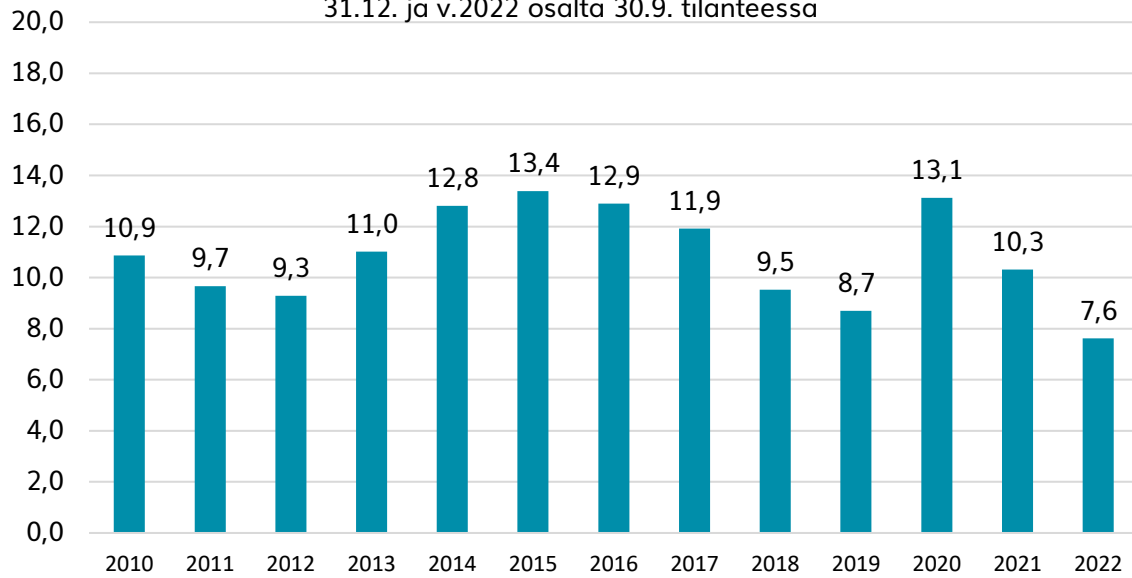
Väestöllinen eli demografinen huoltosuhte on alle 15-vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään. Lapsia ja vanhuksia 100 työkäistä kohti.

Vuoden 2019 väestöennusteeseen nähden huoltosuhteen ennustetaan heikentyvä enemmän vuoden 2021 ennusteessa.

Tunnuslukuja	Ylivieska	Pohjois-Pohjanmaa	Koko maa
Taajama-aste, %, 2021	85,9	84,2	86,1
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2021	20,8	18,5	15,4
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2021	58,2	61,0	61,6
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2021	21,0	20,5	23,1
Syntyneiden enemmitys, henkilöä, 2021	34	295	-8065
Kuntien välinen muuttovoitto/- tappio, henkilöä, 2021	2	129	0
Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2021	73,1	46,7	38,2
Vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2020	28,8	32,8	34,4
Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2020	74,4	75,9	74,2
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2020	26,9	30,5	32,6
Alueella asuvan työllisen työvoiman määrä, 2020	6 187	163 920	2 284 673
Työllisyysaste, %, 2020	73,2	68,5	69,5
Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus, %, 2020	64,9	75,7	64,9
Työttömien osuus työvoimasta, %, 2020	11,4	13,3	13,3
Eläkeläisten osuus väestöstä, %, 2020	24,5	24,1	26,0
Taloudellinen huoltosuhte, 2020	147,4	152,5	142,2
Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä, 2020	6 587	162 329	2 284 665
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %, 2020	2,4	4,0	2,7
Jalostuksen työpaikkojen osuus, %, 2020	21,1	22,6	20,5
Palvelujen työpaikkojen osuus, %, 2020	75,5	72,3	75,4
Työpaikkaomavaraisuus, 2020	106,5	99,0	100

Ylivieskan työttömyysaste ka. (%)

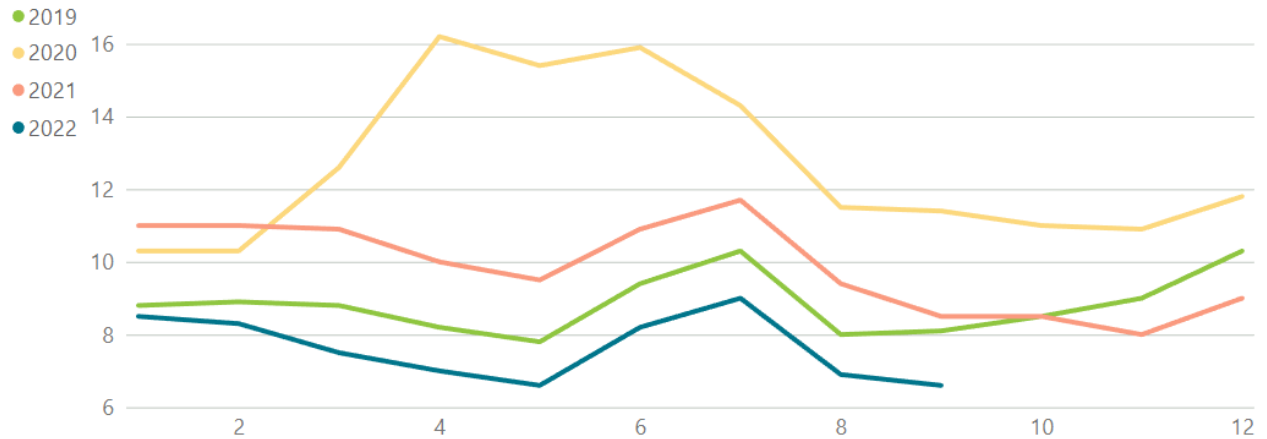
31.12. ja v.2022 osalta 30.9. tilanteessa

Työttömien osuus työvoimasta kuukausittain (TEM), %

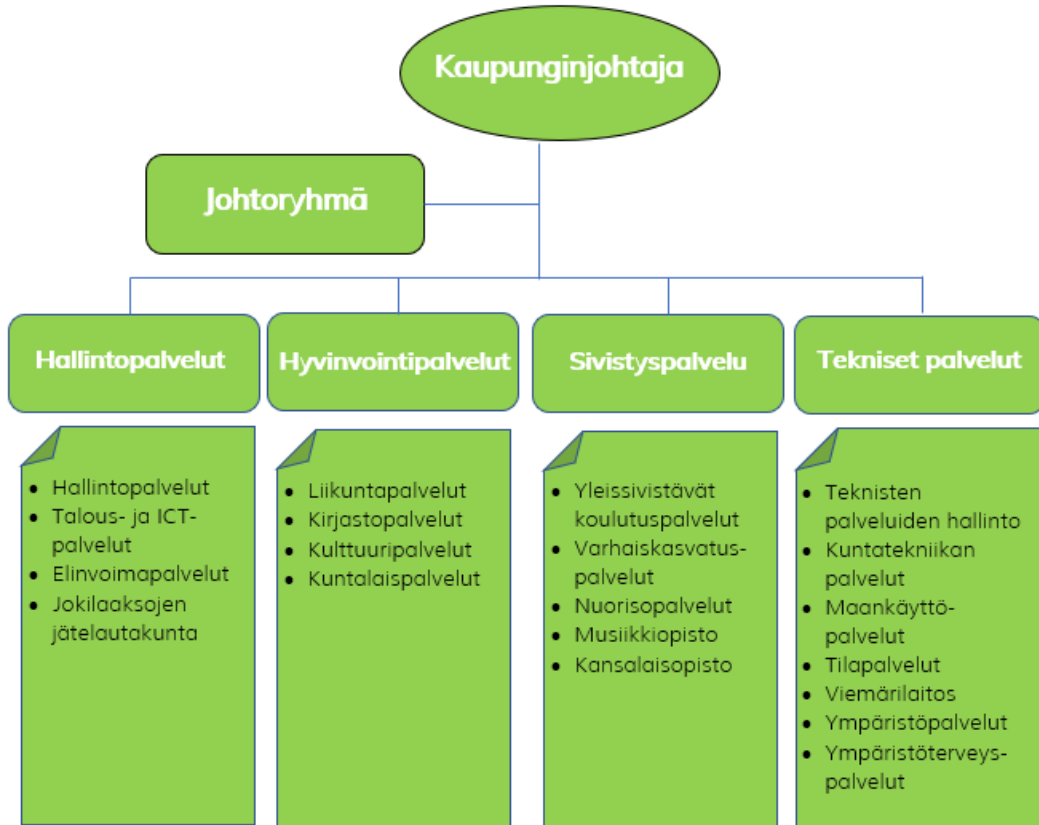
ELY

TEM

Akuuteimman koronapandemian jälkeen, hyvän taloussuhdanteen aikana työttömyys on laskenut 7,6 %:iin. Ylivieskan työttömyysaste ei ole viimeisten vuosikymmenten aikana ole koskaan ollut näin alhaalla.

2.2 Henkilöstö

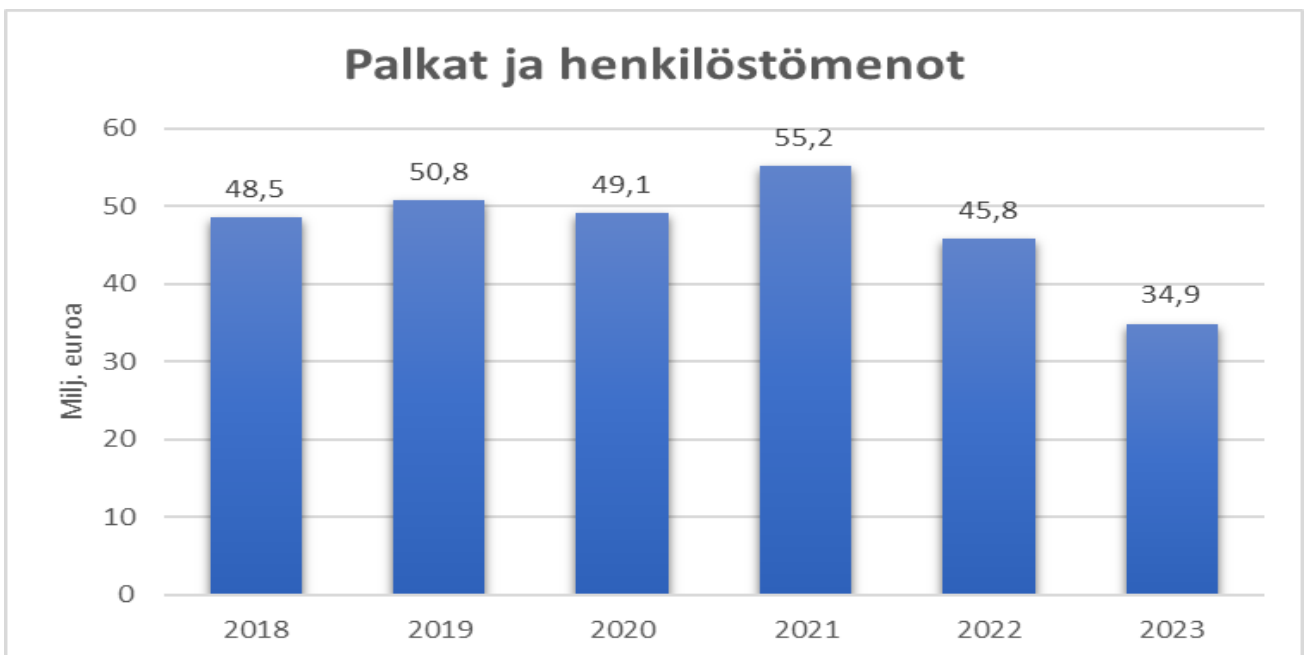

Virasto-organisaation muutokset jatkuvat voimakkaina vuonna 2023 hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa. Jokilaaksojen pelastuslaitos, kuraattoripalvelut ja kuntouttava työtoiminta siirtyvät Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Lisäksi puhdistus- ja ruokapalvelut siirtyvät vuoden vaihteessa käynnistyvään PPE-Köökki in-house -yhtiöön. Kokonaisuudessaan henkilöstöä siirtyy liikkeenluovutuksella noin 740 työntekijää.

Vuoden vaihteessa Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon henkilöstö siirtyy Ylivieskan kaupungille, kun alueellinen yhteistyö alkaa. Ylivieskan kaupunki toimii alueellisen toiminnan isäntäkuntana ympäristöterveydenhuollon palveluissa.

Vuodelle 2023 on ennustettu 3,1 % nousua palkkakustannuksille työmarkkinaneuvotteluiden lopputuloksena. Henkilöstömenot vuodelle 2023 ovat noin 34,9 miljoonaa euroa. Henkilöstön siirtyessä hyvinvointialueelle, kokonaispalkkakulut pienenevät.

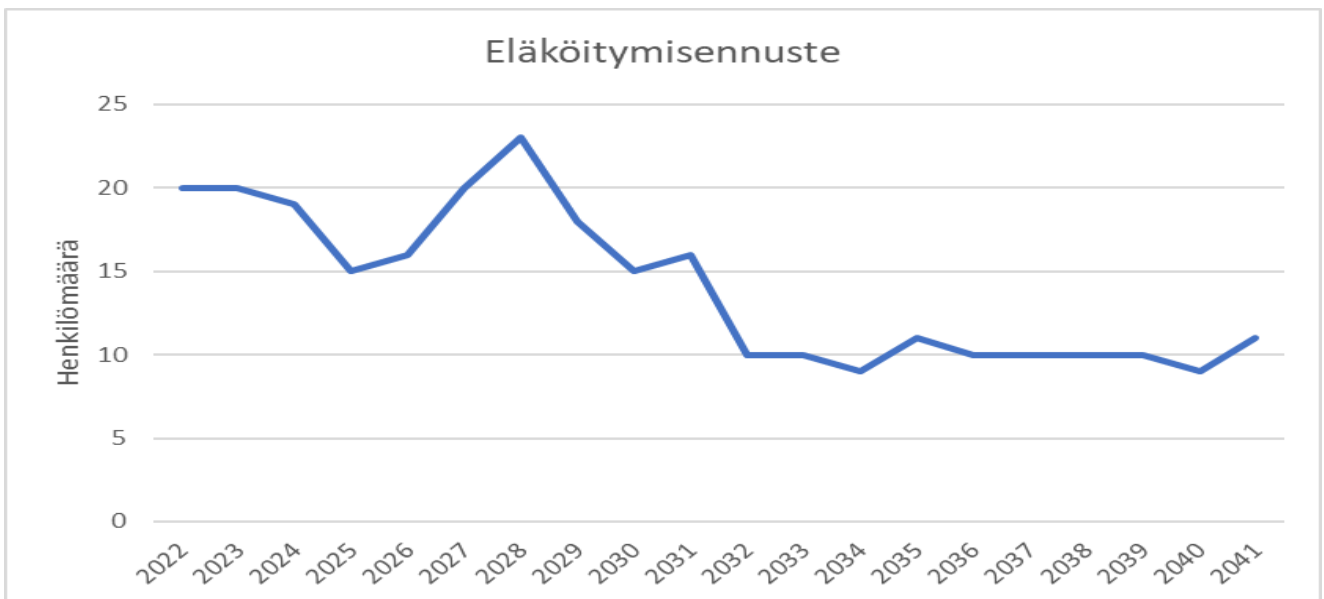

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä on asettunut viime vuosien aikana reiluun 15 000 kalenteripäivään. Vaikka koronapandemia vaikuttaa vielä sairauspoissaoloihin, vuonna 2023 sairauspoissaolojen määrän voi olettaa asettuvan noin 10 000 kalenteripäivään kun huomioidaan henkilöstömäärän muutokset.

Mahdollisuus vaikuttaa esimerkiksi kausi-influenssan ilmenemiseen on rajallinen, mutta pitkiä sairaspöissaoloja ja niiden aiheuttamaa työkyvyttömyyttä tulisi pyrkiä vähentämään. Vuoden 2022 syksyllä on mahdollistettu kausi-influenssarokotukset henkilöstölle maksutta. Pitkiin sairaspöissaoloihin voidaan vaikuttaa ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen mallin avulla ja työterveyshuollon työkykyä tukevien toimenpiteiden avulla. Vuonna 2021 sairaspöissaaloista 46 % oli pitkiä sairaspöissaaloja (yli 30 pv.).

Alla oleva kaavio perustuu Kevan ennakointitietoon Ylivieskan kaupungin eläkepöistumasta (KuEL ja VaEL) vuoteen 2030 mennessä. Tarkasteluun on otettu yleinen ikäluokan alin eläkeikä, mikäli henkilöllä ei ole ammatillista tai henkilökohtaista eläkeikää. Kaaviossa ei ole mukana hyvinvointialueelle siirtyvää henkilöstöä.

3. Taloudelliset lähtökohdat

3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön syyskuussa julkaiseman ”Taloudellinen katsaus, syksy 2022” mukaan talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin v. 2023. Vuosina 2024–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain. Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu v. 2022 ripeän talous- ja työllisyyskasvun sekä koronatoimien päättymisen johdosta. Vuonna 2023 alijäämä kääntyy uudelleen kasvuun ja julkinen talous pysyy syvästi alijäämäisenä tulevina vuosina. Julkisen velan suhde BKT:hen alenee tänä vuonna, mutta kääntyy nousvalle uralle ensi vuonna. Velanhoitokustannusten arvioidaan kasvavan ennustejaksolla. Alati kasvavat velanhoitokulut ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita.

Maailmantalouden kasvu hidastuu vuoden 2021 nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin vuonna 2022 ja edelleen 2,5 prosenttiin v. 2023. Yhdysvaltojen talous on supistunut vuonna 2022 mutta työllisyys on vahvaa. Kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan 2,1 % vuonna 2022 ja 1,4 % 2023.

Euroalueen näkymiä synkentää Venäjän hyökkäyssota ja energiakriisi. Inflaation kiihtyminen on jatkunut 2022. Energian saatavuuden arvioidaan vaikeutuvan talven mittaan. Kokonaistuotannon kasvun ennakoitaan hidastuvan 2,1 prosenttiin 2022 ja edelleen 1,3 prosenttiin 2023.

Maailmantalouden näkymiin liittyvät riskit painottuvat vahvasti alasuuntaan. Keskeinen riski Euroopassa ja Yhdysvalloissa on talouden ajautuminen taantumaan loppuvuonna 2022 ja alkuvuonna 2023. Olennainen taantumaan johtava tekijä olisi nopean inflaation jatkuminen odotettua pidempään, jolloin kotitalouksien reaalitytulot heikkenisivät edelleen. Venäjän hyökkäyssodan pitkityminen heijastuisi epävarman taloustilanteen jatkumisena etenkin Euroopassa. Energiamarkkinoiden vaikea tilanne voi johtaa kriisiin Euroopassa tulevina lämmityskautena. Geopoliittisten jännitteiden kärjistyminen Kiinan ja Yhdysvaltojen

välillä varjostaisi talousnäkymiä maailmanlaajuisesti.

Myönteisenä riskinä voidaan nähdä maailman tavara kauppaa haitanneiden logistiikkaongelmien hellittäminen odotettua laajemmin. Lisäksi maailmantalouden näkymien heikennyttyä inflaatio voi hidastua monessa taloudessa odotettua nopeammin.

Vuodelle 2023 ennustetaan vain reilun puolen prosentin tuotannon kasvua, koska maailmantalouden kehityksen ja kansainvälisen kaupan kysynnän arvioidaan jäävän vaisuksi. Suomen vientikysyntä kärsii erityisesti hidastuvasta EU-taloudesta. Rakentaminen vähenee voimakkaasti ensi vuonna, kun asuntoaloitusten arvioidaan laskevien rakennuslupien seurauksena jatkavan laskussa. Vuonna 2024 talouskasvuksi ennustetaan 1,3 %. Talouden arvioidaan elpyvän vuoden mittaan inflaation hidastuessa ja rahapolitiikan kiristymisen hiipuesssa.

Talouskasvun hidastumisen odotetaan lisäävän työttömyyttä loppuvuoden aikana. Alkuvuoden laskun seurauksena työttömyysaste jää kuitenkin prosenttiyksikön viime vuotta alemmaksi, 6,6 prosenttiin työvoimasta. Nimellisansion odotetaan nousevan 3,5 % 2023 ja edelleen 3 % 2024. Ennustetun mukainen palkkojen kehitys kiihdyttää palveluinflaation noin 2,6 prosenttiin vuosina 2023 ja 2024. Vuoden 2022 keskimääräiseksi inflaatioksi ennustetaan 6,5 %. Inflaatio hidastuu 3,2 prosenttiin v. 2023 ja painuu 1,8 prosenttiin vuoteen 2024 mennessä. Energian hintoihin odotetaan jopa maltillista laskua vuoden 2023 lopulla.

3.2 Kuntatalous

Valtiovarainministeriö on julkaisut 19.9.2022 Kuntatalousohjelman vuodelle 2023. Kuntataloudessa koettiin vuonna 2021 toinen peräkkäinen vahva vuosi. Vähäisestä heikkenemisestä huolimatta vuosikate ja tilikauden tulos säilyivät poikkeuksellisen hyvällä tasolla. Kuntien toimintamenojen kasvu oli nopeaa verrattuna vuoden 2020 toimintamenojen hitaaseen kasvuun.

Toimintatuottojen kasvu oli suhteellisesti vieläkin voimakkaampaa. Toimintatuottojen kasvua selittää valtion koronatuukien kohdentamisen painopisteen muutos valtionosuuksista valtionavustuksiin. Tämän takia valtionosuudet vähenivät lähes 10 prosenttia. Voimakkaan toimintatuottojen kasvun seurauksena toimintakatteen kasvu jäi reiluun 2 prosenttiin. Lisäksi verotulot kasvoivat ennakoitua paremmin yhteisöverotulojen ja kiinteistöverotulojen osalta. Kunnallisveron kasvu jäi noin 2 prosenttiin. Kuntasektorin koronaepidemian tukipakettiin sisältyvä kuntien yhteisövero-osuuden määräaikainen 10 prosenttiyksikön korotus jatkuu vuonna 2021. Kuntien taloustilanteen säilymistä vahvana edesauttoivat valtion huomattavat koronaepidemiaan liittyvät tuet.

Kuntatalouden kehitysarvio vuoteen 2026 kuntien kirjanpidon mukaan, mrd. euroa (lähde VM, Kuntalousohjelma syyskuu 2022)

Taloustoimintanimi	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tuloksen muodostuminen						
1. Toimintakate	-31,5	-33,1	-12,8	-13,3	-13,8	-14,4
2. Verotulot	25,5	26,5	14,2	13,3	13,7	14,2
3. Valtionosuudet, käyttötalous	10,1	10,8	3,8	3,9	4,0	4,1
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
5. Vuosikate	4,6	4,5	5,5	4,2	4,1	4,1
6. Poistot	-3,1	-3,2	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	1,6	1,5	2,7	1,3	1,1	0,9
Rahoitus						
9. Vuosikate	4,6	4,5	5,5	4,2	4,1	4,1
10. Satunnaiset erät	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
12. Tulorahoitus, netto	3,9	3,9	4,8	3,6	3,5	3,4
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,4	-5,7	-4,7	-4,8	-5,0	-5,1
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,2	2,1	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-4,1	-3,7	-3,6	-3,8	-3,9	-4,1
16. Rahoitusjäämä (tulorah. - invest.)	-0,2	0,2	1,2	-0,2	-0,4	-0,7
17. Lainakanta	24,2	24,8	18,8	19,3	20,1	21,1
18. Kassavarat	8,1	7,8	7,6	7,6	7,6	7,6
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	16,1	16,9	11,2	11,7	12,5	13,5

Kuntatalouden vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen valossa hyvältä. Ennusteen mukaan verotulojen hyvä kasvu pitää vuosikatteen lähes viime vuoden tasolla ja toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi. Taustalla koko kuntakentässä vaikuttavat Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) yhtiöittäminen sekä sote-kiinteistöjen myynnit.

Hyvinvointialueuudistuksen (hva-uudistuksen) voimaantulo tekee vuodesta 2023 historiallisen. Uudistuksessa sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastamistoimen järjestämistä vastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Uudistuksen seurauksena kuntien tulot ja menot lähes puolittuvat.

Kunnallisveron alentaminen toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruiseksi 12,64 prosenttiyksiköllä. Lisäksi yhteisöverotulojen jako-osuutta pienennetään kolmanneksella ja valtion jako-osuutta kasvataan vastaavalla summalla. Yhteisöveron jako-osuuteen tehdään ensi vuonna korjaus varhaiskasvatusmaksujen alentamiseen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotukseen liittyen. Muutoksen arvioidaan lisäävän kuntien verotuloja vuonna 2023 noin 90 milj. euroa.

Hva-uudistuksella ei ole vaikutusta kiinteistöveroon. Verotuloihin tehtävien muutosten myötä kiinteistöveron suhteellinen osuus kuntien verotuloista kaksinkertaistuu nykyiseen verrattuna. Vuonna 2023 kuntien verotulojen arvioidaan laskevan 47 prosenttia. Kuntien verotulokertymä jää kuitenkin vuonna 2023 poikkeuksellisesti normaalia korkeammalle tasolle, sillä osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti. Vuonna 2024 verotulot laskevat 5,8 prosenttia. Verotulojen lasku johtuu siitä, että hva-uudistuksen täysimääräinen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Vuosina 2025–2026 verorahoitus kasvaa keskimäärin arviolta 3,0 prosenttia vuodessa.

Verotulojen vähentämisen lisäksi myös kuntien valtionosuuksista vähennetään hyvinvointialueille siirtyvien tehtävien rahoitus. Kunnan

peruspalvelujen valtionosuuksia ja veromenetysten korvauksia siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen, ja lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan valtionavustukset kohdistuvat jatkossa pääosin hyvinvointialueille. Vuonna 2023 kuntien valtionosuuksien arvioidaan laskevan 65 prosenttia. Valtionosuuksien pienentymistä hidastavat muun muassa indeksikorotukset, uudet ja laajenevat tehtävät, valtionosuuteen aikaisemmin kohdistuneen lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähenyksen poistuminen ja perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos.

Vuonna 2023 koko kuntatalouden toimintatulojen arvioidaan laskevan noin 31 prosenttia. Kuntataloudesta siirtyy sote-palveluiden myötä merkittävä määrä mm. asiakasmaksutuottoja. Lisäksi hallitus esitti talousarviossa varhaiskasvatusmaksuja alennettavaksi pysyvästi. Tämän arvioidaan pienentävän kuntatalouden maksutuloja 29 milj. euroa vuonna 2023 ja 70 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Toimintatulojen laskua hidastavat kuntien sote-kiinteistöistä saamat vuokratulot. Vuosina 2024–2026 toimintatulojen arvioidaan kasvavan keskimäärin 0,7 prosenttia vuodessa. Vuonna 2023 toimintamenojen laskuksi on arvioitu 54 prosenttia. Menojen kasvun arvioidaan asettuvan 2,9 prosenttiin vuosina 2024–2026. Toimintamenojen kasvu aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on vuonna 2023 noin 3,8 prosenttia. Painoarvoltaan merkittävin kustannuskehitykseen vaikuttava tekijä on kunta-alan ansiokehitys, jota kasvattaa kesäkuun alussa saavutettu kunta-alan sopimusratkaisu.

Hva-uudistuksen jälkeen kuntatalouden jäljelle jäävistä kustannuksista suurin osa syntyy varhaiskasvatuksen sekä koulutuksen järjestämisestä. Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi.

Jotta palvelutarpeen pieneneminen toteutuisi menosäästöinä, on kunnissa valmistauduttava sopeuttamaan palvelutuotantoa palvelutarpeen muutokset huomioiden.

Kuntatalouden kehitysarviossa vuosi 2023 on ennätyksellisen vahva hva-uudistukseen liittyvien ajoitustekijöiden vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannukset siirtyvät pois kuntien vastuulta vuoden 2023 alusta alkaen, mutta uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä vuonna 2023 täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti. Tämän takia vuosikate riittää kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan olevan selvästi positiivinen vuonna 2023.

Kuntatalouteen jää hva-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino. Kokonaismenot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Lisäksi sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan takanapäin, mutta kasvukeskusten investointipaineiden ja koko maan laajuisen korjausvelan vuoksi investointitarpeet pysyvät edelleen mittavina. Kuntatalouden investointitarpeet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän, 25 muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Näitten syitten takia tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve tulee säilymään hva-uudistuksen jälkeenkin. Myös ilmastonmuutoksen hillintä ja sen vaikutuksiin varautuminen edellyttävät kunnilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa sekä investointeja muun muassa vihreään siirtymään. Talouden epävarmat näkymät, resurssihaasteet sekä kasvavat kustannukset saavat kuitenkin siirtää

investointeja tuleville vuosille. Lisäksi korkoympäristön normalisoituminen useamman vuoden valinnan epätavallisen tilanteen jälkeen on alkanut. Korkotason nousu kiristää entisestään velkaantunutta kuntataloutta.

3.3 Ylivieskan kaupungin talous

Ylivieskan kaupungin taloudellinen tilanne on edelleen kireä, vaikkakin vuodesta 2023 ennakoidaan neljättä ylijäämäistä vuotta peräkkäin. Tilanne on ollut kireä koko 2000-luvun. Eräänä kestoosyynä on kaupungin voimakas investointitarve väestönkasvun seurauksena. Kaupunki on joutunut lisäämään varhaiskasvatus- ja koulutusresursseja, mutta väestönkasvusta tuleva tulovirta verotulojen ja valtionosuuksien osalta realisoituu viiveellä.

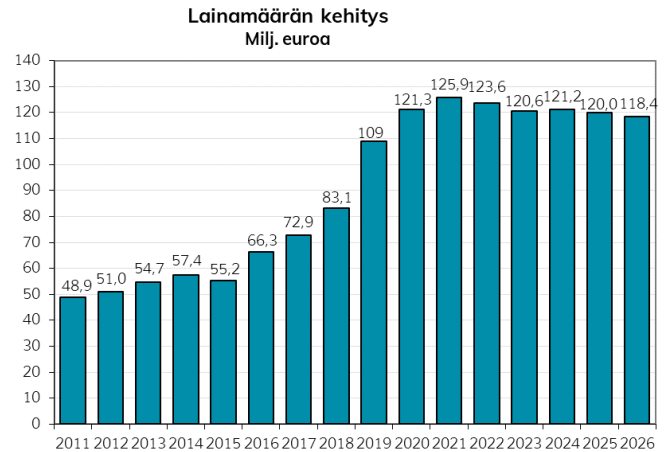
Vuosina 2020 ja 2021 Ylivieskan kaupunki teki selvästi ylijäämäisen tuloksen. Tämän seurauksena kaupungin taseen alijäämä painui noin miljoonaan euroon. Vuoden 2022 talousarviossa ylijäämä on pari miljoonaa euroa, jolloin taseen alijäämä saadaan kokonaan katettua.

Erittäin mittavasta investointiohjelmasta johtuen velkamäärä on kasvanut yli 120 milj. euron. Korkeasta velkamäärästä aiheutuu kohoavat lainanhoitomenot ja korkotason kasvuun on varauduttava. Investointitaso vaikuttaa käyttötalouteen poistomäärien kohoamisena.

Lainamäärän kehitys

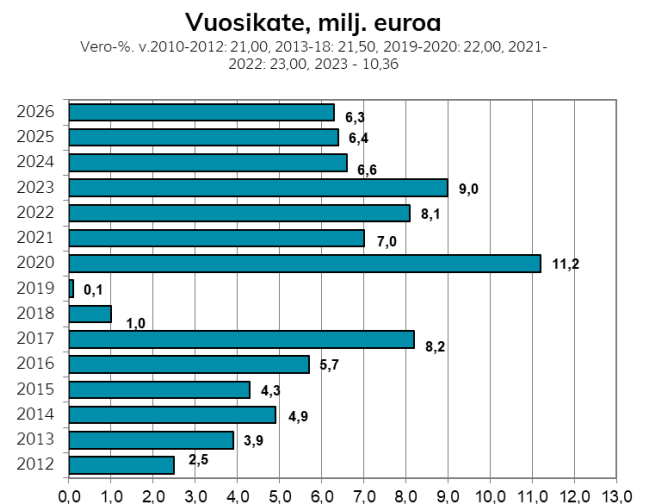
Velkamäärä on kasvanut merkittävästi vuosien 2019–2021 aikana ja maltillisen investointitahdin

ja vuosikatteen parantumisen ja pienen investointimäärän vuoksi kääntyy laskuun vuodesta 2022.

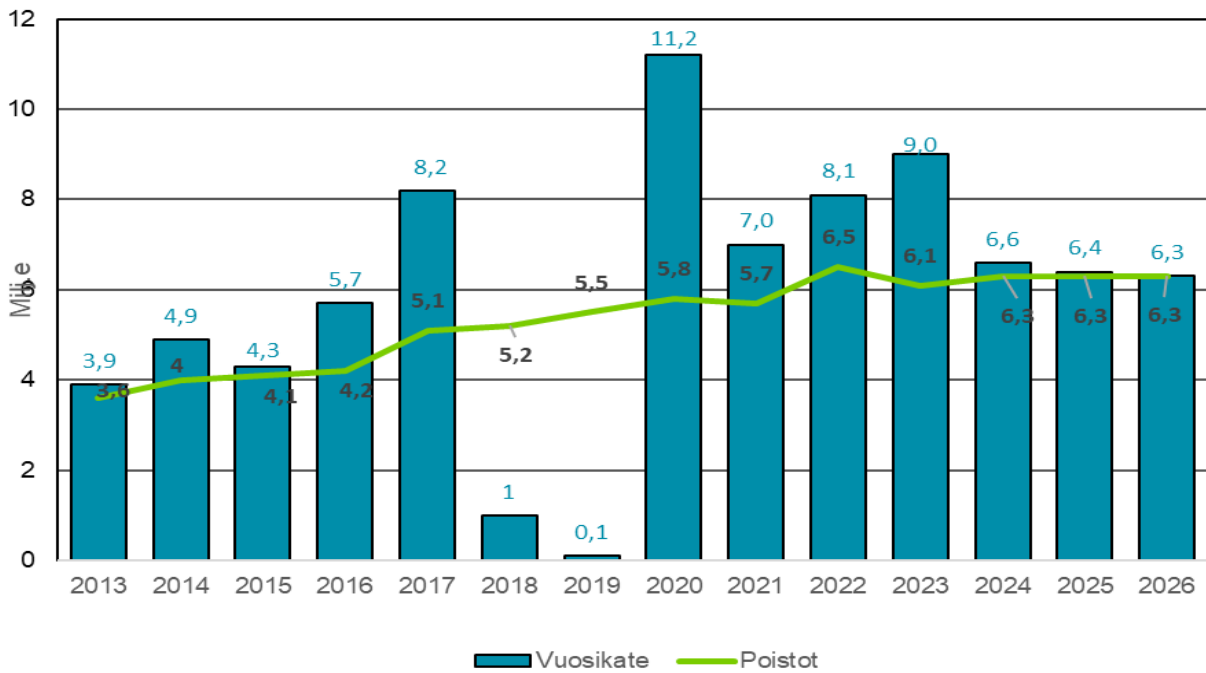

Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuoden 2023 talousarvion vuosikate on 9 milj. euroa.

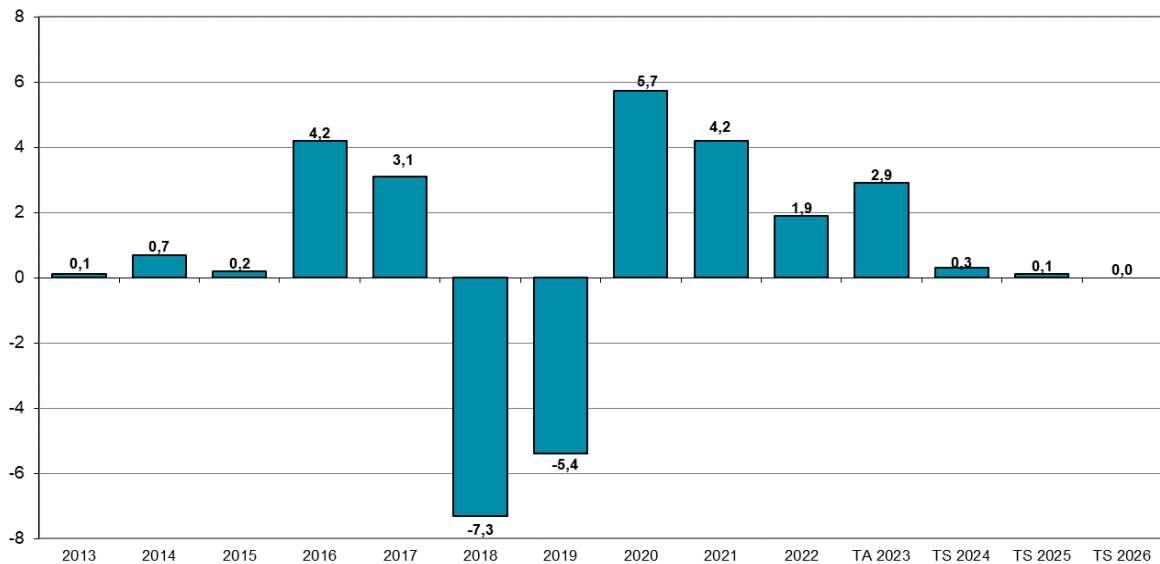
Vuosikatteen (tulorahoituksen) riittävyys poistoihin (milj.e)

Tilikauden yli-/alijäämä

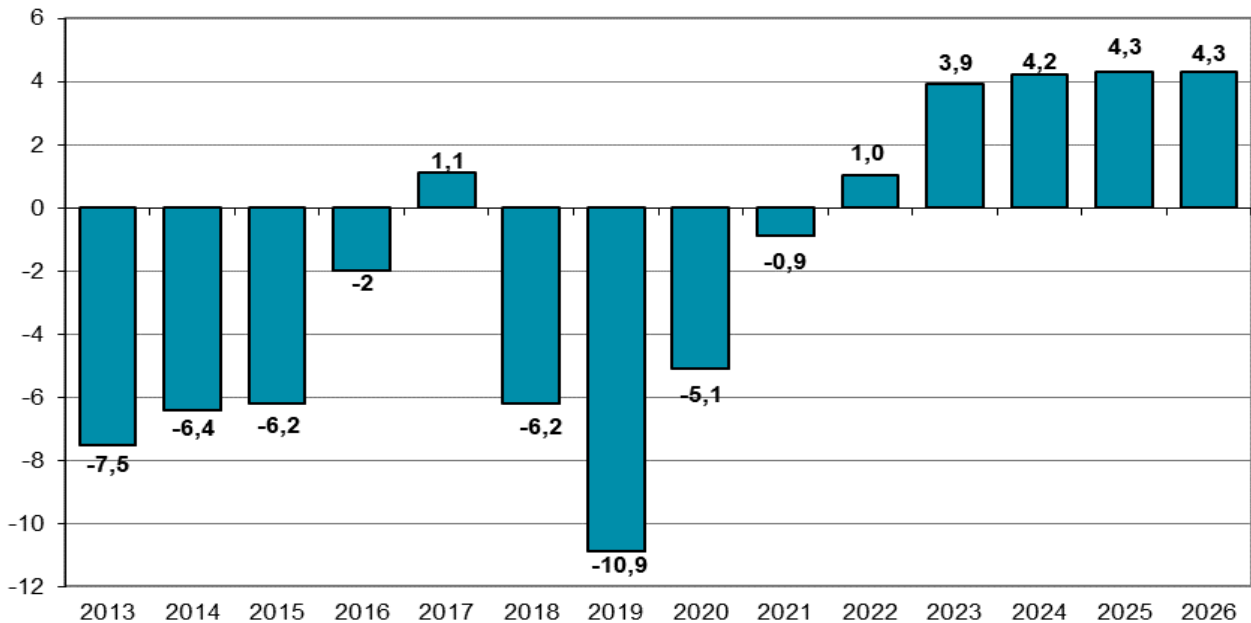
Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Tilikauden yli-/alijäämä Milj. euroa

Vuoden 2018 tuloksessa näkyy Jokirannan koulun 3,4 miljoonan euron alaskirjaus. Vuosien 2020 ja 2021 osalta 1,5 miljoonan euron harkinnanvarainen valtionosuus.

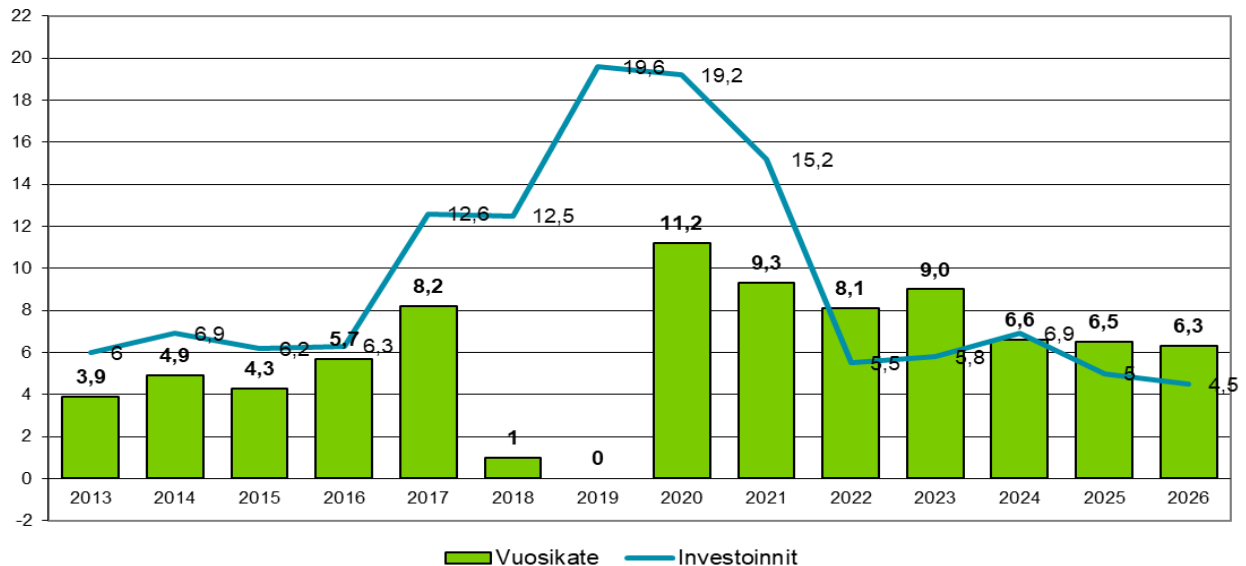
Yli-/alijäämä taseessa, milj.euroa

Taseessa 31.12.2021 ollut alijäämä on Kuntalain mukaan katettava vuoteen 2023 mennessä. Se toteutuu-kin vuoden 2022 ja 2023 talousarvioiden ja toteutuneen kehityksen perusteella.

Vuosikate (=omarahoitus) ja nettoinvestoinnit, Milj.e

(Ilman Vieskan liikelaitosky:n purkamiseen liittyviä investointierä v. 2016 osalta)

Omarahoitus ei ole riittänyt kattamaan nettoinvestointeja vuosina 2012-2021, josta on aiheutunut voimakas velkaantuminen. Omarahoitus ylittää nettoinvestoinnit 2022 lähtien investointimäärän pudotessa lukuun ottamatta vuotta 2024.

3.4 Tulo- ja menoperusteet

Tuloperusteet

Verotulot

Vuonna 2023 kunnallisveroprosentti on 10,36 %:a eli 12,64 %:a pienempi kuin vuonna 202, kun tuo osuus siirtyy hyvinvointialueille. Kunnallisverotuloja ennustetaan kertyvän 30,7 milj. euroa. Muutos vuoden 2022 toteumaennusteeseen on -45,6 %.

Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero, jonka saajia ovat valtio ja kunnat. Osana kuntien koronatukipakettia päätettiin valtion talousarvioesityksessä korottaa myös kuntien osuuksia yhteisöveron tuotosta. Ylivieskan kaupungille ennakoitaan kertyvän yhteisöverotuloja noin 3,3 milj. euroa vuonna 2023. Kuntaryhmän osuus yhteisöverosta on alustavasti 23,7 %. Tätä osuutta korotettiin kompensatioksi varhaiskasvatuksen maksujen alentamisesta. Tuoton ennakoitaan olevan hiukan yli 3 miljoonaa euroa suunnitelmavuosina.

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain mukaan valtuusto määrää kiinteistöveroprosentin suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla kun se vahvistaa tuloveroprosentin.

Kiinteistöveron tuotto vuonna 2023 on noin 5,2 milj. euroa. Kaupungissa on käynnissä rakennusrekisterin päivittämishanke, joka kasvattaa kiinteistöverotuottoa hiukan. Vuonna 2024 kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän 5,2 milj. euroa, vuonna 2024 5,2 milj. euroa ja vuonna 2023 5,3 milj. euroa. Kiinteistöveron tuottoon vaikuttaa

kiinteistöjen määrä, verotusarvojen muutokset ja veroperustemuutokset.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella veroasteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionosuuksista erillisenä eränä on veromenetysten kompensatio.

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat sosiaali- ja terveydenhuollon, esi- ja perusopetuksen ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet. Uudessa järjestelmässä peruspalvelujen laskennallisia kustannuksia koskee yksi yhteinen ikäryhmitys. Järjestelmään sovelletaan ikäryhmituksen lisäksi seuraavia kriteereitä: sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta.

Laskennallisen osan valtionosuus saadaan vähentämällä kuntakohtaisesta laskennallisten kustannusten yhteismäärästä kunnan omarahoitusosuus, joka on kaikille kunnille asukasta kohti yhtä suuri.

Tämän lisäksi kunnalle myönnetään valtionosuutta kolmen lisäosan perusteella. Lisäosissa ei ole omarahoitusosuutta. Lisäosia ovat syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus ja saamelaisuus.

Kuntien valtionosuudet ovat vuonna 2023 yhteensä noin 3,76 miljardia euroa, kun ne vuonna 2022 olivat noin 10,8 miljardia. Kuntakohtaiset prosenttimuutokset vaihtelevat suuresti mm. väestökehityksestä johtuen.

Valtionosuuksiin ei tehdä kustannustenjaon tarkistuksen mukaista korotusta eli se on tulkittava valtionosuusleikkaukseksi.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtakunnallisesti. Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 22,09 % vuonna 2023. Ylivieskan oma valtionosuusprosentti on korkeampi kuin keskiarvo ja on 33,36 %.

Ylivieskan peruspalvelujen valtionosuus muodostuu seuraavasti:

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (VM)	euroa	euroa/as
Ikarakenne	29 334 482	
Muut laskennalliset kustannukset	2 003 988	
Kunnan laskennalliset kustannukset yhteensä	31 338 470	
Kunnan omarahoitusosuus laskennallisesta kustannuksesta	-1 360 €/asukas	-20 885 213
Valtion osuus laskennallisesta kustannuksesta		10 453 257
Lisäosat	521 385	
Valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset yhteensä	-1 511 339	
JOSTA: sote-uudistuksen pysyvät tasauserat:		
Muutosrajoin	-71 440	
Siirtymätasaus (vuonna 2023)	-415 576	
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ennen tulopohjan tasausta	9 463 304	
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+tasauslisä/-tasausvähennys)	6 533 559	
1. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (VM) sis.tasauksen	15 996 863	

Peruspalveluiden valtionosuudesta on vuodesta 2020 lähtien erotettu erikseen valtion veromenetysten kompensatio.

Lisäksi osana valtionosuusjärjestelmää on verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus. Tasausraja on nostettu sataan prosenttiin. Tasausrajan alapuolella oleville kunnille tasauslisänä lisätään valtionosuuteen tasausrajan ja kunnan laskennallisen verotulon erotuksesta 80 % (kunnan omavastuu 20 %).

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään esi- ja perusopetuksen sellaisten toimintojen rahoituksesta, joita ei rahoiteta valtiovarainministeriön hallinnoimalla ikäluokkapohjaisella valtionosuudella. Opetus- ja kulttuuriministeriö hallinnoi perusopetuksen rahoitusta perusopetuslaissa tarkoitettuun lisäopetukseen, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaan opetukseen, muille kuin oppivelvollisille järjestettävään esi- ja perusopetukseen sekä ulkomailta järjestettävään opetukseen, pidennettyyn oppivelvollisuuteen perustuvaan opetukseen, koulukotiopetukseen, sisäoppilaitosmuotoisesti järjestettyyn perusopetukseen ja joustavaan perusopetukseen. Näiden toimintojen rahoitus määräytyy oppilasmäärän ja oppilasta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Opetustoimen rahoitus käyttökustannuksiin maksetaan suoraan koulutuksen järjestäjälle eli kunnalle, kuntayhtymälle tai yksityiselle yhteisölle tai säätiölle, jonka oppilaitokseen opiskelija on otettu. Myönnetyn rahoituksen käyttö ei ole sidottu rahoituksen myöntämis- ja laskentaperusteisiin, vaan kunta tai muu koulutuksen järjestäjä voi päättää varojen kohdentamisesta.

Valtionosuudet maksetaan kunnille kuukausittain ilman korvamerkintää yhtenä eränä.

Ennakkolaskelmien perusteella valtionosuuksia kertyy vuonna 2023 noin 18,8 milj. euroa, josta verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausraja 6,5 milj. euroa ja veromenetysten kompensatioita 2,5 milj.euroa. Valtionosuuksien yhteismäärä laskee vuodesta 2022 noin 29,1 milj. euroa, eli -60,7 %.

Suunnitelmavuosien osalta valtionosuuksien määrä leikkautuu hyvinvointialueiden rahoituksen vuoksi.

Valtionosuusarviot perustuvat valtionvarainministeriön julkaisemiin painelaskelmiin ja niissä oleviin valtionosuusarvioihin.

Maksut ja taksat

Viemärlaitoksen taksojen taso määrätään tuloslaskelman perusteella. Tavoitteena on saada viemärlaitoksen kokonaistulos ylijäämäiseksi.

Muissa palvelumaksuissa tehdään pääsääntöisesti vähintään kustannustason muutosta vastaavat korotukset. Pitemmällä aikavälillä tavoitteena on nostaa palvelujen omakatteisuustasoa ja kaupungin maksutulojen kokonaismäärää, mikäli palvelujen kysyntä sen mahdollistaa.

Menoperusteet

Henkilöstömenot

Kunta-alan KVTES:n nykyinen sopimuskausi on 2022-2025. Vuodelle 2023 sopimuskorotus on vähintään 1,9 %:a edellisen vuoden tasosta. Vuoden 2023 sopimuskorotuksen suuruus on kytketty teollisuus- ja vientialojen korotuksiin siten, että jos näillä verrokkialoilla palkankorotusten ja uusien sopimustekstien kustannusvaikutukset ovat suuremmat kuin KVTES:n sovittu 1,9 prosenttia, erotus lisätään myös kunta-alan korotuspottiin. Lisäksi sovittiin sopimuskorotusten päälle tulevasta palkkaohjelmasta, joka maksetaan 1.6.2023 ja on 1,2 prosenttia. Talousarviovalmistelussa palkan korotusprosenttina on käytetty 3,1 %:a vuoden 2022 tasoon nähden, joka merkitsee noin 1,2 miljoonan euron menokasvua.

Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut ovat:

Kuntatyönantajan henkilösisivukulut	2022	2023
Työnantajan osuus palkkaperusteisesta eläkemaksusta KuEL (sis.työkyvyttömyysmaksu)	16,83 %	16,8 %
Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu	2,05 %	2,05 %
Sairausvakuutusmaksu	1,34 %	1,56 %
Valtion eläkemaksu VaEL	16,63 %	16,63 %
Tapaturmavakuutus	0,20 %	0,12 %
Työntekijän eläkemaksu, jonka työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä:	7,15 %	7,15 %
- Työntekijän eläkemaksu alle 53-vuotiailla ja 63 vuotta täyttäneillä	8,65 %	8,65 %
- Työntekijän eläkemaksu 53-62 vuotiailla		

Työnantajan KuEL-maksu jakaantuu palkkaperusteiseen maksuun (17,20 %) ja eläkemenoperusteiseen maksuun (3,2 %). Palkkaperusteinen maksu kohdistuu eri toimialojen menoksi palkkojen suhteessa. Eläkemenoperusteinen maksu poistuu vuonna 2023 ja tilalle tulee tasausmaksu, joka jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden osuuksiin. Ylivieskan osalta tasausmaksu on budjetoitu kokonaan kaupunginhallituksen alle.

Palvelujen ostot

ICT-palveluita (tukipalvelut, tietoliikenneyhteydet ym.) ostetaan kuntien omistamalta Joki ICT Oy:ltä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut tuottaa kuntien omistama Kuntien Hetapalvelut Oy. Määrärahavaraus vuodelle 2023 on 600.000 euroa. Menot kohdistetaan toimialoille henkilön lukumäärän mukaisessa suhteessa.

Maaseutuhallintopalvelut ostetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti isäntäkuntana toimivalta Nivalan kaupungilta. Määrärahavaraus ostopalveluihin vuodelle 2023 on noin 56.000 euroa. Lisäksi joitakin kuluja kohdistuu kaupungille ostopalvelusopimuksen ulkopuolelta.

3.5 Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne

Kuntalain mukainen taloudenohjaus ja talousarvion rakenne

Kunnan talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja taloussuunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto.

Kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto.

Kunnan toimintaa ja taloutta ohjataan kolmeksi tai useammaksi vuodeksi laadittavalla taloussuunnitelmalla. Talousarvio on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Taloussuunnitelma on laadittava vähintään neljäksi vuodeksi, alijäämän kattamiskaudeksi, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, tuloslaskennan, investointien ja rahoituksen näkökulmasta.

Käyttötaloussosan avulla valtuusto ohjaa kaupungin palvelutoimintaa. Käyttötaloussosassa

valtuusto asettaa toimielimille ja niiden alaisille tehtäville strategiaan ja hyväksytyihin toimenpiteohjelmiin perustuvat toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa asetettujen tavoitteiden vaatimat määrärahat ja tuloarviot.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kaupungin tilikaudelle jaksotettu tulo-rahoitus riittää palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investointiosan avulla ohjataan kaupungin investointeja. Se sisältää investointisuunnitelmat talousarvio- ja suunnitelmavuosille. Investointiosan määrärahat ja tuloarviot valtuusto hyväksyy hankeryhmittäin tai hankkeittain.

Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoitusosan lopussa esitetään näiden yhteenlaskettu muutos, joka kuvaa rahavirtojen vaikutusta kaupungin maksuvalmiuteen vuoden aikana.

Valtuusto vahvistaa kunkin tilivuoden talousarviorakenteen.

3.6 Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupunginhallitusta ja muita kaupungin toimieliimiä ja viranhaltijoita.

Käyttötaloussosassa valtuusto myöntää toimielimille määrärahat ja asettaa toiminnalliset tavoitteet tehtävittäin. Tehtävän sitovuustaso on toimintamäärärahan ja tulotavoitteen erotus, eli toimintakate.

Viemärlaitoksesta, Jokilaaksojen pelastuslaitoksesta ja Ylivieskan kulttuurikeskus Akustiikasta ja liikuntapalveluista laaditaan tuloslaskelma.

Tuloslaskelmassa valtuustoon nähden sitova taso on liikeyli-/alijäämä. Viemärlaitoksesta muodostettiin 1.1.2018 lähtien kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö, jolta peritään peruspääoman korkona 4,0 %a.

Toimielimet veloitetaan kantamaan ja hakemaan tulosalueiden tulot talousarvioon hyväksyty mukaisesti.

Tulosalueiden palveluajatus, strategiset menestystekijät ja toiminta- ja taloussuunnitelman perustelut ovat lähinnä ohjeellisesti sitovia.

Toiminnalliset tavoitteet (teot) vuodelle 2022 ovat valtuustoon nähden sitovia ja niiden toteutumista seurataan ja toteutumisesta raportoidaan valtuustolle.

Investointiosassa valtuusto myöntää toimielimille määrärahat hankeryhmittäin tai hankkeittain. Hankeryhmän ja hankkeen bruttomääräiset määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia. Poikkeuksena hankeryhmät Maa- ja vesialueet sekä osakkeet ja osuudet, jossa sitovuustaso on nettotas.

Investointiosan poistonalaisena irtaimen omaisuuden hankintana pidetään vähintään 10.000 euron arvoista hyödyke tai hyödykeryhmän hankintaa. Irtaimen omaisuuden määrärahat ovat sitovia toimielintasolla.

Tulosalueet veloitetaan kantamaan ja hakemaan investointien valtionosuudet ja muut tulot talousarvioon merkityn mukaisesti. Hankkeen, hankeryhmän tai irtaimen omaisuuden määrärahaa ei saa käyttää ennen talousarvioon hyväksyty tulorahoituksen varmistumista.

Tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan valtuuston hyväksymien meno- ja tuloerien toteutumisen valvontavastuu on kaupunginhallituksella. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat, tuloarviot ja

ohjeellisesti sitovat perustelut on esitetty tuloslaskelman ja rahoituslaskelman perusteluissa.

Talousarviossa olevat tunnusluvut eivät ole valtuustoon nähden sitovia, mutta suoritettavoitteita tulee pitää ohjeellisina.

Suunnitelmapoistot ja laskennalliset erät eivät ole sitovia määrärahoja.

3.7 Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n (uusi kuntalaki) mukaisesti tilivelvollisina pidetään kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtokuntien jäseniä, esittelijöitä sekä toimialan johtavia viranhaltijoita. Edellä mainittujen lisäksi tilivelvollisina voidaan pitää itsenäisestä tulosalueesta vastaavia viranhaltijoita. Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia kaupunginvaltuuston jäsenyydestä. Tilivelvollisuus rajaa ne henkilöt, joiden kohdalta on erikseen tehtävä tilinpäätöksen yhteydessä päätös siitä, voidaanko heille myöntää vastuuvapaus vai kohdistetaanko heihin joku muistutus. Tilivelvollisuudella tarkoitetaan oikeudellisen vastuunalaisuuden lisäksi vastuunalaisuutta tehokkaasta johtamisesta tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vahvistaessaan talousarvion valtuusto hyväksyy tilivelvolliset.

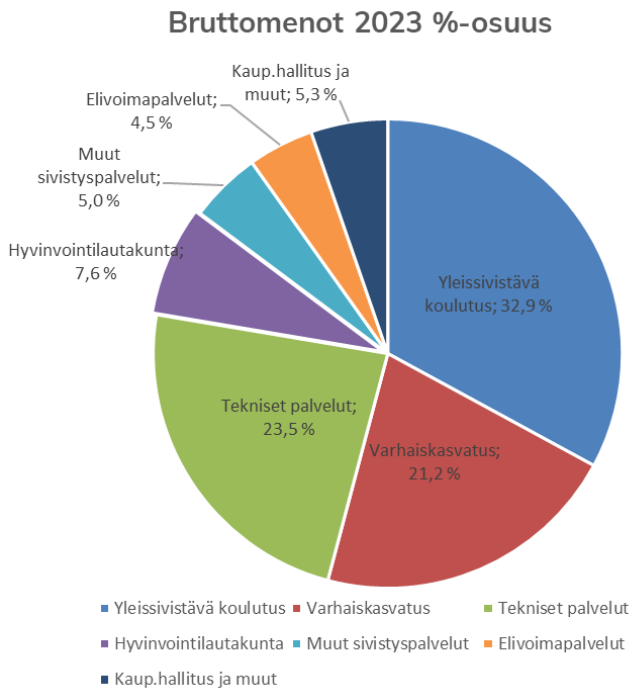
Tilivelvollisia ovat:

- kaupunginhallituksen ja lautakuntien jäsenet
- kaupunginjohtaja
- hallintojohtaja, hyvinvointijohtaja, sivistysjohtaja, talousjohtaja, tekninen johtaja, ja elinvoimajohtaja
- varhaiskasvatusjohtaja, kulttuurijohtaja, kirjastojohtaja, musiikkiopiston rehtori, kansalaisopiston rehtori, nuorisopalveluiden johtaja, liikuntapäällikkö, sivistyspalveluiden talouspäällikkö, kuntatekniikan päällikkö, kaupunginarkkitehti, ympäristöpäällikkö,

ympäristöterveydenhuollon johtaja, jätelautakunnan esittelijä ja johtava rakennustarkastaja

3.8 Talouden kehitys ja muutokset

Seuraavassa kuvassa on esitetty bruttomenojen osuus kaikista käyttötalouden menoista

Kokonaisuutena suurin osa eli yli puolet kaupungin toimintamenoista johtuu yleissivistävästä koulutuksesta ja varhaiskasvatuksesta. Teknisten palveluiden osuus on vajaa neljännes ja kaikki muut loput noin neljännes.

Teknisten palveluiden osuus sisältää ympäristöpalvelut ja -terveydenhuollon sekä viemärlaitoksen. Muut sivistyspalvelut 5,0 % muodostuu kansalaisopistosta, musiikkiopistosta ja nuorisopalveluista. Hyvinvointilautakuntaan 7,6 % kuuluu liikunta-, kirjasto ja kulttuuripalvelut. Kaupungin hallituksen alle vaalit, tarkastuslautakunta, hallintopalvelut sekä jätelautakunnan kulut.

Talousarviossa seurattavien toimialojen/tulosalueiden toimintakate (nettomenot) 2023

Käyttötalouden sitovat määrärahat valtuustoon nähden:

Toimintakate, sitova taso	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	ed.TA /TA 2023 muutos%
10 Keskusvaalilautakunta	-53 810	3 141	-1 936	-161,6 %
15 Tarkastuslautakunta	-49 191	-46 419	-59 909	29,1 %
120 Yleishallinto	4 526 184	5 892 890	5 522 429	-6,3 %
130 Elinvoimapaalvelut	-2 344 975	-1 940 626	-2 512 412	29,5 %
35 Pelastuslaitoksen johtokunta	0	0	-4 500	-
220 Yleissivistävät koulutuspalvelut	-24 695 560	-26 568 397	-28 037 444	5,5 %
222 Varhaiskasvatuspalvelut	-11 209 332	-12 530 719	-13 158 766	5,0 %
230 Nuorisopalvelut	-367 025	-406 620	-506 919	24,7 %
65 Musiikkiopiston johtokunta	-917 650	-973 191	-994 170	2,2 %
70 Kansalaisopiston johtokunta	-653 757	-703 462	-712 042	1,2 %
225 Kirjastopalvelut	-816 154	-833 957	-836 846	0,3 %
235 Kulttuuripalvelut	-742 168	-688 037	-718 530	4,4 %
250 Liikuntapalvelut	-2 230 241	-2 113 523	-2 115 616	0,1 %
255 Tekniset palvelut	-2 082 309	-2 442 858	-2 928 605	19,9 %
260 Viemärilaitos	230 106	494 940	485 882	-1,8 %
81 Rakennus- ja ympäristölautak.	-230 563	-369 374	-379 554	2,8 %
82 Ympäristöterveyslautakunta	-	-	-438 189	0,0 %
84 Jätelautakunta	0	0	0	0,0 %

Keskeisimmät syyt määrärahojen muutoksille aiempiin vuosiin nähden: Elinvoimapaalvelujen osalta talousarvio 2023 se ei ole täysin vertailukelpoinen aiempien vuosien kanssa toiminnan laajuuden osalta. Nuorisopalveluiden kustannuksia nostaa uusi nuorisotila Holvi. Teknisten palveluiden osalta puhdistus- ja ruokapalveluiden poistuminen ja yleinen kustannusten nousu heikentävät toimintakatetta. Edelliseen talousarvioon vertailukelpoisuutta muuttaa hiukan se, että aiemmin eläkemenoperusteiset eläkemaksut kohdistettiin pääosin sitovuustasoille ja vuodesta 2023 alkaen käyttöön tuleva tasausmaksu kohdistetaan yleishallintoon.

3.9 Kuntalain 110 §:n mukainen toimenpideohjelma

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukein. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Ylivieskan tase painui tilinpäätöksessä 31.12.2018 alijäämäiseksi, jolloin taseen alijäämän kattamiskausi on 2020-23. Tilinpäätöksessä 2021 taseen alijäämä laski noin 0,985 miljoonaan euroon.

Tavoiteaikataulu alijäämän kattamiseen:

Taloussuunnitelmasta käy ilmi, että alijäämä tullaan kattamaan 2022 vuoteen mennessä.

Toimenpiteet alijäämän kattamiseksi:

Tuottavuusohjelman 2023 toimenpiteiden toteuttaminen. Tuottavuusohjelma 2023:a seurataan ja tarkistetaan vuosittain.

4. Ylivieskan kaupungin strategia 2022-2030: Ylivieska – kasvun kaupunki.

Ylivieskan kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.9.2022 Ylivieskan kaupungin strategian päivityksen 2022-2030: Ylivieska – kasvun kaupunki.

Strategia jakautuu kolmeen strategiseen näkökulmaan (Liikkeestä elinvoimaa, Koulutuksesta osaamista, Palveluista hyvinvointia), jotka jäsentävät strategiasisällön. Jokaiselle näkökulmalle on luotu strategian toteutumista osoittavia mittareita, jolloin strategian suorituskyvyn seuranta on mahdollista. Strategiaa seurataan ja päivitetään vuosittain.

Toimimme...

Tuotamme tai järjestämme laadukkaita palveluita asukaslähtöisesti ja yrittäjämyönteisesti. Huomioimme ja ennakoimme kuntalaisten ja yrittäjien tarpeita esimerkiksi osallistamalla heitä päätöksentekoon ja kuuntelemalla palautetta. Kehitämme palveluita asiakaskyselyiden ja palautteen pohjalta. Etsimme ennakkoluulottomasti uudenlaisia ratkaisuja ja tapoja tehdä asioita vieläkin paremmin.

Otamme kaikessa toiminnassamme huomioon myös elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämisen. Olemme rohkeasti etukenossa. Päätöksentekomme on hyvän hallinnon mukaista, oikeudenmukaista sekä avointa. Toimimme kasvun ja palvelujen kehittämisessä hallitusti, kestävästi ja luotettavasti.

4.1 Talousarvioteot

Talousarvioteot esitetään kootusti strategisten tavoitteiden yhteydessä:

	Strateginen tavoite	Teot 2023	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho (tulosalueen nimi)
LIIKKEESTÄ ELINVOIMAA	1. Tavoite - Kasvu	Huolehdimme edunvalvonnalla/yhteistyöllä/ omilla teoilla Ylivieskan kasvun jatkumisesta	Asukasmäärän kasvu	Asukasmäärä kasvaa väh.40 henk.	Elinvoimapalvelut
			Yritysten määrä	Yritysten määrä suurempi kuin edellisenä vuonna	Elinvoimapalvelut
			Rakennetut neliöt/vuosi	Rakennetut kasvavat edellisvuodesta	Tekniset palvelut/elinvoimapalvelut
	2. Tavoite – Monipuolinen yritystoiminta ja vuoteen 2030 mennessä 1000 uutta työpaikkaa	Järjestämme elinvoimapalvelujen resurssoinnin, teemme yhteistyötä yrittäjäjärjestön, kauppakamarin ja yrityskentän kanssa, varmistamme toimivat tietoliikenneyhteydet Ylivieskassa ja käytämme aktiivisesti yritysvaikutusten arviointi	Työpaikkojen määrän muutos vuodesta 2023	Työpaikkojen määrä kasvaa edellisvuodesta	Elinvoimapalvelut
			Yritysten liikevaihto	Liikevaihto kasvaa	Elinvoimapalvelut
			Suomen Yrittäjien toteuttaman Kuntabarometrin yleisarvosana	Yli 3,3	Elinvoimapalvelut
	4. Tavoite – varmistamme sujuvan ja joustavan kaavoituksen	Edistämme kaavoitusta ja maankäyttöä, kaavoitussopimuksin, oikea-aikaisilla maanhankinnoilla ja lunastuksilla; Teemme kaavoitusratkaisut niin, että tonttitarjonta on monipuolista ja riittävää	Kaavoitussopimusten lkm/vuosi, Myytyjen/vuokrattujen tonttien lkm/vuosi	Kaavoitussopimusten lkm (4 kpl), myytyjen ja vuokrattujen tonttien määrä 20+10 tonttia)	Maankäyttöpalvelut
			Kaavoitusta ja rakennuslupia koskeva päätöksenteko on ripeää ja sujuvaa	Kaavojen käsittelyaika, rakennuslupien käsittelyaika	Kaavojen käsittelyaika 1 vuosi, rakennuslupien osalta 2-4 viikkoa
	5. Tavoite – Huolehdimme hyvistä liikenneyhteyksistä	Kantatie 63/68 luokituksen nosto valtatieksi Kehitämme Ylivieskan saavutettavuutta sekä raideliikenteen että muun julkisen liikenteen osalta	Tien luokitus (kantatie/valtatie)	Valtatie	Elinvoimapalvelut
			Henkilöjunia pysähtyy Ylivieskan asemalla	Nykyinen määrä tai suurempi	Tekniset palvelut, elinvoimapalvelut
	6. Tavoite – HINKU - päästötavoitteet	Tavoite 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta	Päästövähennys %/asukas verrattuna v. 2007	Päästövähenevät vuosittain ja viimeistään 2030 taso on 80 pienempi kuin 2007	Ympäristöpalvelut, muut tulosalueet
	7. Tavoite - Kestävä talous	Kaupungin talous on ylijäämäinen	Taseessa kum.ylijäämää (hyvä: yli 5 milj.e ylijäämä, tyydyttävä ylijäämää 0-5 milj.e, heikko: alijäämää)	Ylijäämää 0-5 milj.e	Hallintopalvelut
			Vuosittainen tulos väh. 35 e/as (=540.000 e) ylijäämäinen	Tulos väh. 35 e/as ylijäämäinen	Hallintopalvelut
		Kaupungin verotus on kohtuullinen	Veroprosentin ero kaventuu vuosittain P-P:n keskiarvo%:iin	Ei kavennu, koska veroprosenttia ei voi muuttaa 2023	Hallintopalvelut
		Uudet investoinnit rahoitetaan pääosin tulorahoituksella	Investointien tulorahoitustavoite 100 %:a. (Asteikko: Hyvä 100 %, tyydyttävä 80-99 %:a, heikko alle 80 %)	Tulorahoitus 100 %:a	Hallintopalvelut
	Kaupungin velkamäärä kääntyy laskuun	Lainamäärän muutos (hyvä: lainamäärä laskee, tyydyttävä: ennallaan, heikko: kasvaa)	Lainamäärä laskee	Hallintopalvelut	

Strateginen tavoite	Teot 2023	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho (tulosalueen nimi)
1. Tavoite - Järjestämme maakunnallisesti laadukkaat koulutuspalvelut	Tarjoamme laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut sekä valinnan mahdollisuuksia perheille.	Asiakaskyselyt joka toinen vuosi,	Laadulliset mittarit: 1. kyselyissä kehittämisen kohteiksi nousevat asiat 2. kehittämistoimenpiteet	Varhaiskasvatuspalvelut
		Palvelulajeittaiset asiakasmäärät	Asiakasmäärien toteutuminen suhteessa budjetissa arvioituihin asiakasmääriin.	Varhaiskasvatuspalvelut
	Laadukkaat perusopetuksen prosessit - olemme alueemme edelläkävijöitä uusissa oppimisen ja opettamisen menetelmissä .	1. Perusopetuksen päättötodistusten lkm % 2. Lukion jälkeisiin jatko-opintoihin sijoittuminen. % 3. Kehittämishankkeiden lukumäärä	1. 100% 2. 100% 3. Kasvu edelliseen vuoteen (k/e)	Perusopetus
	Kehitämme aktiivisesti toisen asteen koulutuksen, korkeakoulutuksen ja työelämän yhteistyötä	Suoritettut ylioppilas- ja yhdistelmätutkinnot	Suurempi kuin edellisellä vuonna	Lukio
		Opintopisteet	Oppilaoitosyhteistyöllä saatujen opintopisteiden lkm (kasvu edelliseen vuoteen)	Lukio
	Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus (kansalaisopisto/musiikkiopisto) Järjestämme terveellistä elämäntapaa edistävää opetusta sekä monipuolista ja laadukasta taiteen perusopetusta	1. Kansalaisopiston oppilasmäärä, 2. Asiakas palaute, 3. Suoritettut taidonnäytteet/päättötodistukset	1. Opiskelijamäärän (brutto/netto) kasvu edelliseen lukuvuoteen verrattuna. 2. Asiakaskyselyjen ja kurssiarviointien keskiarvo yli 4.3 (asteikolla 1-5). 3. Suoritettujen tutkintojen kasvu edelliseen lukuvuoteen verrattuna.	Kansalaisopisto
	1. Musiikkiopiston oppilasmäärä, 2. Asiakas palaute, 3. Suoritettut taidonnäytteet/päättötodistukset	1. Oppilaspaikat täynnä kaikissa jäsenkunnissa, Ylivieskaan kolme lisäpaikkaa (kyllä/ei) Jokaisessa jäsenkunnassa valmentavaa opetusta (kyllä/ei) 2. Asiakaskysely 2023 (kyllä/ei) 3. Taidonnäytteiden ja todistusten määrä vuoden 22 tasolla (kyllä/ei)	Musiikkiopisto	
2. Tavoite - Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden	Mahdollistamme korkeakouluopinnot alueella yhteistyössä eri yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa	Koulutuspaikkojen määrä	Kasvu edelliseen vuoteen	Yleissivistävät koulutuspalvelut
	Kehitämme Centria/JEDU/lukio (Ylivieska) -yhteistyötä	Opiskelijoiden määrä	Opiskelijoiden määrä suurempi kuin edellisvuonna	Yleissivistävät koulutuspalvelut, hallintopalvelut
	Järjestämme laadukkaat työnvälityspalvelut	1. Työttömyysaste ja avoimet työpaikat 2. Asiakastytytyväisyys	1. Työttömyysaste alle maakunnan keskiarvon. 2. NPS valtakunnallisen keskiarvon yli	Elinvoimapaalvelut
3. Tavoite – Korostamme osaamisen merkitystä edistämällä kaupungin avointa ja uudistamismyönteistä ilmapiiriä	Henkilöstön osaamisen kehittäminen perustuu työyksikön osaamistarpeisiin ja kehityskeskusteluissa sovittuihin kehittämiskohteisiin. Osaamisen kehittäminen on suunnitelmallista ja hyvin johdettua. Tuemme kannustavalla johtamisella henkilöstö n mahdollisuuksia kehittää itseään, omaa	1. Työhyvinvointikysely 2. Koulutuspäivät/vuosi 3. Kehityskeskustelujen pitäminen	1. Työhyvinvointikysely toteutetaan ja tulokset paranevat edellisestä 2. Koulutuspäiviä väh. 1-2 kokonaista työpäivää/työntekijä vuodessa sis. yhteiset koulutustilaisuudet. 3. Kehityskeskustelut järjestetään joka vuosi ja seuranta OSS-järjestelmän avulla.	Hallintopalvelut

	Strateginen tavoite	Teot 2023	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho (tulosalueen nimi)
PALVELUISTA HYVINVOINTI A	1. Tavoite – Huolehdimme siitä, että Ylivieskassa on monipuoliset, laadukkaat ja kehittyvät hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen palvelut	Teemme yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi hyödyntäen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaa.	1.Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky 2. Kaatumisten ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot yli 65-vuotiaille	1.Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien määrä pienenee vuodesta 2022 2.Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitojakson määrän pieneneminen vuodesta 2022 yli 65-vuotiaiden osalta	Useat tulosalueet
		Varmistamme toimivan yhteistyön muodostumisen hyvinvointialueen kanssa	Toimimme aktiivisesti yhteistyön muodostumisessa asukkaiden hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen palveluiden kehittämisessä	Osallistumiset yhteistyö toimenpiteisiin	Hyvinvointipalvelut
		Kehitämme liikkumista ja liikuntapaikkoja	Nuorten lajikokeilutoiminnan 5 - 9 luokkalaisille vakiinnuttaminen ja yhteistyöverkoston luominen	Lajikokeilu pyörii aktiivisesti ja yhteistyöverkosto on löytynyt	Liikuntapalvelut
		Kehitämme ja edistämme ennaltaehkäisevää toimintatapaa	Kirjaston lainausten edistäminen 13 - 18 vuotiaiden osalta.	13- 18 vuotiaiden lainausmäärät nousevat 10 % vuodesta 2022	Kirjastopalvelut
		Uuden nuorisotalon toiminnan sisältöjen ja eri ikäluokkien toiminnan kehittäminen	Kerhojen ja muun toiminnan määrä eri ikäluokille	1. Järjestettyä toimintaa edellisvuotta enemmän. 2. Kävijämäärän kasvaminen edelliseen vuoteen verrattuna	Nuorisopalvelut
	2. Pidämme Ylivieskan vireänä kaupunkina	Kulttuuripalvelut järjestävät tai toimivat mahdollistajana erilaiselle toiminnalle ja edistävät yhteistyötä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa	Matalankynnyksen tapahtumien määrä	Tapahtumia toteutetaan 30 kpl	Kulttuuripalvelut

5.Käyttötalousosa

Vastuutoimielin:	10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija	Hallintojohtaja

Sitovuustaso:	100 Vaalit
----------------------	-------------------

PALVELUAJATUS

Kuntavaalien, valtiollisten vaalien ja europarlamenttivaalien toimittaminen.

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA

Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit. Suunnitelmakaudella toimitetaan presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit 2024 ja kunta- ja aluevaalit 2025.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Äänestysalueet	2	2	2	2	2	2
Äänioikeutettuja	11500	11500	11500	11500	11500	11500

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
100 Vaalit							
Myyntituotot	0	28 000	28 000	28 504	28 504	29 359	0 %
Tuet ja avustukset	16 249	0	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT	16 249	28 000	28 000	28 504	28 504	29 359	0 %
Henkilöstökulut	-42 182	-12 940	-23 166	-23 953	-23 953	-24 672	79 %
Palvelujen ostot	-19 193	-6 800	-3 510	-3 629	-3 629	-3 738	-48 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 340	-3 271	-2 300	-2 378	-2 378	-2 450	-30 %
Muut toimintakulut	-344	-1 848	-961	-993	-993	-1 023	-48 %
TOIMINTAKULUT	-70 059	-24 859	-29 936	-30 954	-30 954	-31 883	20 %
TOIMINTAKATE	-53 810	3 141	-1 936	-2 450	-2 450	-2 523	-162 %

Vastuutoimielin:	15	TARKASTUSLAUTAKUNTA
------------------	----	---------------------

Sitovuustaso:	110	Tarkastustoiminta
---------------	-----	-------------------

PALVELUAJATUS

Kuntalain mukaisesti kaupungin ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja JHTT-tilintarkastaja. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida kaupungin toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta sekä resurssien käytön tehokkuutta.

Varsinainen tilintarkastus on JHTT-tilintarkastajan tehtävänä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Tarkastuslautakunta kokoontuu 12-16 kertaa vuodessa. Tilintarkastukseen käytetään noin 20 tarkastuspäivää vuodessa. Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät on eriytetty tarkastuspäivistä.

Toteutetaan hallinnon ja talouden tarkastus tehokkaasti ja luotettavasti, jolla varmistetaan kaupungin ja kaupunkikonsernin hallinnon ja taloudenpidon laillisuus, tuloksellisuus ja tarkoituksenmukaisuus, sisäisen valvonnan toimivuus ja kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä muun laskentatoimen oikeellisuus ja riittävyys.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Jhtt-tarkastaja+ tarkastuslautakunnan kokoukset	18,5+18	20+14	20 +14	20+14	20+14	20+14

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
110 Tarkastustoiminta							
Henkilöstökulut	-24 857	-23 819	-25 509	-26 377	-26 904	-27 711	7 %
Palvelujen ostot	-23 721	-22 600	-30 900	-31 951	-32 590	-33 567	37 %
Muut toimintakulut	-612	0	-3 500	-3 619	-3 691	-3 802	0 %
TOIMINTAKULUT	-49 191	-46 419	-59 909	-61 946	-63 185	-65 081	29 %
TOIMINTAKATE	-49 191	-46 419	-59 909	-61 946	-63 185	-65 081	29 %

Toimielin:	20	KAUPUNGINHALLITUS
Vastuuviranhaltija:	Kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja	
Sitovuustaso:	120	Hallintopalvelut

PALVELUAJATUS

Kaupunginvaltuusto ylimpänä päätöksentekuelimenä päättää kaupungin strategiasta, palvelutasosta ja toiminnan keskeisistä tavoitteista ja osoittaa tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavat resurssit. Kaupunginvaltuusto on Ylivieska-konsernin ylin valvoja.

Kaupunginhallitus huolehtii kokonaisuutena kaupungin hallinnosta, palveluista, toiminnoista, organisatiosta ja taloudesta. Kaupunginhallitus vastaa myös paikallisesta ja alueellisesta yhteistyöstä ja edunvalvonnasta sekä edistää Ylivieskan vetovoimaisuutta ja elinkeinoelämän myönteistä kehittymistä. Kaupunginhallitus ohjaa ja johtaa Ylivieska-konsernia.

Kaupunginhallituksen alaisena tulosalueina toimivat hallintopalvelut sekä talous- ja ICT-palvelut tuottavat tukipalveluja muille toimialoille ja vastaa sisäisestä ja ulkoisesta laskentatoimesta ja tietohallinnosta sekä huolehtii osaltaan kaupungin tiedotus-, neuvonta- ja asiakaspalvelutehtävistä. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluntuottajana toimii Kuntien Hetapalvelut Oy ja ICT-palveluiden osalta Joki ICT Oy.

Kaupunginhallituksen tuloina näkyvät sisäisiin ja ulkoisiin vuokriin sisällytetyt pääomavuokrat.

Hallintopalveluiden sitovuustason toimintamenoihin kuuluu myös mm. kaupungin verotuskustannusosuuden, yhteistoimintaosuudet (Pohjois-Pohjanmaan liitto, seutukaupunkiverkosto, Kerttu Saalasti säätiö, Suomen Kuntaliitto ja Kunnallinen työmarkkinalaitos), jäsenmaksut ja yhteisöjen avustamisen sekä maaseutuelinkeinojen kehittämisen avustaminen.

TOIMINTASUUNNITELMA

- Kaupunkistrategian jalkauttaminen.
- Kaupungin edunvalvonnan tehostaminen.
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen
- Hallintopalveluiden resurssitarkastelu ja kohdentaminen

Yhteistoimintaosuuksia noin 210.000 euroa: Pohjois-Pohjanmaan liitto, Suomen Kuntaliitto, Kunnallinen työmarkkinalaitos ja Kerttu Saalasti säätiö. Kaupungin verotuskustannusosuus verohallinnolle on noin 150.000 e. Jäsenmaksut seuraaville yhteisöille: Teosto, Kopiosto, Gramex, Jökilaaksojen Kauppaseura, Oulun Kauppakamari, Rieska-Leader, Pohjois-Suomen syöpäyhdistys, Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto.

Yhteisöavustuksilla tuetaan ensisijaisesti sellaista yhteisöjen toimintaa, joka täydentää kaupungin palveluja ja edistää työllisyyttä ja vapaaehtoistyötä. Hyvinvointilautakunta myöntää erillisavustuksia yhteisöille. Ky- lätoimintaan, kylien kehittämisen avustamiseen ja 4H- yhdistyksen avustamiseen on varattu yhteensä

36.000 euroa. Avustuksen piirissä olevat kyläyhdistykset: Löytyn kyläyhdistys ry, Niemelänkylän kyläyhdistys ry, Savela-Ojakylän kyläyhdistys ry, Sorviston kyläyhdistys ry, Vähäkangas-Pylväs kyläyhdistys ry, Raudaskylän kyläyhdistys ry, Kantokylän Maa- ja kotitalousseura ry ja Kankaan Nuorisoseura ry. Kylätalojen sisäiset vuokrat kohdistetaan kaupunginhallitukselle.

Vuoden 2023 toiminta- ja kumppanuusavustukset haetaan koko kaupungin osalta keskitetysti. Avustusperiaatteiden mukaisesti vuoden 2023 aikana voidaan myöntää kohdeavustuksia esimerkiksi tapahtuman järjestämiseen.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolot, päivinä	18.282	15.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Avustettavat yhteisöt (sis. 4H)	9	9	9	9	9	9
Avustettavat kyläyhdistykset	8	8	8	8	8	8
<u>Henkilöstö</u>						
- yleishallinto	13	13	12	12	12	12
- ICT-palvelut	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
120 Yleishallinto							
Myyntituotot	185	0	0	0	0	0	0 %
Maksutuotot	66	0	0	0	0	0	0 %
Tuet ja avustukset	238 601	200 000	150 000	152 700	155 754	160 427	-25 %
Muut toimintatuotot	7 137 633	8 184 486	8 473 533	8 341 753	8 480 982	8 691 350	4 %
TOIMINTATUOTOT	7 376 484	8 384 486	8 623 533	8 494 453	8 636 736	8 851 777	3 %
Henkilöstökulut	-883 010	-908 870	-1 793 864	-1 854 856	-1 891 953	-1 948 711	97 %
Palvelujen ostot	-1 630 911	-1 246 391	-965 828	-998 666	-1 018 639	-1 049 199	-23 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 734	-20 550	-20 100	-20 783	-21 199	-21 835	-2 %
Avustukset	-93 960	-86 000	-86 000	-88 924	-90 702	-93 424	0 %
Muut toimintakulut	-216 685	-229 785	-235 311	-243 312	-248 178	-255 623	2 %
TOIMINTAKULUT	-2 850 300	-2 491 596	-3 101 104	-3 206 541	-3 270 672	-3 368 792	24 %
TOIMINTAKATE	4 526 184	5 892 890	5 522 429	5 287 912	5 366 064	5 482 985	-6 %

Vastuutoimielin:	20 KAUPUNGINHALLITUS
Vastuuviranhaltija:	Elinvoimajohtaja
Sitovuustaso:	130 Elinvoimapalvelut

PALVELUAJATUS

Ylivieskan kaupunki tuottaa itse elinvoimapalvelut. Elinvoimapalvelut hallinnoi yritystoimintaa ja kaupungin elinvoimaisuutta edistäviä kehittämishankkeita ja tukee korkeaan osaamiseen perustuvan yritystoiminnan kehittämistä yhteistyöverkostojen kautta. Työllisyyspalvelut (työllisyyden kuntakokeilu) ovat osa elinvoimapalveluita. Elinvoimapalveluiden vastuulla on myös kuntamarkkinoinnin toteuttaminen ja kehittäminen.

Työllisyyden kuntakokeilu alkoi 1.3.2021 ja jatkuu aina vuoden 2024 loppuun saakka, jolloin työllisyyspalveluiden järjestäminen siirtyy kokonaisuudessaan valtiolta kuntien vastuulle. Kuntakokeilussa työnhakijoiden työllistymistä vahvistetaan yhdistämällä valtion ja kuntien resursseja, osaamista ja palveluita työllisyyden edistämiseksi. Jbkilaaksojen työllisyyden kuntakokeiluun kuuluu viisi kuntaa; Ylivieska, Kalajoki, Oulainen, Alavieska ja Merijärvi. Kuntakokeilun asiakkaita ovat kuntakokeiluun kuuluvien kuntien työnhakija-asiakkaat, jotka saavat Kelan peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea, kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat sekä kaikki vieraskieliset työnhakija-asiakkaat. Kuntakokeilun asiakkaat asioivat työllisyyteen liittyvissä asioissa kuntakokeilun kanssa TE-toimiston sijaan.

Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksetaan Kelalle pitkään työttöminä olleista työnhakijoista siten, että yli 300 päivää työttömänä olleesta 50 % ja yli 1000 päivää työttömänä olleesta 70 % työmarkkinatuen määrästä. Tiettyjen työllisyyttä edistävien palveluiden ajalta kunnan maksuvelvoite lakkaa, esim. palkkatuettu työ, työkokeilu, omaehtoinen opiskelu ja kuntouttava työtoiminta. Vuoden 2025 alusta TE-palvelut siirtyvät kokonaisuudessaan kuntien vastuulle ja myös rahoitusmalli muuttuu ns. kannustavaksi rahoitusmalliksi, jolloin palveluihin osallistuminen ei lakkautta maksuvelvollisuutta, ja kuntien maksuvelvoite syntyy kaikista työttömyysturvan muodoista 100 työttömyyspäivän jälkeen.

Elinkeinopalveluiden sitovuustaso sisältää myös maaseutupalveluiden kustannukset. Ylivieska kuuluu Nivalan alueelliseen maaseutulautakuntaan, joka on viiden kunnan yhteinen lautakunta, jossa on jäseniä yhteensä viisi. Kärsämäen, Oulaisten, Sievin ja Ylivieskan kunnista kustakin 1 ja Nivalan kunnasta 2. Lautakunta on muodostettu kuntien välisellä yhteisellä sopimuksella. Se hoitaa alueen lakisääteiset maaseutuhallinnon tehtävät sekä muita maaseudun ja maatalouden kehittämistehtäviä. Pääasiallisin tehtävä on hoitaa viljelijöiden EU- ja kansallisten maataloustukien hakemisen järjestäminen, hakemusten käsittely ja maksatustehtävät annettuja säädöksiä ja ohjeita noudattaen. Toiminta hoidetaan lähipalveluina siten, että jokaisessa kunnassa on maaseutupalvelujen toimipiste.

Maaseutupalvelut tehtävänä on kylien kehittämisrahan ja 4H -yhdistyksen avustuksen sekä maaseudun kehittämisrahan ohjaus ja hallinnointi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Painopistealueet vuonna 2023 ovat:

- elinvoimastrategian luominen toiminnan painopisteiden tarkentamiseksi
- hanketyöskentelyn suunnitelmallisuuden kehittäminen kaupunkistrategian ohjaamana
- yhteistyön rakentaminen ja kehittäminen työllisyyspalveluiden ja yrityspalveluiden välillä
- yritysten liiketoimintaedellytysten, omistajanvaihdosten ja kasvun tukeminen
- uusien yrityshankkeiden edistäminen
- aktiivinen sidosryhmätyö ja alueellisten yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen
- yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa kuntamarkkinoinnin toteuttaminen, kehittäminen ja suunnitelmallisuuden lisääminen

Kehittämishankkeiden kuntarahoitusosuuksista päätetään tapauskohtaisesti talousarviossa määritellyn budjetin rajoissa. Vastaavasti kaupungin toteuttamien hankkeiden hakeminen päätetään myös talousarviossa määritellyn budjetin rajoissa.

Rieska-Leader ry:n kaupungin rahoitusosuus pysyy aiempien vuosien tasolla eli 78.000 eurossa.

Linjaliikenteen tukemiseen on varattu 117.000 euroa (mm. koululaiskuljetukset). Kutsutaksiliikenteen tukemiseen on varattu 6.700 euroa.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Kuntakokeilun asiakkaiden määrä	646	610	600	600	1100	1100
Kuntabarometrin kokonaisarvosana	3,33	3,16	yli 3,33	yli 3,33	yli 3,33	yli 3,33
Kuntabarometrin yrityspalvelujen arvosana	3,55	2,89	yli 3,55	yli 3,55	yli 3,55	yli 3,55
Kuntabarometriin vastanneiden yritysten määrä	32	19	64	64	64	64
Työttömien työnhakijoiden osuus työnhakijoista % ns. passiiviyttömyys	443 68,5 %	360 59 %	300 50 %	300 50 %	550 50 %	550 50 %
Aktivointiaste	22,3%	30%	35%	35%	35%	35%
Rakennetyöttömien osuus työnhakijoista	43,5 %	35 %	35 %	35 %	35 %	35 %
Työmarkkinatuen kuntaosuus	1 200 000	1 080 000 10 % vähennys ed. vuoteen	10 % vähennys edelliseen vuoteen	10 % vähennys edelliseen vuoteen	Rahoitusuudistus	Rahoitusuudistus

Elinvoimapaalveluiden henkilöstöön kuuluu viisi vakituista työntekijää: elinvoimajohtaja, yrityspalvelupäällikkö, asiakkuuspäällikkö, talouspäällikkö ja markkinointikoordinaattori. Kuntakokeilun tiimiin kuuluvat kahdeksan TE-asiiantuntijaa (joista neljä kunnan, neljä valtion palveluksessa), sekä sopimuksen kautta kaksi sosiaaliohjaajaa ja yksi psykiatrinen sairaanhoitaja. Lisäksi vuoden 2023 talousarvioon sisältyy viisi hanketyöntekijää. Alla olevaan taulukkoon toinen uusi hanketyöntekijä on laskettu yrityspalveluiden henkilöstöön ja toinen työllisyyspalveluiden henkilöstöön. Kahden hanketyöntekijän hankkeet odottavat vielä rahoituspäätöksiä.

Elinvoimapaalvelut Henkilöstö (htv)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Yrityspalvelut	7	8	9	10	10	10
Työllisyyspalvelut	10	13	13	13	22 (arvio)	22 (arvio)

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Aktiivitulojen määrä kpl (tukea hakeneet tilat)	132	127	123	120	117	113
Viljelyssä oleva peltopinta-ala ha	7443	7507	7520	7520	7520	7520
Sukupolvenvaihdokset	1	2	1	1	1	1

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026 (ed.ta/ta2023)	Muutos-%
130 Elinvoimapaalvelut							
Myyntituotot	12 045	2 800	17 541	17 857	18 214	18 760	526 %
Tuet ja avustukset	293 953	529 707	459 519	467 790	477 146	491 461	-13 %
TOIMINTATUOTOT	305 998	532 507	477 060	485 647	495 360	510 221	-10 %
Henkilöstökulut	-753 354	-1 072 521	-1 077 058	-1 113 678	-1 135 676	-1 169 746	0 %
Palvelujen ostot	-473 471	-511 621	-715 747	-668 530	-681 900	-702 357	40 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 988	-26 500	-20 900	-21 611	-22 043	-22 704	-21 %
Avustukset	-1 269 224	-715 000	-1 053 000	-1 088 802	-1 110 578	-1 143 895	47 %
Muut toimintakulut	-120 936	-147 490	-122 767	-126 941	-129 480	-133 364	-17 %
TOIMINTAKULUT	-2 650 973	-2 473 133	-2 989 472	-3 019 562	-3 079 677	-3 172 067	21 %
TOIMINTAKATE	-2 344 975	-1 940 626	-2 512 412	-2 533 914	-2 584 317	-2 661 846	29 %

Vastuutoimielin:	35	PELASTUSLAITOKSEN JOHTOKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Pelastusjohtaja	

Sitovuustaso:	190	Jokilaaksojen pelastuslaitos
---------------	-----	------------------------------

Jokilaaksojen pelastuslaitoksen toiminta päättyy 31.12.2022. Kuitenkin hallinnollista toimintaa jää vielä vuodelle 2023 mm. edellisvuoden tilinpäätöksen valmisteluun ja toiminnan päättymiseen liittyen. Tästä syystä vuoden 2023 talousarviossa on varauduttu kuluihin ja yhteistoimintasopimuksen mukaisesti laskutettaviin tuloihin. Ylivieskan osuus on esitetty toimintakatteessa.

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
35 Pelastuslaitoksen johtokunta							
Myyntituotot	27 033 884	15 060 332	25 500	0	0	0	-100 %
Maksutuotot	427 990	30 000	0	0	0	0	-100 %
Tuet ja avustukset	2 126 668	415 920	0	0	0	0	-100 %
Muut toimintatuotot	133 942	37 500	0	0	0	0	-100 %
TOIMINTATUOTOT	29 722 483	15 543 752	25 500	0	0	0	-100 %
Henkilöstökulut	-19 913 063	-9 934 402	-3 086	0	0	0	-100 %
Palvelujen ostot	-3 648 037	-1 466 591	-26 914	0	0	0	-98 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 998 425	-1 017 822	0	0	0	0	-100 %
Avustukset	-76 155	-102 000	0	0	0	0	-100 %
Muut toimintakulut	-4 086 803	-3 022 937	0	0	0	0	-100 %
TOIMINTAKULUT	-29 722 483	-15 543 752	-30 000	0	0	0	-100 %
TOIMINTAKATE	0	0	-4 500	0	0	0	-2 041 974 %

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Sivistysjohtaja	

Sitovuustaso:	220	Yleissivistävät koulutuspalvelut
----------------------	------------	---

PALVELUAJATUS

Koulutuspalveluiden vastuualueeseen kuuluu kouluissa annettavan esiopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen sekä koululaisten iltapäivätoiminnan järjestäminen Ylivieskan kaupungissa laadukkaalla, kustannustehokkaalla ja samalla hyvinvointia ja terveitä elämäntapoja edistävällä tavalla.

Kasvatustavoitteina on kasvattaa oppilaista yhteistyökykyisiä, luovia, omiin kykyihinsä luottavia ja elämää sekä toisia ihmisiä kunnioittavia yhteiskunnan jäseniä. Tavoitteena on antaa oppilaille hyvään yleissivistykseen tarvittavat tiedot ja taidot sekä valmiudet jatko-opintoihin ja yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin tukien kotien kasvatusta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Koulujen toimintakulttuurin ja pedagogiikan kehittämistä tuetaan jaetun johtajuuden avulla sekä koulun ja koulujen johtoryhmätyöllä. Osallistamisella halutaan vahvistaa yhteisön yhteisen osaamisen pedagogista ja sosiaalista varantoa. Tavoitteena on parantaa oppimistuloksia ja kouluhyvinvointia.

Laadukkaan opetuksen sekä oppimisen ja koulunkäynnin riittävän ja oikeanlaisen tuen varmistamiseksi kehitetään erilaisia työtapoja ja -muotoja – myös uudenlaisia. Opetuksen järjestäminen perustuu lähikouluperiaatteeseen myös tukea tarvitsevien oppilaiden osalta. Tarvittavan tuen järjestelyiden laadulliset ja määrälliset seikat huomioon ottaen periaatteesta voidaan poiketa.

Laajentuneen oppivelvollisuuden vaikutukset lukion toimintaan ja opiskelijamäärän kehitykseen ovat vielä jossain määrin selkiytymättömät. Lukion vetovoimaisuutta perusopetuksen päättävien keskuudessa on tärkeää parantaa mm. opetuksen laatua, markkinointia, etäopetusmahdollisuuksia ja erilaisia yhdistelmätyötapoja kehittämällä.

Korona-ajan negatiiviset vaikutukset näkyvät kouluissa monenlaisen tuen tarpeen kasvuna. Alueellinen edelläkävijyys koulutuspalveluissa edellyttää koko organisaatiolta ratkaisukeskeistä ja aktiivista otetta sekä jatkuvaa kouluttautumista haasteisessa toimintakentässä. Uudenlaisten toimintatapojen ja ratkaisuiden löytymiseksi on tärkeää, että työnantaja kannustaa ja mahdollistaa uusia kokeiluita. Taloudellisia resursseja edellyttäviin kokeiluihin haetaan aktiivisesti valtion erityisavustusta.

Oppilasmäärä 20.9.

TP 2021 TA 2022 TAE 2023 TS 2024 TS 2025 TS 2026

Esiopetus	84	104	80	104	97	82
Vuosiluokat 1 - 6	1444	1421	1440	1400	1371	1321
Vuosiluokat 7 - 9	652	656	679	708	705	726
Peruskoululaiset	2096	2077	2119	2108	2076	2047
Peruskoulu ml esikoululaiset	2 180	2 181	2 199	2 212	2 173	2 129
Lukiolaiset (tutkintotavoitteiset)	253	293	259	262	298	310
Aineopiskelijat	7	15	1	5	10	15
yhdistelmätkinnot	8	10	5	8	10	12
Lukio yhteensä	268	318	265	275	318	337

TA-TS ennusteissa ei mukana muualta muuttavia+eskariennusteet otettu ikäluokka jaettuna kahdella (koulut/päiväkodit)

Tehokkuus / Taloudellisuus

Opetusryhmien keskikoko keskim.1-9 vsl)	18	18	18	18	18	18
---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Käyttökustannukset € /oppilas

Peruskoulu, mukaan lukien esiopetus	10 093 €	11 055 €	11 520 €	11 937 €	12 463 €	13 004 €
Lukio	10 052 €	8 201 €	10 016 €	9 972 €	8 800 €	8 564 €

 Kulut sis. koulutuspalveluiden hallinnon osuuden. Vuodesta 2019 alkaen uudet ylläpito- ja pääomavuokrat.
 Vuodesta 2022 alkaen näkyvät uusien koulujen vuokrat.

Ateriakustannus € /oppilas	2,76 €	2,71 €	3,18 €	3,18 €	3,18 €	3,18 €
----------------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Toiminnan laajustiedot

Peruskoulujen lukumäärä	11	11	11	11	11	11
Lukioiden lukumäärä	1	1	1	1	1	1

Vakanssit 20.9.

<u>Opettajat / peruskoulu yhteensä</u>	170	180	183	183	183	183
Virrat	166	173	176	176	176	176
Tuntiopettajat	4	7	7	7	7	7
<u>Opettajat / lukio yhteensä</u>	23	23	23	23	23	23
Virrat	22	22	22	22	22	22
Tuntiopettajat	1	1	1	1	1	1
Opetusresurssit yhteensä	193	203	206	206	206	206
Koulujen muu henkilökunta	4	4	4	4	4	4
Koulunkäyntiavustajat (vak.toimet)	34	60	52	52	52	52
Koulunkäyntiavustajat (määräaikaiset)	66	39	51	51	51	51
Oppilashuolto - kuraattorit ja psykologit	6	6	0	0	0	0
Oppilashuolto -muut työntekijät (perhetyöntekijät)	6	6	6	6	6	6
Koulu/siv.toimen hallinto	4	4	5	5	5	5

Tilat

Koulut, lkm	12	12	12	12	12	12
-------------	----	----	----	----	----	----

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
220 Yleissivistävät koulutuspalvelut							
Myyntituotot	707 340	726 434	683 217	695 515	709 425	730 708	-6 %
Maksutuotot	143 729	182 500	175 000	178 150	181 713	187 164	-4 %
Tuet ja avustukset	220 647	130 000	395 575	152 700	155 754	160 427	204 %
Muut toimintatuotot	172 084	13 266	13 450	13 692	13 966	14 385	1 %
TOIMINTATUOTOT	1 243 800	1 052 200	1 267 242	1 040 057	1 060 858	1 092 684	20 %
Henkilöstökulut	-15 829 742	-16 278 651	-17 033 784	-17 612 933	-17 915 094	-18 452 546	5 %
Palvelujen ostot	-3 962 586	-4 073 910	-4 639 516	-4 683 520	-4 777 190	-4 920 506	14 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-750 975	-681 700	-732 500	-757 405	-772 553	-795 730	7 %
Avustukset	-3 000	-7 000	-7 000	-7 238	-7 383	-7 604	0 %
Muut toimintakulut	-5 393 058	-6 579 336	-6 891 886	-7 126 210	-7 468 734	-7 486 796	5 %
TOIMINTAKULUT	-25 939 360	-27 620 597	-29 304 686	-30 187 306	-30 940 954	-31 663 182	6 %
TOIMINTAKATE	-24 695 560	-26 568 397	-28 037 444	-29 147 249	-29 880 096	-30 570 498	6 %

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Varhaiskasvatusjohtaja	
Sitovuustaso:	293	Varhaiskasvatuspalvelut

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Toimintamuodot:

- perhepäivähoito, päiväkotihoito ja päiväkodeissa järjestettävä esiopetus, palvelusetelit
- yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalaisä, kotihoidon tuki, joustava ja osittainen hoitoraha
- avoin varhaiskasvatus / varhaiskasvatuskerhot
- yhteistoiminnassa järjestettävä verkostomainen perhekeskus- ja MLL:n PerhePesä-toiminta.

Varhaiskasvatuksessa tuetaan huoltajien kanssa yhteistyössä lapsen kasvua, oppimista ja hyvinvointia suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti pedagogiikkaa painottaen.

Inklusiivisessa varhaiskasvatuksessa jokainen lapsi saa kasvaa, oppia sekä kehittyä omana yksilönään ja osaksi yhteisöä, jonka ammattitaitoisen pedagogisen toiminnan keskiössä on hyvinvoiva lapsi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Varhaiskasvatukseen vaikuttava lainsäädäntö uudistui 1.8.2022 alkaen seuraavasti:

- Kolmitasoinen tuki varhaiskasvatuksessa: yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Lakimuutosta kompensoidaan valtionosuudessa. Vuoden 2023 taloussuunnitelmaan on tehty seuraavat lisäykset: varhaiskasvatuksen konsultoiva erityisopettaja / tasapuoliset palvelut yksityiseen varhaiskasvatukseen sekä määräaikainen varhaiskasvatuksen lastenhoitajaryhmän erityisavustaja Simonpuiston päiväkotiin.
- Perhevapaa-uudistus, joka tulee vaikuttamaan mm. kotihoidon tukeen ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin.

Varhaiskasvatusta koskevaan lainsäädäntöön on lisäksi tulossa muutoksia seuraavasti:

- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin valmisteilla olevat muutokset vuodelle 2023 pienentävät merkittävästi varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja ja lisäävät palvelusetelikustannuksia kunnan maksuosuuden lisääntymisen johdosta. Kustannusvaikutus on kohdennettu arvion perusteella asiakasmaksutuloihin. Lakimuutosta kompensoidaan valtionosuudessa.
- Yksityisen päiväkotitoiminnan luvanvaraisuus 1.1.2023 alkaen.
- Esiopetus mahdollisesti laajenee tulevina vuosina koskemaan 5-vuotiaita pilottikunnissa käynnissä olevan esiopetuskokeilun jatkumoksi.

1.8.2022 alkaen on otettu käyttöön voimaan tulleet päivitetty kansalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, Ylivieskan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma sekä esiopetussuunnitelman perusteisiin tulleet muutokset.

Simonpuiston päiväkodissa toimii loka-marraskuusta 2022 alkaen kevätkaudelle 2023 lisäryhmä (12 paikka), jonka osalta lisääntyneet henkilöstökustannukset on huomioitu taloussuunnitelmassa.

Mahdollisiin muihin palveluiden lisätarpeisiin erityisesti kevätkauden 2023 osalta ei ole varauduttu budjetissa.

Hakalahden vuoropäiväkodissa päiväkodin johtajan työpariksi hallinnollisiin tehtäviin siirretään pysyvästi varajohtaja, jolloin hänen tilalleen lapsiryhmään rekrytoidaan varhaiskasvatuksen opettaja.

Simonpuiston ja Joukahaisen /Huvikummun päiväkoteihin rekrytoidaan määräaikaiset varhaiskasvatuksen resurssilastenhoitajat (yht. 2 hlöä), jotka sijaistavat henkilöstöä ja varajohtajaa 1-2 pv /vk. Järjestely mm. sujuvoittaa henkilöstön sijaisjärjestelyjä ja vahvistaa esihenkilötyön resurssointia.

Varhaiskasvatuksessa tarvittavat ateriat - ja puhtauspalvelut tuottaa 1.1.2023 alkaen Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja kuntien in house-yhtiö PPE Köökki Oy.

Hanketoiminta:

- Varhaiskasvatukselle on myönnetty erityisavustusta varhaiskasvatuslain mukaisen tuen uudistamisen edistämiseen vuosille 2022-2023. Valtionavustuksen tuella palkataan kolme määräaikaista työntekijää Hakalahden, Joukahaisen ja Simonpuiston päiväkoteihin.
- Mikäli varhaiskasvatus saa myönteisen OKM:n hankepäätöksen koronavaikutusten tasaamista varten, hankerahoituksen tuella palkataan varhaiskasvatuksen konsultoiva erityisopettaja ajalle 1.1.2023-31.7.2024 ja avustuksella rahoitetaan lisäksi henkilöstösuunnitelmassa olevan varhaiskasvatuksen erityisopettajan kustannuksia.

Hanketoimintoimintoja varten kaupungin omavastuuosuuksia on korotettu budjetissa 24 000 €lla.

Irtaimen omaisuuden investoinnit

Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmä Tiera Vesselin (Daisy) otetaan käyttöön 1.12.2022 alkaen. Paikallinen käyttöönoton tuki henkilöstölle ja asiakkaille jatkuu varhaiskasvatuksen projektipäällikön toimesta 31.3.2023 saakka. Varhaiskasvatuksen tietojärjestelmän hankintakustannuksia sisältyy vuoden 2022 lisäksi vuodelle 2023.

Arvioita suunnitelmakauden palveluverkkotarpeesta:

Suunnitelmakaudella tarvittavan varhaiskasvatuksen palveluverkon laajuuden arvioiminen on erittäin haasteellista monista muuttuvista tekijöistä johtuen. Palveluverkkotarpeen arvioiminen ikäluokkien pienentyessä tulee vaatimaan jatkuvaa seuranta ja arviointia sekä päätöksentekoa sopeuttamistimenpiteistä.

Vuoteen 2026 mennessä on mahdollista, että varhaiskasvatuspaikkojen tarve vähenisi n. 100- 150:lla paikalla olettaen, että ikäluokat ovat n. 130 lasta /vuosi, 1-6-vuotiaiden lasten ikäluokkien osallistumisaste varhaiskasvatukseen nousee keskimääräisestä 67 %:sta 75 %:iin ja varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrän kausivaihtelu vuoden aikana on n. + 25- 50 lasta. Varhaiskasvatuksen palveluverkkotarpeeseen vaikuttavat lisäksi myös mm. työllisyystilanne ja muuttoliike.

Vuoden 2023 budjettiin sisällytetään edelleen palvelujen riittävyyden turvaamiseksi Huvikummun päiväkodin toiminta. Lisäksi Huvikummun päiväkodin sijainti on edullinen perheille, koska varhaiskasvatuksen palveluverkko on painottunut toiselle puolelle kaupunkia.

Riskejä

- Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousun pysähtyminen ja palveluiden piirissä olevan lapsimäärän väheneminen ikäluokkien pienentyessä: palveluiden sopeuttamistarve
- Vuoden aikana kausiluonteisesti lisääntyvä varhaiskasvatuspaikkojen lisätarve: taloussuunnitelma ei sisällä varausta mahdolliseen lisääntyviin varhaiskasvatuspaikkojen tarpeisiin. Riski kohdentuu erityisesti kevätkaudelle 2023 (talous-, toiminta- ja toimitilariski).

- Henkilöstön sijaistarve ja sijaismäärärahojen riittävyys (lakisääteinen henkilöstömitoitus)
- Kolmitasoisen tuen vaatiman resurssoinnin riittävyys (mm. avustajapalvelut)

Palveluiden piirissä olevien lasten määrä keskimäärin /kk						
	TP 2021	Ta 2022	Ta 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Päiväkotihoido (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	667	685	693	arvio 875	arvio 850	arvio 825
josta yksityisten päiväkotien palvelu- setelit	242	234	237			
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoito (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	266	240	234			
josta yksityisen perhepäivähoidon palvelusetelit	143	122	126			
Päiväkotihoido ja perhepäivähoito yht. (sis. kunnalliset ja yksityiset palvelut)	933	925	927			
Yksityisen hoidon tuki	<5	5	5	5	5	5
Kotihoidon tuki	184	230	200	190	180	170
Varhaiskasvatuskerhot	40	45	45	45	45	45
Yhteensä	1159	1205	1177	1115	1080	1045
Verkostoimainen perhekeskustoiminta ja PerhePesä (MLL)	Kävijäkerrat: 439 lapset + 275 aikuiset	Kävijäkerrat: 600 lapset + 380 aikuiset	Kävijäkerrat: 900 lapset + 500 aikuiset	Kävijäkerrat: 900 lapset + 500 aikuiset	Kävijäkerrat: 900 lapset + 500 aikuiset	Kävijäkerrat: 900 lapset + 500 aikuiset
Palveluiden piirissä oleva lapsi €/ v	9 672 €	10 399 €	11 178 €	11 860 €	12 255 €	12 821 €

Henkilöstö 31.12.						
	TP 2021	TA 2022	Ta 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
vakainainen, kokoaikainen	103					
vakainainen, osa-aikainen	10					
sijaiset, kokoaikainen	6					
sijaiset, osa-aikainen	2					
tilapäiset, kokoaikainen	47					
tilapäiset, osa-aikainen	4					
Henkilöstötyövuodet (vakain.)		122,5	133	133	133	133
Henkilöstötyövuodet(määräaik,tilap.)		33,5	26,3	<26,3	<26,3	<26,3

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
222 Varhaiskasvatuspalvelut							
Myyntituotot	87 394	69 001	80 500	81 949	83 588	86 096	17 %
Maksutuotot	620 701	456 700	293 000	298 274	304 239	292 618	-36 %
Tuet ja avustukset	16 004	0	173 000	0	0	0	0 %
Muut toimintatuotot	62 191	0	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT	786 291	525 701	546 500	380 223	387 827	378 714	4 %
Henkilöstökulut	-5 859 384	-6 393 988	-6 856 969	-6 973 648	-6 991 942	-7 009 169	7 %
Palvelujen ostot	-1 402 611	-1 607 653	-1 764 828	-1 769 487	-1 804 877	-1 796 569	10 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-62 179	-84 199	-70 965	-73 378	-74 845	-77 091	-16 %
Avustukset	-3 750 792	-3 886 000	-3 925 500	-3 663 967	-3 605 246	-3 713 404	1 %
Muut toimintakulut	-920 657	-1 084 580	-1 087 004	-1 123 962	-1 146 441	-1 180 834	0 %
TOIMINTAKULUT	-11 995 623	-13 056 420	-13 705 266	-13 604 442	-13 623 352	-13 777 066	5 %
TOIMINTAKATE	-11 209 332	-12 530 719	-13 158 766	-13 224 219	-13 235 525	-13 398 352	5 %

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Nuorisopalvelujohtaja	

Sitovuustaso:	230	Nuorisopalvelut
----------------------	------------	------------------------

PALVELUAJATUS JA PERUSTEHTÄVÄT

Nuorisopalveluiden palveluajatuksena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, luoda palveluiden kautta hyvinvointia ja tukea nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Tavoitteena on tukea nuorten omaehtoista toimintaa, harrastamista, kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä, niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista sekä toimintaa kansalaisyhteiskunnassa. Tavoitteen toteutumisen lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, monialainen yhteistyö, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. Nuorilla tarkoitetaan nuorisolain mukaisesti alle 29-vuotiaita.

Nuorisotyö luo vahvaa pohjaa lasten ja nuorten osallisuudelle, viihtymiselle paikkakunnalla, yhteisöllisyydelle, kiinnittymiselle yhteiskuntaan sekä yhteisen tulevaisuuden rakentamiselle. Non-formaali oppiminen on keskiössä. Keskeiset nuorisopalveluiden osa-alueet ovat tilatoiminta, nuorisotoiminta tapahtumiseen ja leireineen, koulunuorisotyö, nuorten oman toiminnan tukeminen, nuorten kohtaaminen verkossa, sosiaalinen media, harrastusmahdollisuudet, nuorisolan ehkäisevä päihdetyö, nuorten vaikuttamismahdollisuudet, etsivä nuorisotyö, yksilö- ja starttivalmennus, Ohjaamopalvelut, sosiaalinen vahvistaminen, monialainen yhteistyö, monikulttuurinen ja kansainvälinen toiminta.

Tavoitteena on innovatiivinen, laadukas, tasapuolinen, nuoria tavoittava ja aktivoiva nuorisotoiminta. Toimintamme on nuorisolain sisältöjä vastaavaa sekä ajassa mukana pysyvää nuorisotyötä ja –politiikkaa. Toiminnassamme huomioimme hyvinvoinnin, turvallisuuden ja terveyden edistämisen. Henkilöstön työhyvinvointi ja osaamisen varmistaminen, nuorisotilojen ja välineiden hyvä ja ajantasainen kunto ovat olennainen osa nuorisopalvelujen toimintaperiaatteita. Keskeinen nuorisopalveluiden paikka on uusi nuorisotalo Holvi, josta löytyy kaikki kaupungin nuorisopalveluiden palvelut yhdestä paikasta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Nuorisotyön ydin on laadukas, monipuolinen ja osallistava toiminta, joka tavoittaa laajasti nuoria aktivoiden heitä omaehtoiseen toimintaan. Nuorisotyö seuraa aikaa ja muuntautuu tarpeen mukaan. Sosiaalisen median ja verkkonuorisotyön käytännöt ovat työntekijöillä hallussa, mahdollistaen siirtymisen joustavasti lähipalveluista verkossa tapahtuvaan nuorisotyöhön. Kaikilla työntekijöillä on toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet. Työntekijät koulutautuvat ja seuraavat aikaa pysyen nuorten muuttuvan maailman mukana.

Keskeistä vuoden 2023 toiminnassa: Yhteiset toimitilat kaikille kaupungin nuorisopalveluille mahdollistaa saumattoman yhteistyön eri ikäluokkia tukevaan toimintaan. Ohjaamon moniammatillisen yhteistyöverkoston toiminnan ja ohjaamokoordinaattorin työn vakiinnuttaminen on tärkeä osa toimintaa. Ohjaamo toimii tiiviissä yhteistyössä mm. Jelpiverkon yksilö- ja starttivalmennuksen, etsivän nuorisotyön ja kuntakokeilun kanssa. Ohjaamossa on Kelan etäpiste nuorille. Jalkautuva ja liikkuva työ ovat osa niin perusnuorisotyötä kuin Ohjaamon palveluja. Koulunuorisotyön vahvistamiseen panostetaan ulottuen alakoulusta toiselle asteelle. Liikennepuiston ja minigolfin toimintaa kehitetään, luodaan alueesta positiivinen, perheiden

aktiivisessa käytössä oleva monipuolinen alue. Perusnuorisotyön pohjaa vahvistetaan tiiviillä yhteistyöllä muiden nuorten parissa toimivien kanssa. Tarvelähtöisesti kehitetään mm. kerhotoimintaa ja avointa talo-toimintaa. Kehitetään uusia toimintamuotoja uuden tilan myötä.

Nuorten osallisuus on vahvaa, vaikuttamismahdollisuuksia on sekä nuorisovaltuuston, Lasten Parlamentin että verkkovaihtamisen kautta. Lasten Parlamentin toiminnan aloittaminen vuoden 2023 aikana. Yhteistyö eri toimijoiden välillä on monipuolista työtä nuorten hyvinvoinnin ja paikkakunnalla viihtymisen tueksi. Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys ovat luonteva osa toimintaa. Tukea tarvitsevien nuorten kanssa työskentely on monipuolista, tavoittaen myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevat nuoret.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
0–28-vuotiaiden nuorten määrä	5646	5660	5510	5500	5500	5500
Nettomenot € / 0–28-vuotiaat (Suomen keskiarvo 103 €)	65,01	71,84	91,68	95,75	97,66	100,59
Nettomenot €/asukas	23,85	26,50	33,02	34,53	35,22	36,28
Henkilöstö	6,5	8	9	9	9	9
Hanketyöntekijä	1					

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
230 Nuorisopalvelut							
Myyntituotot	6 355	8 500	5 000	5 090	5 192	5 348	-41 %
Maksutuotot	13 330	17 000	17 000	17 306	17 652	18 182	0 %
Tuet ja avustukset	143 651	117 000	125 000	127 250	129 795	133 689	7 %
Muut toimintatuotot	9 748	3 000	4 500	4 581	4 673	4 813	50 %
TOIMINTATUOTOT	173 083	145 500	151 500	154 227	157 312	162 031	4 %
Henkilöstökulut	-347 638	-366 311	-406 540	-420 362	-428 770	-441 633	11 %
Palvelujen ostot	-57 749	-59 977	-66 963	-69 240	-70 625	-72 743	12 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-28 417	-26 400	-23 400	-24 196	-24 680	-25 420	-11 %
Avustukset	-695	-4 000	-4 000	-4 136	-4 219	-4 345	0 %
Muut toimintakulut	-105 610	-95 432	-157 516	-162 872	-166 129	-171 113	65 %
TOIMINTAKULUT	-540 109	-552 120	-658 419	-680 805	-694 421	-715 254	19 %
TOIMINTAKATE	-367 025	-406 620	-506 919	-526 578	-537 110	-553 223	25 %

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Kirjastojohtaja	
Sitovuustaso:	225	Kirjastopalvelut

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kirjasto on peruspalvelu sekä osa hyvinvointi-, oppimis- ja kulttuuripalveluja. Kirjasto tarjoaa pääsyn tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa ja tukee tiedon hankintaa, monipuolista lukutaitoa sekä lukemista ja kirjallisuutta. Kirjasto tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjaston tulee olla kaikkien saavutettavissa. Maksuttomat kirjasto- ja tietopalvelut ehkäisevät syrjäytymistä, tukevat elinikäistä oppimista, edistävät kansalais- ja digitaitoja, tuottavat elämyksiä sekä lisäävät hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja monikulttuurisuutta.

Ylivieskan kirjaston palveluverkon muodostavat pääkirjasto, kirjastoauto, hakeutuva toiminta (siirtokokoelmat ja kotipalvelu) sekä verkkopalvelut. Kirjasto toimii tiiviissä yhteistyössä muiden kirjastojen, kaupungin toimialojen ja yhteisöjen kanssa. Riittävä ammattitaitoinen henkilöstö sekä toimivat ja turvalliset tilat mahdollistavat asiakkaiden tarvitsemat kirjastopalvelut sekä niiden kehittämisen.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ylivieskan kirjasto jatkaa suunnitelmallista yhteistyötä naapurikirjastojen kanssa tehokkaasti ja taloudellisesti. Vuonna 2022 Joki-kirjastot toteuttivat koko toiminta-alueelle yhtenäiset aineiston seutukuljetukset, mikä lisää kokoelmien tehokasta käyttöä.

Kirjasto panostaa fyysisen aineiston ohella e-aineistoihin. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueellinen eKirjasto laajeni vuonna 2022 kattamaan myös Lapin kirjastot Pohjoisen eKirjastona. Laajeneminen lisäsi e-aineiston tarjontaa ja vastaa paremmin kasvavaan kysyntään. Digitaalisia palveluja kehitetään ja niiden saavutettavuutta parannetaan.

Tiloja tarjotaan oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan mahdollisuuksien mukaan. Tilojen ajanmukaistamista pyritään suunnittelukaudella viemään aktiivisesti eteenpäin.

Palvelut turvataan riittävällä ja ammattitaitoisella henkilöstöllä, jonka täydennyskoulutukseen panostetaan. Eläköityvien tehtäviin rekrytoidaan ammattitaitoisia henkilöstöä ja tehtävänkuvia muokataan kehittyvien kirjastopalvelujen tarpeiden mukaan rutiiniväyistä asiantuntijatehtäviin.

Aukioloaikaa pyritään lisäämään tekniikkaa ja omatoimiratkaisuja hyödyntäen. Lehtilukusali on avoinna joka päivä klo 7 – 20. Pääkirjaston ollessa suljettuna lehtisali toimii omatoimisena, jolloin yli 15-vuotiaat pääsevät sinne kirjastokortin ja pin-koodin avulla. 1.6.2022 alkaen pääkirjaston aukioloaikoihin tuli lisäystä kaksi tuntia perjantaiaamupäivien osalta.

Kirjastokeikka-hanke on kehittänyt kirjastoa yhteisöllisenä kohtaamispaikkana järjestämällä matalan kynnyksen maksuttomia kulttuuritapahtumia ja konsertteja. Hanke loppuu 30.11.2022. Ensi vuoden budjettiin on varattu määrärahoja kulttuuritapahtumien ja konserttien jatkamiseen pääkirjastossa. Suunnittelukaudella panostetaan lasten ja nuorten lukemisharrastuksen edistämistä 1.11.2022 alkavan Lukukipinä kasvun kaupunkiin -hankkeen avulla.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Kirjojen uutuushankinta kpl / 1000 asukasta	387	400	400	400	400	400
Lainat / asukas Pohjois- Pohjanmaa 16,6 (2021)	19,8	19,8	19,8	19,8	19,8	19,8
Käyntiä / asukas Pohjois- Pohjanmaa 5,9 (2021)	6,2	7	8	9	9	9
Toimintakulut € / asukas Pohjois- Pohjanmaa 56,4 (2021)	55,17	55,5	56	56	56	56
Lainan hinta € / laina Pohjois-Pohjanmaa 3,4 (2021)	3,18	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Kirjastoaineistomääräraha %-käyttömenoista	15,83	15	16	17	17	17
E-aineistokulut € / asukas	0,79	0,75	0,82	0,9	1	1,1
E-aineisto lainaus / asukas	1,17	1,7	1,8	1,9	2	2,1
Poistot & kokoelmasta	6	7	7	8	8	8
Aukiolotunnit h / vuosi	4835	5526	5526	5526	5526	5526
Henkilöstön määrän kehitys	10	10	10	10	10	10

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
225 Kirjastopalvelut							
Tuet ja avustukset	16 845	3 000	18 800	19 138	19 521	20 107	527 %
Muut toimintatuotot	11 645	13 500	13 500	13 743	14 018	14 438	0 %
TOIMINTATUOTOT	28 490	16 500	32 300	32 881	33 539	34 545	96 %
Henkilöstökulut	-436 483	-435 843	-429 579	-444 184	-453 068	-466 660	-1 %
Palvelujen ostot	-97 983	-97 316	-103 295	-106 807	-108 943	-112 211	6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-137 006	-136 100	-157 400	-162 752	-166 007	-170 987	16 %
Muut toimintakulut	-173 171	-181 198	-178 872	-184 954	-188 653	-194 312	-1 %
TOIMINTAKULUT	-844 643	-850 457	-869 146	-898 697	-916 671	-944 171	2 %
TOIMINTAKATE	-816 154	-833 957	-836 846	-865 815	-883 132	-909 626	0 %

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Kulttuurijohtaja	
Sitovuustaso:	235	Kulttuuripalvelut

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kulttuuritoiminta on osa kunnan hyvinvointi-, oppimis- ja kulttuuripalveluita. Kuntien lakisääteinen kulttuuritoiminta tukee ja edistää kulttuurielämää ja kulttuurikasvatusta, sen saavutettavuutta ja osallisuutta. Taivoitteina on tuottaa monipuolisia kulttuuripalveluita taidenäyttelyiden, teatteriesitysten, konserttien ja erilaisten kulttuuritapahtumien merkeissä, jotka luovat elämyksiä sekä lisäävät sosiaalisuutta. Kulttuuritoiminta tukee moniarvoista taiteiden harjoittamista ja harrastamista, kolmannen sektorin sekä eri kulttuurijärjestöjen ja ammattitaitelijoiden toimintaa. Kulttuuritoiminta tekee tapahtumayhteistyötä eri toimijoiden kanssa paikallisella ja valtakunnallisella tasolla. Kulttuuri edistää hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Kulttuuritoimi vaalii kaupungin perinne- ja kulttuurihistoriaa huolehtien perinnehistoriallisista arvokohteista Helaalan Myllystä ja Puuhkalan kotiseutumuseosta. Kaupungin taidekokoelman ylläpito ja kotiseutuarkiston hoito kuuluvat kulttuuripalveluiden tehtäviin.

Kulttuuripalvelut koostuvat kokonaisuudesta: muu kulttuuritoimi, museotoimi, matkailu ja Kulttuurikeskus Akustiikan toiminta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ylivieskan kaupungin kulttuuripalveluiden keskeisenä toimintana on tehdä ja kehittää erilaisia taide- ja kulttuuritapahtumia itsenäisesti sekä yhteistyössä kaupunkiorganisaation eri hallintokuntien kuin ulkoisten kulttuuritapahtumia tuottavien tahojen kanssa. Kulttuuripalvelut ovat mukana alueellisissa kulttuuria ja taidetta kehittämissä hankkeissa mahdollisuuksiensa mukaan.

Kaupungin matkailua pyritään edistämään kulttuurisilla keinoilla. Kulttuuripalveluiden kesätoiminta keskittyy historiallisiin arvo- ja suojelukohteisiin, Puuhkalan kotiseutumuseolle ja Helaalan Myllylle sekä vapaa pääsyisiin toritapahtumiin. Museoiden toimintaa ja mahdollisuuksia kehitetään asiakaslähtöisellä otteella monipuolista ohjelma- ja palvelukokonaisuuksien sisältöjä. Perinne- ja kulttuurihistorian esille tuominen sekä kuntalaisten osallistaminen on kulttuuripalveluiden kesätoimintojen tärkein osa-alue. Yhteistyötoimintoja yhdistyksien ja järjestöjen sekä lukion teatteriakatemiaan kanssa kehitetään. Asiakkaita osallistetaan tapahtumasisältöjen ideointiin.

Alueellisen kulttuurikeskuksen Kulttuurikeskus Akustiikan toiminta kerää asiakkaita laajalta alueelta tapahtumiin toimintakausillaan, kevät- ja syyskaudella. Akustiikka on Ylivieskan kulttuurielämän ydin ja palvelutasoltaan erinomainen kokous-, koulutus-, taidenäyttely- ja konsertointipaikka. Kulttuurikeskus toimii

yhdistyessä taiteen harrastajien, järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa sekä ulkoisten toimijoiden kanssa. Yhteistyö Ylivieskan seudun musiikkiopiston ja Pohjois-Pohjanmaan Kesäyliopiston sekä kaupungin eri hallintokuntien kanssa on tiivistä kuin myös toiminta kulttuurikasvatuksellissa asioissa perusopetuksen ja eri oppilaitosten kanssa.

Ylivieskan Kulttuurikeskus Akustiikka on vetovoimatekijä Ylivieskan kaupungille, jonka myötä kerrannaisvaikutukset ovat mittavat koko kaupunkikuvassa.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Kulttuuritoiminta						
Kulttuurikeskus Akustiikan palvelujen käyttäjämäärät	20.000	82.000	82.000	82.000	82.000	82.000
Akustiikan omakatteisuus %	21 %	35 %	35 %	35%	35%	35 %
Ilman pääomavuokraa	37 %	52%	52%	52%	52%	52%
Museotoiminta – perinnekulttuuri						
Puuhkalan museon, iltatorin ja Helaalan Myllyn kävijämäärä	5.000	8.000	8.000	10.000	10.000	10.000
Yleinen kulttuuritoimi	6.000	4.000	4.000	6.000	6.000	6.000
Henkilöstö						
Kulttuurikeskus Akustiikka, kotiseutuarkisto, museotoimi, muu kulttuuritoimi	8	8	8,33	8,33	9,33	9,33

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
235 Kulttuuripalvelut							
Myyntituotot	34 469	96 489	90 950	92 587	94 439	97 272	-6 %
Tuet ja avustukset	28 330	5 000	1 000	1 018	1 038	1 070	-80 %
Muut toimintatuotot	117 097	257 751	267 290	273 016	278 477	286 831	4 %
TOIMINTATUOTOT	179 896	359 240	359 240	366 622	373 954	385 173	0 %
Henkilöstökulut	-305 620	-400 584	-403 519	-417 238	-425 583	-438 350	1 %
Palvelujen ostot	-103 389	-95 490	-95 750	-99 005	-100 986	-104 015	0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39 465	-71 715	-82 640	-85 450	-87 159	-89 774	15 %
Avustukset	-3 600	-4 500	-4 500	-4 653	-4 746	-4 888	0 %
Muut toimintakulut	-469 990	-474 988	-491 361	-508 067	-518 229	-533 775	3 %
TOIMINTAKULUT	-922 063	-1 047 277	-1 077 770	-1 114 414	-1 136 702	-1 170 803	3 %
TOIMINTAKATE	-742 168	-688 037	-718 530	-747 792	-762 748	-785 631	4 %

KULTTUURIPALVELUIDEN TULOSLASKELMA 2023	
Liikevaihto	359 240
Myyntituotot	90 950
Vuokratuotot	1 000
Muut tuotot	267 290
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-337 000
Eläke- ja muut sivukulut	-66 518
Ostot tilikaudella	
Palvelujen ostot	-95 750
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-82 640
Muut kulut	
Vuokrat	-473 011
Muut toimintakulut	-22 850
Poistot	-39 294
Liikeyli-/alijäämä	-757 823
Yli-/alijäämä ennen varauksia	-757 823
Tilikauden yli-/alijäämä	-757 823
Omakatteisuus % (tuloilla katettu menoista, ei poistoja)	33,3
Omakatteisuus % (tuloilla katettu menoista, sis. poistot)	32,2

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Hyvinvointijohtaja	

Sitovuustaso:	250	Liikuntapalvelut
----------------------	------------	-------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Ylivieskan kaupungin liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:

- järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen
- tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta
- ylläpitämällä liikuntapaikkoja

Liikunnalla on merkittävä myönteinen vaikutus kaupungin väestön kokonaisvaltaiselle terveydelle ja hyvinvoinnille sekä sairauksien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon. Aktiivinen seuratoiminta yhdessä liikuntapalveluiden kanssa lisäävät Ylivieskan kaupunkiin elinvoimaisuutta. Liikkumattomuus on yhteiskunnallinen haaste, joka aiheuttaa merkittäviä kustannuksia vuosittain. Liikuntapalvelut pyrkivät edistämään liikunnan aikaansaamista terveyshyötyjä ja samalla parantamaan kaupunkilaisten arjessa jaksamista, kunnan ylläpitämistä ja tarjoamaan elämyksellisiä hetkiä. Tämä vaatii tiivistä yhteistyötä eri toimialojen ja sidosryhmien kanssa.

Ylivieskan liikuntapalveluiden tavoitteena on tarjota kuntalaisille liikuntamahdollisuudet yhdenvertaisuus-, tasa-arvo ja liikuntalain puitteissa asukkaitaan kuullen liikuntaa koskevissa päätöksissä, sillä liikunnalla on keskeinen rooli kuntalaisten harrastustoiminnassa sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Hyvinvointivat ja aktiiviset kuntalaiset ovat kunnan kivijalka.

TOIMINTASUUNNITELMA

Liikuntaneuvonnan palveluketjun kehittäminen ja toiminnan vakiinnuttaminen ovat keskeisessä asemassa. Hyvinvointialueuudistuksen myötä yhteistyön jatkaminen sekä jatkuva kehittäminen on olennaisessa asemassa. Terveyspalvelut ovat tärkeä osa palveluketjua kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisen näkökulmasta. Palveluketjun kehittämisen taustalla on matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksien kehittäminen sekä terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien liikunnan lisääminen.

Liikuntapaikkarakentaminen on monipuolistanut liikuntapaikkoja ulkokuntosalin rakentamisella syksyllä 2022 sekä koulujen pihojen lähiliikuntapaikkojen myötä. Monipuoliset liikuntapaikat tarjoavat kaupunkilaisille sekä järjestöille monipuoliset harrastamismahdollisuudet. Liikuntapaikkarakentamisen investointiohjelma on tehty vuosille 2023-2026. Hyvinvointilautakunta on lähettänyt kokouksessaan 21.09.2022 investointiohjelmaehdotuksen teknisten palveluiden lautakunnan sisällytettäväksi kaupungin investointiohjelmaan ja edelleen kaupungin hallituksen ja valtuuston käsiteltäväksi. Investointiehdotukset jakautuisivat vuosittain pääinvestointeihin siten että vuonna 2023 ajoittuisi Liikuntapuiston tenniskenttien peruserän, 2024 Koulunpihan kehittäminen lähiliikuntapaikaksi, 2025 Safarin jalkapallokentän sosiaali- ja pukuhuonetilat ja 2026 Suvannon pesäpallokentän sosiaali- ja pukuhuonetilat.

Liikuntapalvelut tarjoavat monipuolisesti eri kohderyhmät huomioivia liikuntapalveluita. Asiakaskysely suoritetaan vuosittain ja toiminnan suunnittelussa huomioidaan asiakaspalautteet, henkilöstön vahvuudet sekä käytettävissä olevat toimintaympäristöt. Työhyvinvointiin kiinnitetään huomioita ja työntekijöitä kannustetaan huolehtimaan omasta kokonaisvaltaisesta terveydestään.

Hyvinvointipalveluiden uudelleenorganisoinnin seurauksena yhteistyötä kulttuuri- ja kirjastopalveluiden kanssa tiivistetään. Yhteiset tapahtumat ja hankkeet hyvinvointipalveluiden sisällä tulevat lisääntymään ja täten parantamaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävää palveluntarjontaa.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Uimahallin kävijämäärä	48 391	58 000	60 000	61 000	62 000	63 000
Keilahallin ratatunnit	4 299	5 500	6 000	6 200	6 500	6 700
Liikuntasalin käyttöaste Iltatunnit 1.9.-31.5	54,9 %	65 %	70 %	75 %	75 %	75 %
Tennishallin käyttöaste Iltatunnit 1.9.-31.5.	47,3 %	55 %	60 %	65 %	65 %	65 %
Jäähallin käyttöaste (Iltatunnit 1.1.-huhti, elo-31.12)	44,8 %	85 %	90 %	95 %	95 %	95 %
Erytisryhmien tilaisuudet	301	400	420	420	450	450
Liikuntapalveluiden nettomenot €/asukas	145	150	150	150	150	150
Henkilöstö	12	13	13	13	13	13

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
250 Liikuntapalvelut							
Myyntituotot	459 863	743 480	734 400	748 264	763 229	786 126	-1 %
Maksutuotot	2 839	0	0	0	0	0	0 %
Tuet ja avustukset	12 012	23 600	13 400	13 641	13 914	14 331	-43 %
Muut toimintatuotot	36 533	45 140	44 940	45 808	46 724	48 126	0 %
TOIMINTATUOTOT	511 247	812 220	792 740	807 713	823 868	848 584	-2 %
Henkilöstökulut	-613 783	-683 478	-681 028	-704 183	-718 267	-739 815	0 %
Palvelujen ostot	-354 269	-416 575	-402 680	-426 711	-435 245	-448 303	-3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-84 514	-112 192	-109 900	-113 637	-115 909	-119 387	-2 %
Avustukset	-60 591	-70 000	-70 000	-72 380	-73 828	-76 042	0 %
Muut toimintakulut	-1 628 332	-1 643 498	-1 644 748	-1 700 669	-1 734 683	-1 786 723	0 %
TOIMINTAKULUT	-2 741 488	-2 925 743	-2 908 356	-3 017 580	-3 077 932	-3 170 270	-1 %
TOIMINTAKATE	-2 230 241	-2 113 523	-2 115 616	-2 209 867	-2 254 064	-2 321 686	0 %

LIIKUNTAPALVELUT TULOSLASKELMA 2023	
Liikevaihto	792 740
Myyntituotot	734 400
Vuokratuotot	28 640
Muut tuotot	29 700
Henkilöstökulut	
Henkilöstökulut	-681 028
Ostot tilikaudella	
Palvelujen ostot	-412 680
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-109 900
Avustukset	
Avustukset yhteisöille	-70 000
Muut kulut	
Vuokrat	-1 639 448
Muut toimintakulut	-5 300
Poistot	-266 993
Liikeyli-/alijäämä	-2 392 609
Rahoitustulot ja -menot	
Korkomenot	0
Korvaus jäännöspääomasta	0
Yli-/alijäämä ennen varauksia	-2 392 609
Varausten muutos	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 392 609
Omakatteisuus % (tuloilla katettu menoista, ei p)	27,16
Omakatteisuus % (tuloilla katettu menoista, sis.)	24,89

Vastuutoimielin:	65	MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Musiikkiopiston rehtori	
Sitovuustaso:	240	Musiikkiopiston toiminta

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Ylivieskan seudun musiikkiopisto on alueellinen taideoppilaitos, joka antaa musiikin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta sekä tarjoaa kulttuurikasvatusta järjestämällä konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin edistämiseen ja kehittämiseen liittyvää toimintaa. Ylivieskan lisäksi toimialueeseen kuuluvat sopimuskunnat Alavieska, Kalajoki, Pyhäjoki, Reisjärvi ja Sievi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Musiikkiopisto on vireä oman alansa erityisosaamista näkyväksi tekevä toimija kaikissa jäsenkunnissa. Toimintamme tunnetaan laadukkaasta opetuksesta ja innovatiivisuudesta. Tavoitteena on nykyisen oppilasmäärän ylläpitäminen.

Ylläpidämme korkeatasoista ja laadukasta opetusta. Kiinnitämme opetussuunnitelman kehitystyössä erityistä huomiota siihen, että saamme oppilaat sitoutettua tavoitteelliseen, pitkäjänteiseen harrastukseen. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni oppilas suorittaisi taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän kokonaisuudessaan.

Vahvistamme yhteisöllisyyden kokemista ylläpitämällä luovaa toimintailmapiiriä, joka kannustaa yhteistyöhön sekä oppilaitoksen sisällä että myös ulkopuolisten tahojen kanssa. Huomioimme toiminnassamme hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mm. välittämällä musiikin kautta hyvinvointia erilaisille kohderyhmille. Tuemme opettajien ja hallinto henkilöstön osaamista ja jaksamista ammatillisten koulutusten avulla. Kehitämme edelleen lukuvuoden 2019 - 2020 alussa käyttöön otetun Eepos-oppilaitoshallinto-ohjelman käyttöä ensisijaisena tiedotuskanavana oppilaille ja huoltajille.

Oikea-aikaisella rekrytoinnilla turvaamme laadukkaan opetuksen jatkossakin. Pidämme huolta opetustilojen turvallisuudesta ajantasaistamalla turvallisuusohjeistukset ja pyrimme lisäämään kestävän kehityksen periaatteiden noudattamista.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Tuntimäärät à 45 min.						
- vuodessa (35 viikkoa)	17 080	18 130	18 130	18 130	18 130	18 130
- viikossa	488	518	518	518	518	518
Oppilasmäärä yhteensä	699	714	716	718	718	718
- musiikin perus- ja syventävät opinnot	378	379	381	383	383	383
- varhaisiän musiikkikasvatus (musiikkileikkikoulu ja valmennusryhmät)	321	335	335	335	335	335
Todistukset	38	25	25	25	25	25
suorituksia/opettaja	1	1	1	1	1	1
Bruttomenot						
euroa/tunti	82 €	84 €	84 €	87 €	89 €	91 €
euroa/oppilas	1 994 €	2 128 €	2 133 €	2 199 €	2 243 €	2 310 €
Viikkotunnin hinta vuodessa	929 €	1 051 €	1 002 €	1 103 €	1 164 €	1 257 €
Henkilöstö	28	28	28	28	28	28

Ylivieskan kaupungin arvioitu osuus nettomenoista vuodelle 2023 on 210 500 euroa. Musiikin perus- ja opistotason oppilaita Ylivieskassa on 155, viikkotuntimäärä 210.

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026 (ed.ta/ta2023)	Muutos-%
240 Musiikkiopiston toiminta							
Myyntituotot	275 995	331 800	315 700	321 383	327 810	337 645	-5 %
Maksutuotot	182 035	204 000	206 000	209 708	213 902	220 319	1 %
Tuet ja avustukset	4 875	0	0	0	0	0	0 %
Muut toimintatuotot	13 255	10 700	11 200	11 402	11 630	11 979	5 %
TOIMINTATUOTOT	476 160	546 500	532 900	542 492	553 342	569 942	-2 %
Henkilöstökulut	-1 150 754	-1 251 224	-1 252 257	-1 294 834	-1 320 731	-1 360 353	0 %
Palvelujen ostot	-154 763	-175 139	-178 935	-185 019	-188 719	-194 381	2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 794	-12 600	-13 450	-13 907	-14 185	-14 611	7 %
Muut toimintakulut	-74 499	-80 728	-82 428	-85 231	-86 935	-89 543	2 %
TOIMINTAKULUT	-1 393 810	-1 519 691	-1 527 070	-1 578 991	-1 610 571	-1 658 888	0 %
TOIMINTAKATE	-917 650	-973 191	-994 170	-1 036 499	-1 057 229	-1 088 946	2 %

Vastuutoimielin:	70	KANSALAIPOISTON JOHTOKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Kansalaisopiston rehtori	

Sitovuustaso:	245	Kansalaisopiston toiminta
----------------------	------------	----------------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kansalaisopisto on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi ja työelämän tarpeisiin. Kansalaisopiston tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaa sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Kansalaisopisto-oppinnoissa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Ylivieskan seudun kansalaisopisto järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on edistää sivistyksellistä tasa-arvoa vapaan sivistystyön arvojen ja ihanteiden pohjalta. Koulutuksessa painottuvat kielet, taide- ja taitoaineet, tietotekniikka ja terveyttä ja hyvinvointia edistävät aineet. Opisto järjestää suomen kielen ja kulttuurin koulutusta maahanmuuttajille. Lisäksi opisto järjestää lapsille ja nuorille musiikin opetusta sekä kuvataiteen, teatteri-ilmaisun, sanataiteen ja käsityön taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti. Kansalaisopisto voi järjestää myös koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa.

Toiminta-alueena ovat Ylivieskan kaupunki sekä Alavieskan ja Sievin kunnat.

TOIMINTASUUNNITELMA

Kansalaisopiston toimenpiteiden pohjana on Ylivieska - Kasvun kaupunki -strategiasta osiot Koulutuksesta osaamista ja Palveluista hyvinvointia.

Toiminnan painopiste on alueen asukkaiden tarpeista lähtevä laadukas ja monipuolinen opetus ja tavoitteena on turvata toiminta-alueen asukkaille mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen ja sen avulla lisätä ja ylläpitää kuntalaisten terveyttä, hyvinvointia ja osallisuutta. Kuntalaiskuuleminen, yhteistyö eri hallintokuntien ja laajan sidosryhmäverkoston kanssa ovat tärkeitä opetustoiminnan kehittämistyössä ja kurssisuunnittelussa. Ylivieskan kaupungin strategian mukaisesti kiinnitetään huomioita aktiiviseen opiston toiminnan ja kurssien markkinointiin, sekä monikanavaisen viestintään siten, että kaikki ikä- ja kohderyhmät otetaan mahdollisimman hyvin huomioon.

Laadukkaan opetuksen varmistamiseksi kansalaisopistolla tulee olla riittävät henkilöstö- ja talousresurssit. Edellisen lisäksi opetustilojen tulee täyttää ainekohtaiset vaatimukset niin turvallisuuden kuin välineiden osalta, jotta voidaan varmistaa mahdollisuus toiminnan ylläpitämiseen ja edelleen kehittämiseen. Koronapandemian selättämisen jälkeen henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeää samoin kuin

henkilöstön täydenniskoulutus. Viikoittaisten henkilöstöpalavereiden tavoitteena on kehittää avointa ja osallistavaa päätöksentekoa ja lisätä työhyvinvointia.

Kansalaisopisto verkostoituu aktiivisesti toiminta-alueellaan kaupungin eri hallintokuntien, kolmannen sektorin, seurojen ja yhteisöjen kanssa ja näin vaikuttaa osaltaan opetustoiminnan lisäksi paikalliskulttuurin ylläpitämiseen, alueen kulttuurielämän monipuolistamiseen sekä kuntalaisten yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin lisäämiseen.

Lähivuosien suurimpana kehittämiskohteena opistossa on osaamisperusteisuus, sen myötä opiskelijoiden osaamisen näkyväksi tekeminen sekä opintasuoritusten vaiheittainen siirtäminen Koski-tietovarantoon. Tämä edellyttää riittävää resursointia erityisesti hallinnon henkilöstön lisäämiseen sekä henkilöstön koulutukseen.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	TA 2025	TA 2026
Opetustunnit	7 357,49	9230	9760	9980	10 080	10 160
Opiskelijamäärä	3 102	2 700	3370	3420	3490	3560
Toimipaikkojen määrä	74	60	60	60	60	60
Kustannukset €/t	109,11	106,76	102,78	103,94	104,97	107,26
Kustannukset €/opiskelija	258,80	366,57	297,68	303,30	303,17	306,12
Tuloilla katettu %	18,57	28,92	29,00	28,57	28,57	28,57
Opintomaksuilla katettu, %	11,97	20,90	21,10	20,76	20,76	20,76
Henkilöstö (sivutoimisia tuntiopettajia n. 130 /v)	5,5	7	7	8	8	8

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
245 Kansalaisopiston toiminta							
Myyntituotot	43 016	78 400	78 562	79 976	81 576	84 023	0 %
Maksutuotot	96 734	206 825	211 600	215 409	219 717	226 308	2 %
Muut toimintatuotot	9 295	1 050	1 000	1 018	1 038	1 070	-5 %
TOIMINTATUOTOT	149 046	286 275	291 162	296 403	302 331	311 401	2 %
Henkilöstökulut	-540 276	-702 022	-696 151	-719 821	-734 217	-756 243	-1 %
Palvelujen ostot	-103 442	-118 040	-130 057	-134 479	-137 169	-141 284	10 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 505	-5 945	-9 240	-9 554	-9 745	-10 038	55 %
Muut toimintakulut	-152 580	-163 730	-167 756	-173 460	-176 929	-182 237	2 %
TOIMINTAKULUT	-802 803	-989 737	-1 003 204	-1 037 313	-1 058 060	-1 089 801	1 %
TOIMINTAKATE	-653 757	-703 462	-712 042	-740 910	-755 729	-778 400	1 %

Vastuutoimielin:	80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Tekninen johtaja	

Sitovuustaso:	255	Tekniset palvelut
----------------------	------------	--------------------------

PALVELUAJATUS

Tekniset palvelut turvaa osaltaan hyvinvoinnin perustan ja luo ihmisille ja yrityksille edellytykset menestymiseen ja viihtymiseen Ylivieskassa. Teknisten palveluiden keskeisiä tehtäviä ovat kaupunkirakenteen kehittäminen sekä liikenneväylien ja muun kunnallistekniikan sekä puistojen ja liikuntapaikkojen rakentaminen ja kunnossapito. Toimiala huolehtii kaupungin rakennusten rakennuttamisesta ja ylläpidosta, kaupungin puhdistus- ja ruokapalveluista, kaupunkiympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä, turvallisuudesta ja kaa-voituksesta sekä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Teknisten palveluiden hallinto

Teknisten palveluiden hallinto tuottaa teknisten palveluiden lautakunnan ja palvelukeskuksen yleis- ja taloushallinto sekä tuki- ja asiakaspalvelutehtäviä. Yksikkö huolehtii osaltaan toimialansa toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä, ohjaa ja valvoo toimialan suunnittelua ja toteutusta sekä seuraa toiminnan tuloksia ja huolehtii yhteistyöstä.

Talouden seurantaan käytetään erilaisia raportteja ja talouden toteutumista vertaillaan muihin kuntiin määsämällin avulla.

Toimintavuonna käynnistyy PPE Köökki Oy:n toiminta, johon Ylivieskan kaupungin puhdistus- ja ruokapalvelut siirtyvät liikkeenluovutuksella 1.1.2023.

Vakinaista henkilökuntaa on 3

Kuntatekniikan palvelut

Vuoden 2023 suurimpia investointeja ovat keskustan liikennejärjestelyt ja lisäaliradan alikulkusiltoihin liittyvien katujen ja teiden rakentaminen, mikäli aikataulu vahvistuu vuodelle 2023.

Lisäksi toimintavuonna on tarkoitus aloittaa Salmiperän ja Junnikankankaan asemakaava-alueen kunnallistekniikan rakentamista. Suunnitelmavuosina on varauduttu Kaisaniemen-Helaalankadun riskiteyksen rakentamiseen, valtatie 27:n ratasillan uusintaan kaupungin osuudella (valtion hanke) ja Taanilan suunnitteluun ja kuntatekniikan toteuttamiseen. Suunnitelmakauden jälkeen mahdollisia hankkeita ovat valtatie 27 kevyenliikenteen väylä (kaupungin osuus valtion hankkeesta, Raudaskylä-Ylivieska), Koskipuhdon alikulku ja Närhitien liikennejärjestelyt.

Liikenneturvallisuuteen kokonaisuutena kiinnitetään erityistä huomiota.

Leikkipuistojen turvallisuutta parannetaan kunnostamalla ja uusimalla leikkivälineitä. Yleisten alueiden hoidossa ja kehittämisessä huomioidaan kaupungin viihtyisyys ja vetovoimaisuus.

Iso osa työllistämiprojektin tehtävistä kohdistuu kuntatekniikan yksikköön.

Vakinaista henkilökuntaa on 10.

Tilapalvelut

Tilapalvelut rakennuttaa, ylläpitää ja vuokraa kaupungin eri hallintokuntien käyttöön tiloja, jotka ovat käytettävyys ja kustannukset huomioon ottaen tarkoituksenmukaisia, turvallisia ja monikäyttöisiä.

Vähäkankaan koulun rakentamisinvestointia esitetään vuodelle 2023.

Tilapalvelut valmistautuu hyvinvointialueen aiheuttamiin muutoksiin.

Vakinaista henkilökuntaa on 11,5.

Maankäyttöpalvelut

Maankäytön toiminnan tavoitteena on kaupunkistrategiaa tukevien maapoliittisten tavoitteiden toteuttaminen kaavoituksessa ja raakamaan hankinnassa sekä tonttien luovuttamisessa Ylivieskan kaupungin maapoliittisen ohjelman mukaisesti.

Maankäytölle laaditaan vuosittain toteuttamisohjelma. Raakamaata hankitaan ensisijaisesti vapaaehtoisilla kaupoilla. Tarvittaessa käytetään maankäyttö- ja rakennuslain mahdollisuuksia asemakaavojen toteutumisen varmistamiseen.

Asemakaavoituksella turvataan tonttien riittävyys asumiseen ja yrittämiseen. Alueita kehitetään ja eheytetään hankekaavoilla vastaamaan muuttuneita tarpeita.

Suunnitelmakaudella eteneviä merkittäviä asemakaavahankkeita ovat Salmiperän asemakaavan laajennus Toivonpuiston kaupunginosassa, sekä Rantavainion, Hamarinpuhdon ja Hamarinmyllyn ympäristön asemakaavahankkeet Koskipuhdon kaupunginosassa. Junnikankankaan teollisuusalueen asemakaava Ouluntien varressa Hollihaan kaupunginosassa etenee liikennejärjestelyineen toteuttamisvaiheeseen. Toimintakaudella suunnitteluun on tulossa myös Taanilan liikerakentamista mahdollistava asemakaava sekä Pyörreperän asuntorakentamista koskeva asemakaava.

Pajukoski II:n, Verkasalon ja Vasaman tuulivoimapuistojen osayleiskaavat etenevät hyväksyntäkäsittelyyn. Tavoitteena suunnitelmakaudella on myös keskustan osayleiskaavan ajantasaistaminen sekä tiiviiden kyläalueiden osayleiskaavojen päivittäminen. Kaavahankkeet kuvataan tarkemmin vuosittaisessa kaavoituskatsauksessa.

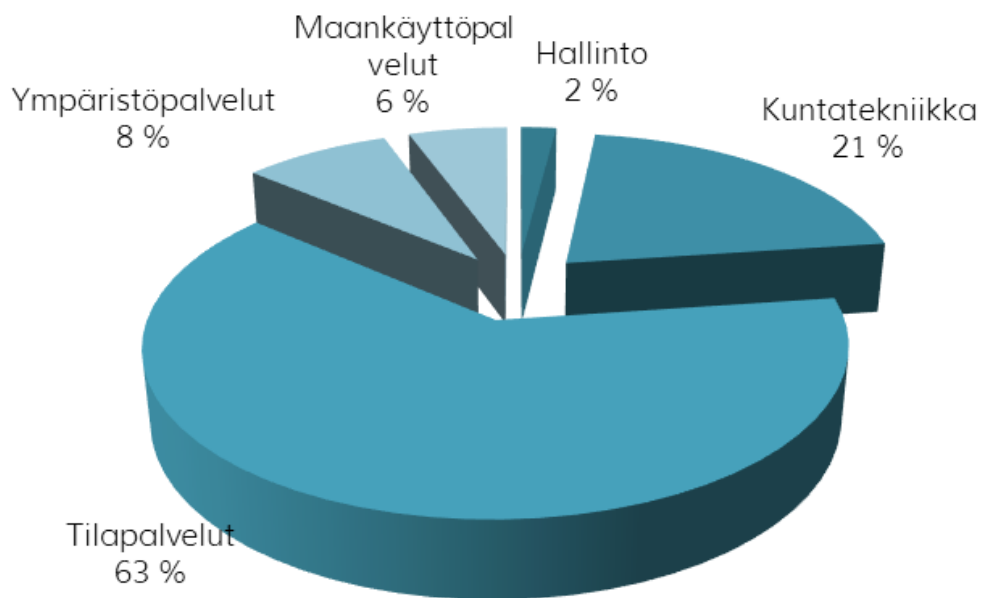
Paikkatiedon rajapintapalveluiden kehittämistä jatketaan aineistoja parantamalla ja uusia aineistoja julkaisemalla. Mittauspalveluissa keskitytään rakennuspaikan merkintämittausten lisäksi täydennyskartoitukseen, sekä kiinteistönmuodostukseen liittyvien tonttijakojen ja lohkomistoimitusten maastotöihin. Mittauspalveluita myydään kuntiin yhteistyösopimuksien mukaisesti.

Maankäyttö huolehtii kiinteistönmuodostuksesta sekä kiinteistörekisterin ylläpidosta kaupungin asemakaava-alueella. Kiinteistöinsinöörille lakisääteisesti kuuluvat tehtävät ostetaan Maanmittauslaitokselta.

Metsien hoidossa ja hakkuissa noudatetaan vuosittain metsäsuunnitelmaa. Myyntiin tulevien tonttien puustoa raivataan ennakoivasti.

Vakinaista henkilökuntaa on 8.

Teknisten palveluiden kustannusten jakautuminen

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Tekniset palvelut						
- kustannukset €/as	1 075	1 030	721	721	721	721
- henkilöstö	122	107,5	42	42	42	42
Kuntatekniikka						
Liikenneväylät						
- kustannukset (€/as)	68	68	68	68	68	68
Katujen rakentaminen (m)	766	500	1000	1000	1000	1 000
Yksityisteiden hoito (€/as)	13	11	11	11	11	11
Maankäyttö						
Kaavoitus						
-kustannukset (€/as)	16	15	17	17	17	17
Tontit (kpl)						
-asuinrakentaminen (myydyt)	20	20	20	20	20	20
- asuinrakentaminen (vuokratut)	4	6	6	6	6	6
-liike- ja teollisuus (kpl)	4	4	4	4	5	5
Kiinteistö- ja mitt.palvelut						
-kustannukset (€/as)	31	26	26	26	26	26
Tilapalvelut						
- kustannukset (€/as)	470	443	498	498	498	498
Energian kulutus						
-kwh/m ²	233	250	250	250	250	250

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
255 Tekniset palvelut							
Myyntituotot	4 538 973	4 533 240	117 100	119 208	121 592	125 240	-97 %
Maksutuotot	784 955	255 100	262 100	266 820	272 157	280 321	3 %
Tuet ja avustukset	11 702	0	10 000	10 180	10 384	10 695	0 %
Muut toimintatuotot	7 966 443	8 281 223	7 606 029	7 811 390	7 691 248	7 961 986	-8 %
TOIMINTATUOTOT	13 302 073	13 069 563	7 995 229	8 207 598	8 095 380	8 378 242	-39 %
Valmistus omaan käyttöön	384 688	127 200	145 000	145 000	147 900	152 337	14 %
Henkilöstökulut	-5 297 077	-5 713 121	-2 137 572	-2 210 250	-2 254 455	-2 322 088	-63 %
Palvelujen ostot	-3 310 079	-3 774 863	-3 587 980	-3 569 871	-3 641 269	-3 750 507	-5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 341 187	-4 161 420	-3 645 565	-3 769 514	-3 844 904	-3 960 252	-12 %
Avustukset	-9 711	-10 000	-10 000	-10 340	-10 547	-10 863	0 %
Muut toimintakulut	-2 811 018	-1 980 217	-1 687 717	-1 845 099	-1 780 001	-1 833 401	-15 %
TOIMINTAKULUT	-15 769 071	-15 639 621	-11 068 834	-11 405 075	-11 531 176	-11 877 112	-29 %
TOIMINTAKATE	-2 082 309	-2 442 858	-2 928 605	-3 052 476	-3 287 896	-3 346 533	20 %

Vastuutoimielin:	80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Tekninen johtaja	

Sitovuustaso:	260	Viemärlaitos
----------------------	------------	---------------------

PALVELUAJATUS

Viemärlaitos huolehtii jätevesien keräilystä ja poisjohtamisesta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Uutta viemäriverkostoa rakennetaan asemakaavan laajentumisen ja kaupunkikehityksen mukaisesti. Vanhaa viemäriverkostoa saneerataan vuotovesien vähentämiseksi koko verkoston alueella.

Haja-asutusalueen viemärintihankkeita on edistetty siten, että esim. Niemelänkylällä on laadittu yleissuunnitelma viemärintialueista ja kartoitettu asukkaiden liittymistarpeita. Haja-asutusalueen viemärintihankkeet tulevat ajankohtaiseksi, kun Vesikolmion siirtoviemärihanke laajenee ja mikäli Vähäkankaan koulun rakentaminen tulee ajankohtaiseksi, niin Vähäkankaan alueviemärinti tulee toteuttaa samassa yhteydessä.

Jätevesimaksua korotetaan liittymä- ja perusmaksujen osalta 1.1.2023 alkaen.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Kustannukset (€/as)	105	101	105	105	105	105
Viemärien rakentaminen (m)						
- jätevesiviemärit	1025	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Laskutettu jätevesi (m ³)	607 501	1 004 000	1 004 000	1 004 000	1 004 000	1 004 000
Vuotoveden määrä (%)	45	40	40	40	40	40

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
260 Viemärilaitos							
Myyntituotot	1 834 148	2 027 000	2 089 107	2 126 711	2 169 245	2 234 322	3 %
Maksutuotot	2 038	6 500	6 500	6 617	6 749	6 952	0 %
TOIMINTATUOTOT	1 836 186	2 033 500	2 095 607	2 133 328	2 175 994	2 241 274	3 %
Valmistus omaan käyttöön	6 316	12 500	5 000	5 000	5 100	5 253	-60 %
Henkilöstökulut	-26 814	-33 494	-23 412	-24 208	-24 692	-25 433	-30 %
Palvelujen ostot	-1 532 970	-1 477 596	-1 544 843	-1 597 368	-1 629 315	-1 678 194	5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-45 684	-33 850	-40 350	-41 722	-42 556	-43 833	19 %
Muut toimintakulut	-6 929	-6 120	-6 120	-6 328	-6 455	-6 648	0 %
TOIMINTAKULUT	-1 612 396	-1 551 060	-1 614 725	-1 669 625	-1 703 018	-1 754 108	4 %
TOIMINTAKATE	230 106	494 940	485 882	468 703	478 077	492 419	-2 %

VIEMÄRILAITOKSEN TULOSLASKELMA 2023	
Liikevaihto	
Myyntituotot	2 089 107
Maksutuotot	6 500
Valmistus omaan käyttöön	5 000
Henkilöstökulut	
Henkilöstökulut	-23 412
Ostot tilikaudella	
Palvelujen ostot	-1 544 843
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-40 350
Muut kulut	
Muut toimintakulut	-6 120
Poistot	-315 000
Liikeyli-/alijäämä	170 882
Rahoitustulot ja -menot	
Korkomenot	0
Peruspääoman korko (4 %)	-144 275
Yli-/alijäämä ennen varauksia	26 607
Poistoeron muutos	0
Varausten muutos	0
Tilikauden yli-/alijäämä	26 607

Vastuutoimielin:	81	Rakennus- ja ympäristölautakunta
Vastuuviranhaltija:	Ympäristöpäällikkö	
Sitovuustaso:	256	Ympäristöpalvelut

PALVELUAJATUS

Ympäristöpalvelut vastaa rakentamiseen ja ympäristönsuojeluun liittyvistä, sektorin lainsäädännön edellyttämistä viranomaistehtävistä Ylivieskan kaupungin alueella. Laeissa tarkoitettuna viranomaisena toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

Viranomaistoiminnan lähtökohtana on asiakaskohtainen, helposti tavoitettava, tasapuolinen ja oikeudenmukainen, sekä myös muuhun kaupungin hallintoon nähden riippumaton palvelutuotanto.

TOIMINTASUUNNITELMA

Lupapiste (www.lupapiste.fi) on valtakunnallisesti kehitetty palvelukanava, jossa lupahakemukset ja niihin liittyvät aineistot saadaan kunnan järjestelmiin suoraan sähköisessä muodossa. Lupapisteen käyttö on vaikiintunut ja kaikki rakennusvalvonnan hakemukset otetaan vastaan, käsitellään ja arkistoidaan järjestelmässä sähköisesti. Vuonna 2017 aloitettu aiemman arkiston muuttaminen sähköiseksi jatkuu edelleen vuonna 2023. Oman arkistoaineiston digitalisoimisen ohessa on samanlainen hanke käynnissä laskutus-työnä myös Toholammin kunnalle.

Lainsäädännön muutoksiin varaudutaan lupaviranomaisen ja henkilöstön kouluttamisella. Henkilöstö osallistuu täydennyskoulutukseen, jolla myös paikataan koronapandemian vuoksi syntyneitä koulutusvajetta. Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on käynnissä ja sen kehittymisestä saa tietoa rakennusvalvonnan koulutuksissa. Jätelainsäädännön uudistamisella on vaikutuksia myös viranomaistoimintaan. Rakennusjärjestyksen uudistaminen on keskeytetty toistaiseksi, jotta voitaisiin ottaa huomioon vuoden 2024 alussa voimaantulevan uuden rakentamislain vaikutukset siihen.

Rakentaminen on Ylivieskassa kaupungin kokoon nähden runsasta. Rakennuskohteet ovat monialaisia ja vaativia, minkä lisäksi asemakaavoitetun alueen lähiympäristön poikkeamiset tekevät rakentamisen ohjauksesta haasteellista. Viranhaltijapalveluja myydään Alavieskan, Toholammin ja Sievin kunnille. Toholammin ja Sievin viranhoitoa varten on palkattu rakennustarkastaja, joka jakaa työaikansa näiden kahden kunnan tarpeiden mukaan. Rakennuskartoitusprojektia hoitamaan on syyskuussa 2021 palkattu projektivas- taava, jonka tehtävänä on ollut viedä projektia eteenpäin. Rakennuskannaltaan epäselvät kiinteistöt (n. 2500 kpl) kartoitettu ja kiinteistöjen omistajiin on otettu yhteyttä. Vuonna 2023 selvitystyötä jatketaan

pääosin maastokäyntien muodossa, verokantaan lisättävistä rakennuksista lähetetään tiedot kootusti useammassa erässä, ja luvattomasti rakennetut otetaan rakennusvalvonnan jatkotarkasteluun.

Siirto- ja alueviemäroinnin suunnittelu ja rakentaminen on viranomaisnäkökulmasta katsottuna tärkeä rakentamiseen vaikuttava ja sitä ohjaava tekijä. Kaupungin nopea kehittyminen lisää käsiteltävien ympäristölupahakemusten määrää ja toimintojen valvontatarvetta.

Kehittyvä kaupunki vaatii yhä enemmän myös jatkuvalta valvonnalta. Jatkuvaa valvontaa on tehty viime vuosien aikana aiempaa enemmän ja siihen on jatkossakin syytä resursoida henkilöstön työaika.

Ympäristöpalveluiden keskeisinä tavoitteina suunnitelmakaudella ovat sähköisten palveluiden kehittämisen ohella myös asiakkaiden hankkeiden suunnittelutyön tason nostaminen, tiedottamisen tehostaminen, pitkäjänteinen työ kaupunkikuvan ja viihtyisän vetovoimaisen ympäristön edistämiseksi sekä tiivis yhteistyö teknisten palveluiden muiden yksiköiden kanssa.

Ympäristönsuojelussa siirryttiin vuonna 2018 lain edellyttämään ns. säännölliseen valvontaan, mitä varten laadittiin valvontasuunnitelma ja -ohjelma. Toiminta on nyt vakiintunut. Valvonta toteutetaan kuntayhteistyönä siten, että mukana ovat myös Kannuksen, Nivalan ja Oulaisten kaupungit sekä Merijärven ja Sievin kunnat. Valvontatyöstä vastaa ympäristötarkastaja. Viranhaltijapalveluja myydään Kannuksen, Nivalan ja Oulaisten kaupungeille sekä Alavieskan, Merijärven ja Toholammin kunnille. Lisäksi kuntayhteistyötä jatketaan Kalajoen valuma-alueen vesienhoitoryhmässä, johon kaupunki on saanut valtionavustusta ELY-keskuksen kautta. Vesienhoitoon ja tulvariskien hallintaan liittyviä hankkeita toteutetaan Salmelanojan valuma-alueella sekä selvittämällä Kalajokivarren pengerryspumppaamojen soveltuvuutta vesien puhdistamiseen.

Kaupungin ympäristönsuojelumääräykset tulevat voimaan 1.1.2023 alkaen. Aiemmat määräykset on annettu vuonna 2010. Määräysten valmistelu on tehty laaja-alaisena kuntayhteistyönä siten, että mukana on ollut kuntia mm. Kalajoki- ja Pyhäjokivarresta. Vuoden 2023 alkupuolella tiedotetaan tehostetusti uudistuneiden määräysten sisällöstä, etenkin kaupunkilaisen näkökulmasta katsoen.

Rakennus- ja ympäristölautakunta jakaa Ylivieskan kaupungin ympäristöpalkinnon maailman ympäristöpäivänä 5. kesäkuuta 2023.

Ympäristöpalvelut osallistuvat Ylivieskan kaupungin HINKU-toimintaan, mihin verkostoon kaupunki liittyi vuonna 2020.

Vakinaista henkilökuntaa on 6, minkä lisäksi ympäristöpalveluissa on vuoden 2023 alussa kaksi määräaikaista virkaa ja kaksi työsuhteista.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Rakennusvalvonta						
Rakennusluvut						
- määrä (kpl)	152	170	110	110	110	110
- määrä (k-m ²)	29 837	29 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Toimenpideluvut						
- määrä (kpl)	96	100	100	100	100	100
Lupapäätökset yht.						
- määrä (kpl)	269	300	210	210	210	210
Rakennusvalvonta						
- kustannukset (€/as)	23,6	21	26	26	26	26
- tuottojen osuus (%)	63	45	53	45	45	45
Ympäristöpalvelut						
Ympäristöluvut (kpl)	11	10	10	10	10	10
Henkilöstö,						
- vakinainen	6	6	6	6	6	6
- määräaikainen	4	4	4	4	4	4

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026 (ed.ta/ta2023)	Muutos-%
256 Ympäristöpalvelut							
Myyntituotot	211 513	174 000	242 000	246 356	251 283	258 822	39 %
Maksutuotot	230 617	185 000	182 800	186 135	189 858	195 554	-1 %
Tuet ja avustukset	67 448	93 000	165 000	167 970	171 329	176 469	77 %
Muut toimintatuotot	7 012	12 000	12 000	12 216	12 460	12 834	0 %
TOIMINTATUOTOT	516 591	464 000	601 800	612 677	624 931	643 679	30 %
Valmistus omaan käyttöön	243	0	0	0	0	0	0 %
Henkilöstökulut	-533 769	-596 653	-682 247	-705 444	-719 277	-740 855	14 %
Palvelujen ostot	-154 900	-175 981	-233 400	-241 336	-246 162	-253 547	33 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 941	-5 700	-6 110	-6 318	-6 444	-6 637	7 %
Muut toimintakulut	-53 788	-55 040	-59 597	-61 623	-62 856	-64 741	8 %
TOIMINTAKULUT	-747 397	-833 374	-981 354	-1 014 720	-1 034 739	-1 065 782	18 %
TOIMINTAKATE	-230 563	-369 374	-379 554	-402 043	-409 809	-422 103	3 %

Vastuutoimielin:	82	Ympäristöterveyslautakunta
Vastuuviranhaltija:	Ympäristöterveydenhuollon johtaja	

Sitovuustaso:	257	Ympäristöterveydenhuolto
----------------------	------------	---------------------------------

PALVELUAJATUS

Vuoden 2023 alusta osaksi Ylivieskan kaupungin organisaatiota siirtyi Peruspalvelukuntayhtymä Kalliosta ympäristöterveydenhuolto, joka toimii Ylivieskan, Nivalan, Sievin ja Alavieskan alueella. Ympäristöterveydenhuollon toimielimenä toimii ympäristöterveyslautakunta. Ympäristöterveydenhuolto pitää sisällään terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon palvelut.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ympäristöterveydenhuollon osalta vuonna 2023 tavoitellaan terveyshaittojen ehkäisemistä viestinnän ja ennalta ehkäisevän valvontatyön keinoin, toiminnan vakiinnuttamista osana uutta organisaatiota ja ehkäisevän päihdetyön vahvistamista yhteistyössä muiden ehkäisevän päihdetyön toimijoiden kanssa.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Ympäristöterveyshuolto						
Eläinlääkinnän suoritteet						
- suureläinkäynnit	3123	3123	3123	3123	3123	3123
- pieneläinkäynnit	1861	1861	1861	1861	1861	1861
- praktikoiden th-käynnit ja viranomaistehtävät	252	252	252	252	252	252
- valvontaeläinlääkäri, elsu	123	123	123	123	123	123
Terveysvalvonta, suunnitelman mukaiset tarkastukset						
- elintarvikelaki	108	160	146	146	146	146
- alkutuotannon valvonta	8	40	40	40	40	40
- Tupakka	19	13	26	26	26	26
- Nikotiini	12	8	19	19	19	19
- Terveysuojelulaki	60	102	97	97	97	97
Henkilöstö			14	14,5	14,5	14,5

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
257 Ympäristöterveydenhuolto							
Myyntituotot	0	0	852 486	884 000	901 680	928 730	0 %
Maksutuotot	0	0	128 700	131 017	133 637	137 646	0 %
Tuet ja avustukset	0	0	71 000	72 278	73 724	75 935	0 %
TOIMINTATUOTOT	0	0	1 052 186	1 087 295	1 109 040	1 142 312	0 %
Henkilöstökulut	0	0	-1 194 984	-1 235 613	-1 260 326	-1 298 135	0 %
Palvelujen ostot	0	0	-95 220	-98 457	-100 427	-103 439	0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	-23 530	-24 330	-24 817	-25 561	0 %
Muut toimintakulut	0	0	-176 641	-182 647	-186 300	-191 889	0 %
TOIMINTAKULUT	0	0	-1 490 375	-1 541 048	-1 571 869	-1 619 025	0 %
TOIMINTAKATE	0	0	-438 189	-453 753	-462 828	-476 713	0 %

Vastuutoimielin:	90	JÄTELAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Jätelautakunnan esittelijä	

Sitovuustaso:	84	Jätelautakunta
----------------------	-----------	-----------------------

PALVELUAJATUS

Jokilaaksojen jätelautakunta on jätelain edellyttämä ja kuntalain mukainen yhteinen lautakunta kuntien omistaman, jätehuollon palvelutehtävästä huolehtivan jätehuoltoyhtiö Vestia Oy:n toimialueella.

Jätelautakunta vastaa ja päättää toimialueellaan kunnalle kuuluvista jätehuollon viranomaistehtävistä siten kuin jätelaissa on säädetty.

Viranomaistoiminnan lähtökohtana on asiakaskohtainen, helposti tavoitettava, tasapuolinen ja oikeudenmukainen sekä myös riippumaton palvelutuotanto.

TOIMINTASUUNNITELMA

Jätelautakunnan toiminnan keskeisiä tehtäviä vuonna 2023 ovat:

- jätehuollon liittymisvelvoitteen seuranta
- kompostointi-ilmoitusten kerääminen
- jätteenkuljetusrekisterin kehittämisen ja ajantasaisemmaksi saamisen selvittäminen
- asumisessa syntyvien lietteiden kuljetusjärjestelmän lainmukaisuuden selvitystyön aloitus
- uudistuneen jätelain täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset
- jätehuoltomääräysten päivitys
- jätemaksutaksan päivitys
- jätehuoltopoliittisen ohjelman laatimisen selvitystyö
- jätehuollon palvelutason laatimisen selvitystyö

Jätelautakunnan toiminnan budjetointi on arvioitu kuuden pidettävän kokouksen mukaan ja uuden lautakunnan kouluttautumiseen on varattu määrärahaa. Matkustus- ja majoituspalveluihin on osoitettu näitä vastaavasti määrärahat. Lisäksi lietekuljetus selvityksen teettämiseksi on varattu määrärahaa.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	SU 2023	SU 2024	SU 2025
Henkilöstö (htv)	2	2	3	3	3	3

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos-% (ed.ta/ta2023)
84 Jätelautakunta							
Myyntituotot	148 874	199 727	227 423	231 517	236 147	243 231	14 %
Muut toimintatuotot	500	0	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT	149 374	199 727	227 423	231 517	236 147	243 231	14 %
Henkilöstökulut	-115 246	-139 827	-169 623	-175 391	-178 899	-184 265	21 %
Palvelujen ostot	-17 830	-49 600	-46 800	-48 391	-49 359	-50 840	-6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-818	-100	-1 100	-1 137	-1 160	-1 195	1 000 %
Muut toimintakulut	-15 479	-10 200	-9 900	-10 237	-10 441	-10 755	-3 %
TOIMINTAKULUT	-149 374	-199 727	-227 423	-235 156	-239 859	-247 055	14 %
TOIMINTAKATE	0	0	0	-3 639	-3 712	-3 823	150 %

6. Tytäryhtiöt

Tytäryhtiöt

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisölle toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisön kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisön toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisön talousarvion tulee perustua sille asetettujen tavoitteiden täyttämiseen. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Alla on esitetty yhtiöihin kohdistuvat tavoitteet ja tunnusluvut. Tunnusluvuissa on käytetty v.2021 osalta tilinpäätöstietoja ja 2022 ja 2023 osalta ennustetta/talousarviotietoa.

6.1 Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy on kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, joka perustettiin vuonna 1989 Ylivieskan kaupungin vuokra-asuntojen hallinnointia varten. Yhtiö vuokraa ja hallinnoi vuokra-asuntoja Ylivieskan alueella.

Toimintaympäristön muutokset

Vuokra-asuntoja on hyvin tarjolla paikkakunnalla, joka vaikeuttaa käyttöasteen nostoa.

Tavoite	Tavoitetaso
Vuokra-asuntojen käyttöaste vähintään	90 %
Toiminnan omarahoitus-osuus vähintään	100 %
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Kyllä
Käyttökate-% on vähintään	30 %
Omavaraisuusaste	40 %

Tunnusluvut	2021	2022	2023
Liikevaihto, t€	3 071	3 071	3 071
Tilikauden tulos, t€	242	242	242
Taseen loppusumma, t€	11 652	11 652	11 652

6.2 Ylivieskan Teknologiakylä YTEK Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Teknologiakylä Ytek Oy on kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, joka on perustettu 1998. Yhtiö omistaa ja hallinnoi kahta yritys-kiinteistöä Vierimaantiellä.

Toimintaympäristön muutokset

Ei tiedossa olevia muutoksia.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Kyllä
Käyttökate-% on vähintään	40 %
Omavaraisuusaste	30 %

Tunnusluvut	2021	2022	2023
Liikevaihto, t€	790	680	680
Tilikauden tulos, t€	70	50	100
Taseen loppusumma, t€	2 366	2 300	2 240

6.3 Vieskan Teollisuustalo Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Vieskan Teollisuustalo Oy on kaupungin 62,54 %:sti omistama yhtiö, joka on perustettu 1971. Yhtiö omistaa ja hallinnoi teollisuuskiihteistöä osoitteessa Joutsentie 11.

Toimintaympäristön muutokset

Ei tiedossa olevia muutoksia, mutta kaupunki pyrkii pitkällä tähtäimellä luopumaan yhtiön osakkeista.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Kyllä
Käyttökate-% on vähintään	10 %
Omavaraisuusaste	40 %

Tunnusluvut	2021	2022	2023
Liikevaihto, t€	97	98	98
Tilikauden tulos, t€	2	2	2
Taseen loppusumma, t€	249	249	249

6.4 Ylivieskan Teollisuuskiinteistöt Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Teollisuuskiinteistöt Oy on kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, joka on perustettu 1998. Yhtiö omistaa ja hallinnoi Ylivieskan kaupungille vuokrattua keskuskeittiörakennusta.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Kyllä

Käyttökate-% on vähintään	40 %
Omavaraisuusaste	20 %

Tunnusluvut	2021	2022	2023
Liikevaihto, t€	187	188	218
Tilikauden tulos, t€	31	0	9
Taseen loppusumma, t€	3 104	2 960	2830

6.5 Asunto Oy Raudassato

Asunto Oy Raudassato on kaupungin 100 %:sti omistama kahden rivitalon yhtiö, joka vuokraa asuntoja. Ryhmäperhepäiväkoti Rastas toimii yhtiön tiloissa.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Kyllä

Tunnusluvut	2021	2022	2023
Liikevaihto, t€	36	38	40
Tilikauden tulos, t€	0	0	0
Taseen loppusumma, t€	265	255	245

7.Tuloslaskelmaosa

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittävätkö toimintatulot, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustulot palvelujen tuottamisesta ja rahoituksesta aiheutuvien menojen kattamiseen. Tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

Toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnilla aina negatiivinen, koska tärkeimmät tulolähteet verotulot ja valtionosuudet ovat tuloslaskelmassa toimintakatteen jälkeen.

Vuosikate ilmoittaa paljonko talousarviovuoden tulo- ja rahoituksesta jää investointien (omarahausosuus) ja lainanlyhennysten kattamiseen. Vuosikatteen tulisi olla vähintään vuosipoistojen suuruinen, mutta pitämällä aikavälillä keskimäärin nettoinvestointien suuruinen.

Tilikauden tulos ilmoittaa talousarviovuoden tulojen ja menojen erotuksen, kun vuosikatteen jälkeen huomioidaan vielä suunnitelman mukaiset poistot ja satunnaiset menot ja tulot.

Tilikauden yli-/alijäämä ilmoittaa talousarviovuoden yli-/alijäämän pakollisten ja vapaaehtoisten varausten ja muiden tuloksen käsittelyä koskevien erien jälkeen.

Tuloslaskelman sitovat määrärahat ja tuloarviot:

Tuloslaskelmassa esitetään myös valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut.

Tuloslaskelmassa sitovia eriä ovat: korkomenot ja muut rahoitusmenot yhteensä. Verotulojen, valtionosuuksien ja rahoituserien poikkeamisista on raportoitava valtuustolle talousarviovuoden aikana.

Talousarvion 2023 tuloslaskelma

Tuloslaskelma osoittaa, että toimintakate on 47,1 miljoonaa euroa negatiivinen. Toimintatulot ovat 25,4 miljoonaa euroa ja toimintamenot 72,6 miljoonaa euroa. Toimintatuloilla katetaan toimintamenoista 35 prosenttia.

Vuosikate on 9,0 miljoonaa euroa positiivinen. Vuosipoistojen määrä on noin 6,1 miljoonaa euroa.

Talousarviovuoden 2023 tulos ja ylijäämä on 2,9 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmakauden 2024 – 2026 tuloslaskelmat

Suunnitelmavuoden 2024 vuosikate on 6,6 milj. euroa positiivinen. Vuosikatteen määrä pienenee erityisesti verotulojen pienentymisen vuoksi.

Vuosipoistojen määrä on n. 6,3 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden 2024 ylijäämäksi muodostuu 0,3 miljoonaa euroa.

Suunnitelmavuoden 2025 vuosikate on 6,4 milj. euroa positiivinen.

Vuosipoistojen määrä on noin 6,3 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden ylijäämäksi muodostuu 0,1 miljoonaa euroa.

Suunnitelmavuoden 2026 vuosikate on 6,3 miljoonaa euroa positiivinen. Vuosipoistojen määrä on noin 6,3 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden ylijäämäksi muodostuu noin 16.000 euroa.

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA esitys 2023	TS 2024	TS 2025	TS ed.TA/ 2026	TA 2023 muutos%
Myyntituotot	35 394 054	24 079 203	5 587 486	5 678 916	5 791 924	5 965 682	-76,8 %
Maksutuotot	2 505 034	1 543 625	1 482 700	1 509 436	1 539 625	1 565 065	-3,9 %
Tuet ja avustukset	3 196 985	1 517 227	1 582 294	1 184 666	1 208 359	1 244 610	4,3 %
Muut toimintatuotot	17 399 200	17 159 616	16 747 442	16 828 620	16 855 216	17 347 811	-2,4 %
TOIMINTATUOTOT	58 495 272	44 299 671	25 399 922	25 201 638	25 395 123	26 123 168	-42,7 %
Valmistus omaan käyttöön	391 247	139 700	150 000	150 000	153 000	157 590	7,4 %
Henkilöstökulut	-53 600 708	-45 853 646	-34 890 350	-35 956 973	-36 503 806	-37 406 388	-23,9 %
Palvelujen ostot	-75 224 560	-74 780 373	-14 633 166	-14 732 467	-15 027 043	-15 415 400	-80,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 583 040	-6 400 064	-4 959 450	-5 128 071	-5 230 585	-5 387 503	-22,5 %
Avustukset	-5 267 728	-4 884 500	-5 160 000	-4 940 440	-4 907 249	-5 054 466	5,6 %
Muut toimintakulut	-16 258 585	-15 757 127	-13 004 084	-13 546 223	-13 915 128	-14 126 582	-17,5 %
TOIMINTAKULUT	-157 934 621	-147 675 711	-72 647 050	-74 304 174	-75 583 811	-77 390 339	-50,8 %
TOIMINTAKATE	-99 048 102	-103 236 340	-47 097 128	-48 952 537	-50 035 687	-51 109 581	-54,4 %
Verotulot	62 788 031	63 782 000	39 177 000	38 365 000	38 974 000	39 634 110	-38,6 %
Valtionosuudet	45 952 792	47 938 800	18 828 000	19 211 908	19 596 146	20 154 031	-60,7 %
Korkotuotot	318 273	320 000	25 000	70 000	71 400	73 542	-92,2 %
Muut rahoitustuotot	226 441	219 475	226 275	226 275	230 800	237 725	3,1 %
Korkokulut	-817 123	-800 000	-2 008 000	-2 208 000	-2 252 160	-2 519 725	151,0 %
Muut rahoituskulut	-152 644	-146 275	-151 575	-151 575	-154 607	-159 245	3,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-425 054	-406 800	-1 908 300	-2 063 300	-2 104 566	-2 367 703	369,1 %
VUOSIKATE	9 267 668	8 077 660	8 999 572	6 561 071	6 429 893	6 310 857	11,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-5 499 596	-6 462 627	-6 146 050	-6 256 050	-6 315 971	-6 294 912	-4,9 %
TILIKAUDEN TULOS	3 768 071	1 615 033	2 853 522	305 021	113 922	15 945	76,7 %
Varausten ja rahastojen muutos	385 997	285 443	0	0	0	0	-100,0 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	4 154 068	1 900 476	2 853 522	305 021	113 922	15 945	50,1 %

Verorahoitus

Tuloslaskelman verorahoitus muodostuu verotuloista ja valtionosuuksista yhteensä.

VERORAHOITUSLASKELMA

VEROTULOT	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutuminen 2022	TA 2023	Muutos € Tot 22/ta23	Muut% Tot 22/ta23	TA-SUUNN 2024	TA-SUUNN 2025	TA-SUUNN 2026
Kunnan tulovero	53 102 932	55 398 000	56 431 000	30 677 000	-25 754 000	-45,64	30 075 000	30 674 000	31 134 110
Yhteisövero	4 629 517	3 284 000	4 767 000	3 300 000	-1 467 000	-30,77	3 090 000	3 100 000	3 200 000
Kiinteistövero	4 549 416	5 100 000	5 367 000	5 200 000	-167 000	-3,11	5 200 000	5 200 000	5 300 000
VEROTULOT YHT.	62 281 865	63 782 000	66 565 000	39 177 000	-27 388 000	-41,14	38 365 000	38 974 000	39 634 110
Muutos %(edell. vuoteen)	14,1	2,4	6,9	-41,1			-2,1	1,6	1,7
VALTIONOSUUDET	Tilinpäätös	Talousarvio	Toteutuminen	TA	Muutos €	Muutos%	TA-SUUNN 2024	TA-SUUNN 2025	TA-SUUNN 2026
Peruspalvelujen valtionosuus	27 268 698	29 319 000	29 319 000	9 463 000	-19 856 000	-67,72	9 680 649	9 874 262	10 140 490
Veromenestysten kompensatiot	6 806 076	7 683 500	7 683 500	2 472 000	-5 211 500	-67,83	2 528 000	2 578 560	2 655 917
Verotuloihin perustuva tasaus	10 122 564	10 596 300	10 596 300	6 533 000	-4 063 300	-38,35	6 683 259	6 816 924	7 021 432
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet Harkvar.vos	255 454 1 500 000	340 000	340 000	360 000	20 000	5,88	320 000	326 400	336 192
VALT.OSUUDET YHT.	45 952 792	47 938 800	47 938 800	18 828 000	-29 110 800	-60,72	19 211 908	19 596 146	20 154 031
Muutos %(edell. vuoteen)	30,2	4,3	4,3	-60,7			2,0	2,0	2,8
VERORAHOITUS YHT.	108 234 657	111 720 800	114 503 800	58 005 000	-56 498 800	-49,34	57 576 908	58 570 146	59 788 141
Muutos %(edell. vuoteen)	20,4	3,2	5,8	-49,3			-0,7	1,7	2,1
Tuloveroprosentti	22,00	23,00	23,00	10,36	-12,64		10,30	10,30	10,30

Verotulot

Verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Valtuusto on vahvistanut vuoden 2023 tuloveroprosentiksi 10,36 % ja kiinteistöveroprosenteiksi seuraavat: yleinen 1,30 %, vakituisten asuinrakennusten 0,70 %, muiden asuinrakennusten 1,15 %, voimalaitosten 3,10 %, rakentamattomien rakennuspaikkojen 3,00 % ja yleishyödyllisten yhteisöjen 0,00 %. Vuodesta 2024 lähtien veroprosentti on vahvistettava kymmenyksen tarkkuudella, josta syystä veroprosentti ei voi olla sama kuin 2023.

Valtionosuudet

Valtionosuudet muodostuvat peruspalveluiden valtionosuudesta, veromenestysten kompensatioista, verotuloihin perustuvasta tasauksesta ja opetus- ja kulttuuritoimen muusta valtionosuudesta.

Korkotulot ja muut rahoitustulot

Korkotulot muodostuvat antolainojen koroista sekä sijoitusten, talletusten ja kassavarojen korkotuloista. Ylivieskalla ei ole pitkäaikaisia sijoituksia tai talletuksia.

Muihin rahoitustuloihin kirjataan mm. verotilitysten korot, osingot ja provisiotuotot, viivästyskorot, arvopapereiden myyntivoitot ja muut rahoitustulot.

Korkomenot ja muut rahoitusmenot

Korkomenot muodostuvat lyhytaikaisten ja pitkäaikaisten lainojen korkomenoista. Lainojen korkomenoihin ja korkosuojauksista aiheutuviin menoihin on varattu yhteensä 2.008.000 euroa vuodelle 2023. Varaus perustuu oletukseen, että maksettava korkotasoa on noin 2,00 %:a. Suunnitelmavuosien osalta on oletettu yleisen korkotason säilyvän samalla tasolla.

Muihin rahoitusmenoihin kirjataan mm. verotilitysten korkomenot, viivästyskorot ja sosiaalikulusten oikaisut.

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelmapoistot lasketaan valtuuston vahvistaman poistosuunnitelman mukaisilla poistoajoilla ja -perusteilla. Poistot ovat n. 6,1 milj. euroa vuonna 2023. Investointiohjelman takia poistojen määrää nouse jonkin verran vuonna 2024 ja 2025. Poistot ovat vuonna 2024 noin 6,3 miljoonaa euroa, vuonna 2025 noin 6,3 miljoonaa euroa ja 2026 noin 6,3 miljoonaa euroa. Investointien valmistumisajankohdat vaikuttavat vuosittaisiin poistomääriin, joten poistot perustuvat arvioon.

8. Investointiosa

Investoinnit	Kokonais- kustannus- arvio	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Poistot suunnitelma n mukaan, vaikutus 1.vuosi:
<u>Talonrakentaminen (vastuutoimielin: teknisten palveluiden lautakunta, vastuuviranhaltija: tekninen johtaja)</u>						
Tal.rak.investoinnit muut		-400 000	-500 000	-600 000	-500 000	
Vähäkankaan koulu, 1.krs vaihtoehto	-5 054 459	-2 000 000	-2 845 000			-202 178
Ojakylän koulu					-100 000	
Liikuntakeskus		-100 000				
Kirjasto					-100 000	
<u>Kunnallistekniikka (vastuutoimielin: teknisten palveluiden lautakunta, vastuuviranhaltija: tekninen johtaja)</u>						
Liikennealueet, muut		-900 000	-500 000	-1 100 000	-1 000 000	
Keskustan liikennejärjestelyt	-700 000	-700 000				-105 000
Junnikankankaan kunnallistekniikka (yritysalue)	-1 500 000	-400 000	-700 000	-400 000		-225 000
Kiviojan alikulkusiltoihin liittyvä kaupungin osuus	-1 500 000	-600 000	-900 000			-225 000
Asemakaava-alueen laajennus (asuinalueet)	-1 500 000	-300 000	-400 000	-400 000	-400 000	-225 000
Savelantien kevyenliikenteenväylä (Olmala)	-200 000	-200 000				-30 000
Kaisaniemen-Helaalankadun risteys	-1 800 000		-500 000	-1 000 000	-300 000	-270 000
Liikunta-alueet	-740 000	-80 000	-300 000	-300 000	-60 000	
Puistot	-320 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000	
Viemärlaitos	-1 620 000	-360 000	-360 000	-400 000	-500 000	
Taanilan alue	-2 500 000		-200 000	-1 000 000	-1 300 000	-375 000
Vt 27 ratasillan uusinta, kaupungin osuus	-400 000				-400 000	-60 000
Valtatie 27 jalankulku- ja pyöräilyväylä				-100 000		
Närhitien alitus					-100 000	
<u>Osallistava budjetointi</u>						
Osallistava budjetointi, kohdentuu KH:n päätöksellä		-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	
<u>Irtain (vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: talousjohtaja)</u>						
Irtain (kh jakaa eri tulosalueiden irtaimen hankintaan)		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	
<u>Osakkeet ja osuudet (vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: talousjohtaja)</u>						
Osakkeiden tai osuuksien hankinta		-50 000				
<u>Maan- ja vesialueet (sitovuustaso: netto). (vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: kaupunginjohtaja, tekninen johtaja)</u>						
Maan hankintamenot		-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	
Maan luovutustulot		800 000	800 000	800 000	800 000	
YHTEENSÄ, netto	-17 834 459	-5 800 000	-6 915 000	-5 010 000	-4 470 000	

Investoinnit	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Tulot	800 000	800 000	800 000	800 000
Menot	-6 600 000	-7 715 000	-5 810 000	-5 270 000
Nettoinvestoinnit	-5 800 000	-6 915 000	-5 010 000	-4 470 000

Poistot suunnitelman mukaan, euroa/vuosi -kohtaan on merkitty voimassa olevan poistosuunnitelman mukaisen vuosipoiston määrän (tasapoistot) tai poistosuunnitelman mukaisen ensimmäisen vuoden vuosipoisto (menojäännöspoistot).

9.RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien kassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan muutokset osoittavat, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituskellisesti katettu tai miten ylijäämäinen nettokassavirta on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Tuloslaskelmasta rahoituslaskelmaan tuodaan vuosikate sekä satunnaiset tulot ja menot. Investointiosasta rahoituslaskelmaan tuodaan investointimenot yhteensä ja investointien rahoitustulot (mm. valtionosuudet) sekä käyttöömaisuuden myyntitulot.

Tuloslaskelmasta ja investointiosasta siirtyvien meno- ja tuloerien lisäksi rahoituslaskelmassa arvioidaan antolainojen ja ottolainojen muutokset.

Rahoituslaskelman pitkäaikaisten lainojen lisäys -kohtaan arvioidaan, kuinka paljon talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina tarvitaan pitkäaikaista lainaa kattamaan rahoitustarvetta. Vastaavasti lyhytaikaisten lainojen muutokset -kohtaan arvioidaan lyhytaikaisen rahoituksen lisäysten ja vähennysten muutos.

Rahoituslaskelman sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut:

Rahoituslaskelmassa esitetään valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut.

Rahoituslaskelmassa sitovia eräi ovat: antolainasaamisten lisäykset ja lainakannan muutos (pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen lisäys/pitkäaikaisten ja lyhytaikaistenlainojen vähennys).

Kaupungin ottamien korollisten velkakirja- ja kuntatodistuslainojen määrä on vuoden 2023 lopussa noin 120,6 milj. euroa ja suunnitelmakauden lopussa vuonna 2026 noin 118,4 milj. euroa. Lainoista noin 60 % on markkinakorkoon sidottuja lyhyt- tai pitkäaikaisia vaihtuvakorkoisia lainoja.

Koron nousuun liittyviltä riskeiltä on suojauduttu ja suojaudutaan pitkäaikaisilla koronvaihtosopimuksilla. Vaihtuvakorkoisen lainakannan suojausaste pidetään keskimäärin 35-65 prosentissa. Suojausaste voi jonakin vuonna alittaa ja jonakin vuonna ylittää tavoitteen mukaisen suojausasteen.

Talousarvion 2023 rahoituslaskelma

Vuoden 2023 talousarvion rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta positiivinen noin 2,9 miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ovat noin 4,9 milj. euroa ja lainojen lisäykset 1,8 milj. euroa. Lainakannan vähennys vuonna 2022 on noin 3 milj. euroa.

Talousarvion 2023 vaikutus maksuvalmiuteen on 0 euroa.

Taloussuunnitelmakauden 2024 – 2026 rahoituslaskelmat

Vuoden 2024 rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta negatiivinen 0,7 milj. euroa.

Lainojen lyhennykset ovat arviolta 18,2 milj. euroa ja lainojen lisäykset 18,7 milj.euroa. Lainakannan lisäys on noin 0,6 milj. euroa.

Vuoden 2025 rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta positiivinen noin 1,1 milj.euroa.

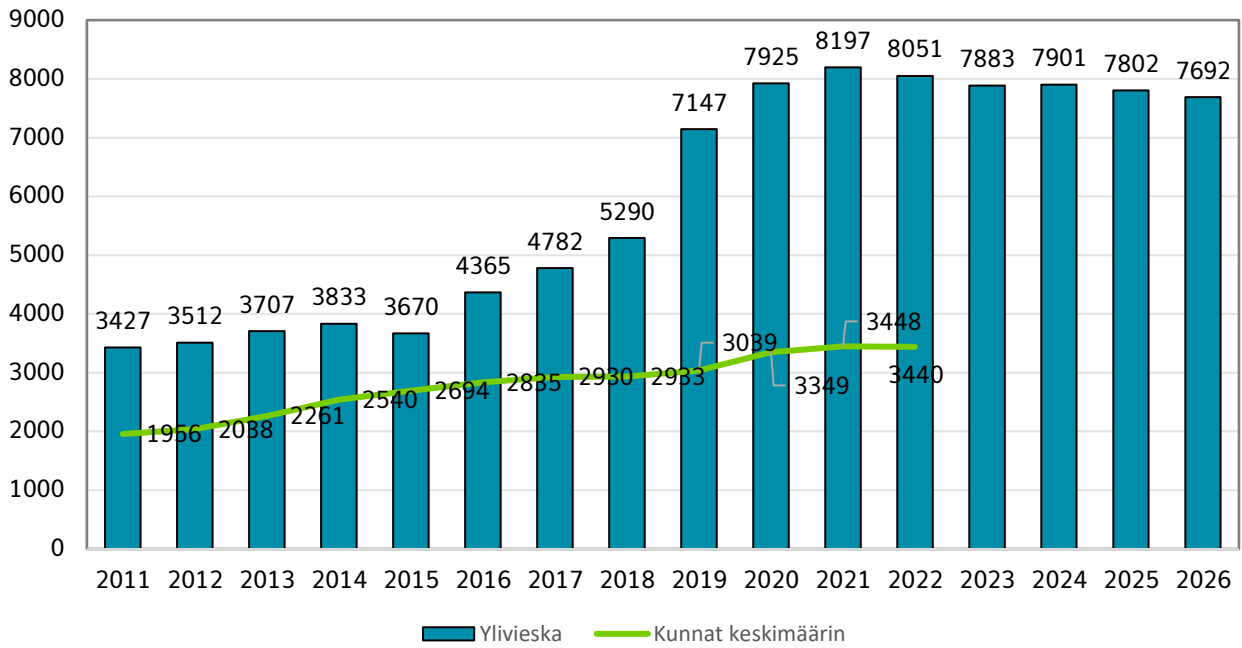
Lainojen lyhennykset ovat arviolta 21,6 milj. euroa ja lainojen lisäys noin 20,4 milj.euroa.

Vuoden 2026 rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta positiivinen 1,5 milj.euroa.

Lainojen lyhennykset ovat arviolta noin 5 milj. euroa ja lainojen lisäys 3,3 milj.euroa.

RAHOITUSLASKELMA	TILINPÄÄTÖS 2021	TALOUSARVIO 2022	TALOUSARVIO 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate (+ / -)	9 267 668	8 077 660	8 999 572	6 561 071	6 429 893	6 310 857
Satunnaiset erät (+/-)		0	0			0
Tulorahoituksen korjaukset (+ / -)	-1 693 733	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot (-)	-16 664 088	-6 343 000	-6 600 000	-7 715 000	-5 810 000	-5 270 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	651 504	0	0	0	0	0
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot (+)	2 542 492	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-5 896 157	2 234 660	2 899 572	-653 929	1 119 893	1 540 857
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Lisäykset (-)	-30 000	0	0	0	0	0
Vähennykset (+)	74 352	74 352	74 350	74 350	74 350	74 350
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	20 000 000	4 860 000	1 800 000	18 700 000	20 400 000	3 340 000
Pitkäaik. lainojen vähennys (-)	-28 915 566	-7 233 331	-4 866 670	-18 200 000	-21 600 000	-5 000 000
Lyhytaikaisten lainojen lis + / väh -	13 500 000	64 319	92 748	79 579	5 757	44 793
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 307 211	0	0	0		
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-2 574 582	0	0	0	0	0
Lainamäärän muutos	4 584 434	-2 309 012	-2 973 922	579 579	-1 194 243	-1 615 207
Lainat yhteensä 31.12.	125 900 000	123 590 988	120 617 066	121 196 645	120 002 402	118 387 195

Lainakanta €/asukas

Kaupungin lainakannan määrä on korkea. Vuoden 2021 lopussa manner-Suomen korkein lainakanta oli Lestijärvellä 16.495 euroa/asukas ja toiseksi korkein Reisjärvellä 11.884 euroa/asukas. Ylivieskan lainakanta oli seitsemänneksi korkein.

